T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
DIŞ TİCARET ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI TİCARET ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI TİCARET YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

G7 ÜLKELERİNİN TİCARİ DİPLOMASİSİ: ABD VE JAPONYA KARŞILAŞTIRMASI

Yüksek Lisans Tezi

Sayed Samıullah SADAT

İstanbul, 2024

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
DIŞ TİCARET ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI TİCARET ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI TİCARET YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

G7 ÜLKELERİNİN TİCARİ DİPLOMASİSİ: ABD VE JAPONYA KARŞILAŞTIRMASI

Yüksek Lisans Tezi

Sayed Samıullah SADAT

Danışman: Doç. Dr. Yunus ÖZCAN

İstanbul, 2024

ETİK KURALLARA UYGUNLUK

Hazırlamış olduğum tez, özgün bir çalışma olup YÖK ve İstanbul Ticaret Üniversitesi Lisansüstü Yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, bu çalışmayı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamıyla uyduğumu; yararlandığım tüm kaynakları gösterdiğimi ve hiçbir kaynaktan yaptığım ayrıntılı alıntı olmadığını beyan ederim. Bu tezin ihtiva ettiği tüm hususlar şahsi görüşüm olup İstanbul Ticaret Üniversitesi'nin resmî görüşünü yansıtmamaktadır.

Sayed Samıullah Sadat

Şubat 2024

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın yürütülmesi sırasında konu seçiminde beni sınırlamayıp özgür bırakan, bilgilendiren, yönlendiren, yazdıklarımı sabırla okuyup hatalarımı düzelten, eksikliklerimi tamamlama yardım eden danışmanın Sayın Doç. Dr. Yunus Özcan'a öncelikle teşekkür ederim. Çalışmamın konu seçiminde fikir veren Sayın Doç. Dr. Uğur Yasin Asal'a, Tez izleme komitesi üyeleri Sayın Prof. Dr. Ömer Özkan'a, Sayın Doç. Dr. Gencay Karakaya'ya, Sayın Doç. Dr. Mehmet Sağlam'a, Sayın Dr. Öğr. Üyesi Tolga Atalay'a, Tez yazım aşamasında desteğini esirgemeyen değerli arkadaşım Behzad Abdollah Pour'a ve çalışma sırasında küçük veya büyük yardımını esirgemeyen tüm dostlarıma ayrı ayrı teşekkür ederim.

Son olarak her zamanki gibi eğitim ve öğrenim çalışmalarım sırasında uzaktan bana moral ve sevgi desteklerini hiç esirgemeden, maddi ve manavı desteklerini cömertçe sunan başta sevgili annemi, babamı, ablamı, abilerimi, kardeşlerimi ve yoğun çalışmalarım sırasında yanımda olup ümit verdiği, destek verdiği, sabır gösterdiği ve bana katlandığı için sevgili eşim Susan Sadat'ı saygı, şükran ve minnetle yad etmek istiyorum.

Sayed Samıullah Sadat

ÖZET

Bu çalışma, Amerika ve Japonya'nın ticari diplomasisini karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Bu iki ülkeyi daha detaylı incelemek için öncelikle Amerika ve Japonya'nın ana üyeleri olduğu Yediler Grubu'nun ekonomileri incelenmiştir. Bu çalışma, bu gruptaki üye ülkelerin konumunu ve bunun dünya ekonomisine etkisini değerlendirdikten sonra, Amerika Birleşik Devletleri ile Japonya arasındaki ekonomik ilişkilerin geleceğine dair bir perspektif sunmaktadır. Ayrıca G7 ülkelerinin ekonomik, siyasi, güvenlik ve teknolojik alanlarda yaratabileceği fırsatlara ve üyeler arasında anlaşmazlıklar, gelişmekte olan ekonomilerle iş birliği eksikliği gibi olası zorluklara da işaret edilmektedir. Aslında bu çalışmanın ana odağı Amerika ile Japonya arasındaki politik-ekonomik ilişkilerdir. Bu çalışma Amerika Birleşik Devletleri ile Japonya arasındaki ekonomik ilişkinin güçlü ve karşılıklı yarara dayalı olduğunu göstermektedir. İki ekonomi, mal ve hizmet ticareti yoluyla oldukça bütünleşmiştir; bunlar birbirlerinin ihracatı için büyük pazarlar ve önemli ithalat kaynaklarıdır. Daha da önemlisi, Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri sermaye akışı açısından birbirine yakındır, ayrıca Japonya, ABD ulusal borcunun ana dış finansman kaynağıdır ve öngörülebilir gelecekte de bu şekilde kalması muhtemeldir. Ancak ilişkileri, özellikle güvenlik ve siyasi alanlarda da zorluklarla karşı karşıya kaldı. Aynı zamanda iki ülke, ortak düşmanları olan Çin'den gelebilecek herhangi bir tehdidi en aza indirmek için birbirleriyle yakın iş birliği yapmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yedili Grup, Ekonomik İlişkiler, Ticari Diplomasi, Amerika Ekonomisi, Japonya Ekonomisi

ABSTRACT

The present study aims to compare the commercial diplomacy of America and Japan. To further examine these two countries, first of all, the economies of the Group of Seven countries, of which America and Japan are the main members, are examined. After evaluating the position of the member countries in this group and its impact on the world economy, the present study provides a perspective of the future of the economic relations between the United States and Japan. It also points to the opportunities that the G7 countries can create in the economic, political, security and technological fields and possible challenges such as disagreements between members and lack of cooperation with emerging economies. In fact, the main focus of this study is the political-economic relations between America and Japan. The present study shows that the economic relationship between the United States and Japan is strong and mutually beneficial. The two economies are highly integrated through trade in goods and services – they are large markets for each other's exports and important sources of imports. More importantly, Japan and the United States are close to each other through capital flows. In addition, Japan is the main source of foreign financing for the US national debt and is likely to remain so for the foreseeable future. But their relations have also faced challenges, especially in the security and political fields. At the same time, the two countries are working closely with each other to minimize any threat from their common enemy which is China.

Key Words: Group of Seven, Economic Relations, Commercial Diplomacy, American Economy, Japanese Econom

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER iii

KISALTMALAR iv

ŞEKİL LİSTESİ vi

GİRİŞ 1

1. G7 (GROUP OF SEVEN) TARİHİ SÜRECİ 3

2. G7 ÜLKELERİ EKONOMİK GÖSTERGELERİ 7

2.1. ALMANYA EKONOMİSİ 7

2.2. ABD EKONOMİSİ 11

2.3. İNGİLTERE EKONOMİSİ 16

2.4. İTALYA EKONOMİSİ 18

2.5. JAPONYA EKONOMİSİ 20

2.6. FRANSA EKONOMİSİ 25

2.7. KANADA EKONOMİSİ 27

3. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ VE JAPONYA SİYASİ İLİŞKİLERİ 30

3.1 TARİHSEL SÜREÇ 30

3.2. GÜNÜMÜZ İLİŞKİLERİ 43

4. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ VE JAPONYA TİCARİ İLİŞKİLERİ 46

4.1. İKİ ÜLKENİN DIŞ TİCARET GELİŞMELERİ 46

4.1.1 Japonya ABD'den Sığır Eti İthalatının Kısıtlanması 50

4.1.2. Japonya Sigorta ve Posta Hizmetleri 51

4.1.3. ABD'nin Otomobil Parçaları İçin Japonya'da Pazar Erişimi 51

4.2. İKİLİ TİCARİ ANLAŞMALAR 52

4.2.1. Japonya ve Trans-Pasifik Ortaklığı (TPP) ve Diğer Ticari Anlaşmalar 52

5. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ VE JAPONYA TİCARİ İLİŞKİLERİNİN GELECEĞİ 55

5.1. İKİ ÜLKENİN TİCARİ İLİŞKİLERİNİN GELECEĞİ 55

SONUÇ 58

KAYNAKÇA 61

KISALTMALAR

BM	Birleşmiş Milletler
GSYİH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ASEAN	Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği
BOE	İngiltere Merkez Bankası
BRICS	Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika Cumhuriyeti'nden Oluşan Ülke Grubu
CUSMA	Kanada-Amerika Birleşik Devletleri-Meksika Anlaşması
NAFTA	Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması
CBPR	Sınır Ötesi Ödeme ve Raporlama
CSIS	Stratejik ve Uluslararası Çalışmalar Merkezi
ÇHC	Çin Halk Cumhuriyeti'nin
DTÖ	Dünya Ticaret Örgütü
GATT	Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması
IMF	Uluslararası Para Fonu
NATO	Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
NSC	İş Güvenliği Denetimi Eğitimi
ONS	Ulusal İstatistik Ofisi
OPEC	Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü

RCEP	Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık
SAGP	Satın Alma Gücü Paritesi
SDF	ABD Destekli Suriye Demokratik Güçleri
SDG	Suriye Demokratik Güçleri
TPP	Trans Pasifik Ticaret ve Yatırım Anlaşması
MOSS	Market Oriented Sector Specific (Pazar Odaklı Sektöre Özel)
SII	Structural Impediments Initiative (Yapısal Engeller Girişimi)
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. G7 Ülkelerinin GSYİH Payları: 2000-2023 4
Şekil 2. Almanya'nın Yıllık GSYİH Büyüme Oranları 10
Şekil 3. ABD'nin Yıllık GSYİH Büyüme Oranları 15
Şekil 4. İngiltere'nin Yıllık GSYİH Büyüme Oranları 17
Şekil 5. İtalya'nın Yıllık GSYİH Büyüme Oranları..... 19
Şekil 6. Japonya'nın Yıllık GSYİH Büyüme Oranları 24
Şekil 7. Fransa'nın Yıllık GSYİH Büyüme Oranları 26
Şekil 8. Kanada'nın Yıllık GSYİH Büyüme Oranları..... 29
Şekil 9. ABD-Japonya Mal Ticareti 57

GİRİŞ

G7, dünya genelinde ekonomik ve politik açıdan önemli olan ülkelerin bir araya geldiği bir grup olarak bilinir. Bu grup üyeleri genellikle dünya gayri safi üretimine önemli katkılarda bulunmakta ve ticaret borsalarına etki sağlamaktadır. Araştırmada, G7 ülkelerinin ekonomik koşulları, dünya ekonomisindeki rolü ve ticari ilişkileri incelenmiştir. ABD ve Japonya gibi G7 ülkelerinden ikisi arasındaki ilişkiler özellikle araştırılmıştır. G7 toplantıları, liderlere resmî olmayan tartışmalara katılma, görüşleri paylaşma ve politikaları koordine etme imkânı sunar. G7'nin dinamikleri; jeopolitik değişiklikler, ekonomik zorluklar ve liderlik değişikliklerine bağlı olarak gelişebilir. Ayrıca, G7'nin etkisi, G20 gibi diğer forumlarla da desteklenmektedir, çünkü bu forumlar gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerin daha geniş temsilini içerir.

G7 ülkeleri arasındaki ekonomik işbirliği, ticaret, finans, yatırım, kalkınma yardımları ve politika koordinasyonu gibi çeşitli alanları kapsamaktadır ve bu özellikler de çalışmanın farklı bölümlerinde incelenmektedir. Şu anda bu grubun üyeleri dünyanın en sanayileşmiş ekonomilerine sahip olduklarını iddia etmektedir. Ancak gerçek şu ki, G7 yıllardır bir ekonomi kulübü olmaktan çıkıp siyasi-ideolojik bir kulübe dönüşmüş durumda ve üyeleri de bu konuyu hatırlatmaktan çekinmemektedir.

Avrupa Birliği'nin güçlenmesi ve bu ulusötesi kurumun yeni ve önemli pozisyonlar oluşturması nedeniyle toplantıya yedi ülkenin başkanlarıyla birlikte Avrupa Komisyonu başkanı da katılmaktadır. G7'nin bir diğer haber yapma boyutu da diğer ülke liderlerinin ve diğer uluslararası kuruluşların temsilcilerinin toplantıya davet edilmesidir. Farklı ülkelerin başkanları için böyle bir davet, prestij ve itibarın yanı sıra, dünyanın en güçlü liderlerinin çoğuna kısa mesafeden anında erişim sağlamak için altın bir fırsattır. Yıllar boyunca her toplantının özel bir konusu olduğunu, reklam boyutlarının yanı sıra liderlerin konuyu derinleştirmeye yardımcı olduğunu da yılın ana konusu olarak ilan ediyor.

Örneğin Japonya'daki son toplantının ana konusu Ukrayna'daki savaş ve ekonomik terörle mücadeleydi. Bugün şahit olduklarımızın bir sonucu olarak, Japonya ve diğer Asya ülkeleri, Amerika'nın bu ülkenin öncülüğünde bir ekonomik bölge kurma ve sürdürme hedeflerini gerçekleştirmek için her zaman bir araç olarak kullanılmaktadır. Böyle bir bölgenin yaratılması ve sürdürülmesi için Japonya'nın potansiyel ekonomik kapasitesi ve Asya'nın hammaddeleri kullanılmıştır.

Yıllar geçtikçe ittifak ilişkisi güçlenmiş ve kurumsallaşmıştır. Ancak bu çalışmada da vurgulandığı gibi ilişkileri farklı düzeylerde zorluklarla karşı karşıya olup sorun yaşayabilmektedir. Bu açığın devam etmesi diplomatik ve operasyonel düzeyde yanlış beklentilere yol açabilir ve gelecekte ittifakı zayıflatabilir. Birinci ve ikinci bölümlerde öncelikle 7 üye ülkenin tarihine değinilecek, daha sonra bu ülkelerin küresel ekonomideki rolünün ve ticari ilişkilerin daha iyi anlaşılabilmesi için tüm üye ülkelerin ekonomileri tarihsel olarak incelenecektir. Bu çalışma G7 ülkelerinden ikisi olan Amerika ve Japonya arasındaki ticari diplomasilerin karşılaştırılması üzerine odaklanmıştır.

Üçüncü ve dördüncü bölümlerde Japonya ile Amerika arasındaki siyasi ve ekonomik ilişkiler ele alınacaktır. Bu bölümlerde ayrıntılı olarak ele alınacağı gibi, Japonya 1951'den bu yana çeşitli alanlarda önemli ittifaklar kurmuş olup, aynı zamanda güvenlik ve ticaret başta olmak üzere dış politikanın çeşitli alanlarında da ABD'nin yapıcı ortağıdır. Ortak güvenlik hedefleri arasında, giderek daha güçlü ve iddialı hale gelen Çin Halk Cumhuriyeti'nin (ÇHC) oluşturduğu zorluklarla başa çıkmak ve Kuzey Kore'den gelen tehditlere karşı koymak yer alıyor. İki ülke, bilim ve teknoloji, küresel sağlık, enerji ve iklim değişikliği gibi konularda ikili ve çok taraflı işbirliği yapmaktadır.

Beşinci bölümde Amerika ve Japonya arasındaki ticaret anlaşmaları ve bu iki ülkenin gelecekteki hedefleri ele alınacak ve son olarak sonuç bölümünde bu çalışmanın önemli içeriği ve bulgularına değinilecektir. Bu bölümlerde ayrıntılı olarak tartışıldığı gibi Biden yönetimi, ABD-Japonya ittifakını Hint-Pasifik stratejisinin merkezine yerleştirmekte ve iki ülke, Çin tehdidine karşı "Daha Fazla Hazırlanın" ilkesi ile bölgesel diplomatik, güvenlik ve ekonomik girişimler konusunda koordine ve işbirliği yapmaktadır.

1. G7 (GROUP OF SEVEN) TARİHİ SÜRECİ

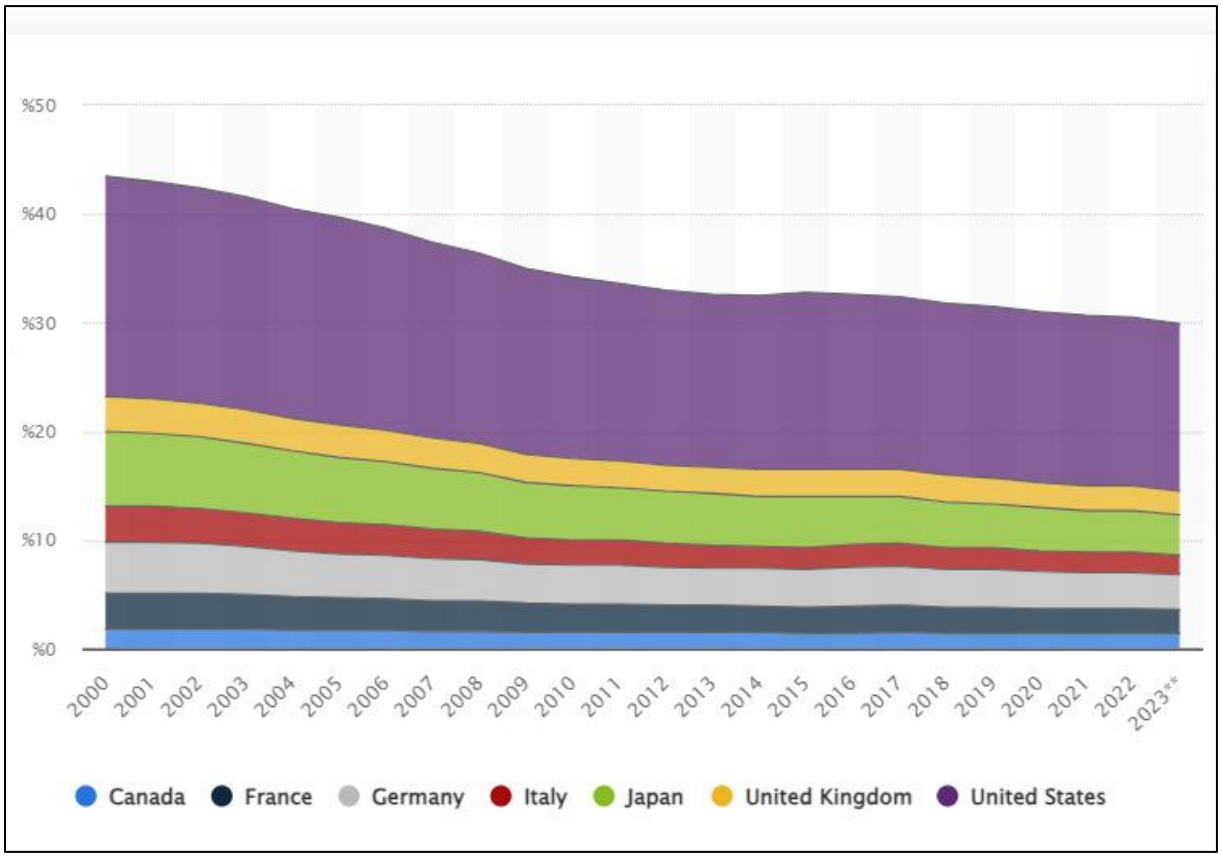
G7 Ülkeleri; Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Fransa, Kanda, İtalya, Japonya ve Birleşik Krallığın aralarında bulunduğu sanayileşmiş ülkelerin oluşturduğu bir birliktir. Bu ülkeler her sene uluslararası güvenlik, enerji politikaları ve küresel ekonomi konularını görüşmek için üye olduğu ülkelerden birinde bir araya gelirler. G7 ülkelerinin kurulmasının başlangıç noktası ABD Hazine Bakanı George Shultz'un 25 Mart 1973 yılında Britanya, Almanya ve Fransa'nın maliye bakanlarını resmî olmayan bir görüşme için Beyaz Saray kütüphanesine davet etti, bu görüşmede uluslararası parasal durumu ele alarak gelecekte Japonları da aralarına dâhil edip görüşmelerin devamı için kararlaştılar. Dönemin medyası bu görüşmenin "Beşli Grup" veya "G5" olarak adlandırmışlar (US Department of State, 1997).

1973 yılında sabit döviz kuru sisteminin çöküşünden sonra ABD, Japonya, İngiltere, Almanya ve Fransa'nın da bulunduğu "Beşli Grup" un Maliye Bakanları ve Merkez Bankalar Başkanları konuyla ilgili toplantı yapmaları yaygınlaştı (Deutsche Bundesbank, 2015). 1975 yılında Amerika Birleşik Devletleri, Japonya, İtalya, Fransa, Britanya ve Batı Almanya ile birlikte petrol ihraç eden ülkeler örgütünün (OPEC) ambargosunun sebep olduğu durgunluk ve enflasyonu içeren ekonomik endişeyi gidermek için altılı grubu kurdular. Bir yıl sonra Kanada altılı gruba katılmış oldu. Başlangıçta bu grup makroekonomik yönetim, Ticaret, Uluslararası kurumlar ve gelişmekte olan ülkelerle ilişkileri ele aldı. Daha sonrası istihdam, çevre, suç ve uyuşturucu gibi mikroekonomik konulardan ulus ötesi konular bölgesel güvenlik ve silah kontrolünden insan haklarına kadar bazı siyasi konuları ele aldılar (Council on Foreign Relations, 2023).

Soğuk savaşın sona ermesiyle birlikte Rusya, 1991 yılında Sovyetler Birliğinin dağılmasının ardından Doğu-Batı iş birliğini teşvik etmek amacıyla G7 grubuna katıldı (Webster, 2019), Nihayetinde Rusya'nın katılımıyla G8 grubu kuruldu. Aslında ABD Başkanı Bill Clinton Rusya'nın bu gruba kabul edilmesinin ülkenin uluslararası güvenilirliğini arttıracağına, demokratik değerleri pekiştirme motivasyonunun artacağına ve Batıya daha fazla yöneleceğine inanıyordu (Laub, 2014). Ancak Rusya'nın Ukrayna'dan Kırımı ilhak etmesinin ardından üyeliği askıya alındı (Webster, 2019). Çünkü Rusya'nın bu çabası "Ukrayna'nın egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün ihlaliydi" (Miller, 2014).

G7 ülkelerinin 2000-2023 yılları için dünya GSYİH'sinden almış oldukları paylar Şekil 1'de gösterilmektedir. 2000 yılında G7 gurubu dünya GSYİH 'sının %40'ından fazlasını temsil ederken bu oran azalarak 2022 yılı tahminlerinde %30 olarak hesaplanmıştır. G7 ülkeleri içerisinde Satın Alma Gücü Paritesi (SAGP) açısından en yüksek GSYİH payına %15,5 ile ABD sahiptir.

Şekil 1. G7 Ülkelerinin GSYİH Payları: 2000-2023



Kaynakça: Statista, 2023.

2000 Yılından 2022 yılına kadar G7 ülkelerinin dünya gayri safi yurt içi hasılasından (GSYİH) payı Şekil 1'e Göre 2000 yılından bu yana düşüş göstermiştir. 2000 yılında dünyanın toplam GSYİH 'sının yüzde 40'ından fazlasını elinde bulundururken, 2022 itibarıyla yaklaşık yüzde 30'a düşmüştür. Çin'in son on yıl içinde elde ettiği ekonomik gelişimi bunları önündedir. G7 ülkeleri arasında satın alma gücü paritesi (SAGP) açısından dünya GSYİH'sinde yüzdelik paya sahip olan ülkeler içinde ilk sırada ABD, Japonya, Almanya, Fransa, İngiltere, Kanada ve İtalya yer almaktadır. Ayrıca G7 grubu Birleşmiş Milletler veya Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü (NATO) gibi Tüzüğü ve sekreteryası olmayan bir organdır (Council on Foreign Relations, 2023).

G7 ülkeleri arasında gerçekleşecek yıllık zirve dönüşümlü olarak bir ülkenin başkanlık etmesiyle gerçekleşir. 2023 yılındaki zirve Japonya'nın ev sahipliğiyle gerçekleştirildi. Japonya'nın 2023 yılında ev sahipliğini yaptığı zirvede G7 ülkelerin liderleri, Ekonomik tehdide karşı koymak için "Ekonomik Dayanıklık ve Ekonomik Güvenlik" adlı girişim üzerinde anlaşarak "ekonomik dayanıklık ve ekonomik güvenlik konusunda stratejik koordinasyonu güçlendirmek için adımlar atmayı" taahhüt ettiler (The White House, 2023).

G7 liderleri tüm ülkelerden şeffaflık, çeşitlilik, güvelik, istikrar, itibar ve güvenilirlik ilkelerine bağlı kalma çağrısında bulundular. Ayrıca Teknolojiler için yeni standartlar oluşturmak amacıyla bilgi paylaşımı konusunda iş birliği yapma mevzusunda mutabakata vardılar (Tabnak, 2023a).

G7 Grubu şu ana kadar herhangi bir yasa çıkartmasa da küresel düzeyde önemli rol oynamıştır. Örneğin 2002 yılında sıtma ve AIDS'le mücadele için küresel bir fon oluşturmasında etkili olmuştur. Başka bir örnekte G7 ülke Maliye Bakanları 2021 yılında çok uluslu şirketleri daha fazla vergi ödemeye zorlamanın yolunu açtılar. Ayrıca 2016 yılındaki Paris İklim anlaşmasının arkasındaki itici güç oldukları da iddia edilenler arasındadır. Bu grup bazı zorluklarla karşılaşmaya devam ederken, aynı zamanda kendi aralarında görüş ayrılıkları ve sorunlarla karşı karşıya kalıyorlardı. Örneğin, Geçen sene Kanada'da gerçekleşen zirvede Trump, ithalat vergileri ve iklim değişikliği önlemleri gibi konularda grubun diğer üyeleriyle anlaşamıyordu. Aynı zamanda küresel siyaset ve ekonominin mevcut durumunu yansıttığı için de eleştiriyordu. Çünkü şu ana kadar G7'nin Afrika, Latin Amerika ve Güney yarım küreden hiçbir üyesi bulunmamaktadır. Ayrıca Hindistan ve Brezilya gibi hızlı büyüme kaydeden ve gelişmekte olan ekonomiler bu grupta yer almıyor. Ancak gelişmekte olan bu ekonomilerin G20'de kapsamlı bir şekilde faaliyetleri bulunmaktadır (Tabnak, 2023b).

Bu bağlamda bazı gözlemciler, BRICS üyesi 5 ülkenin dünya ekonomisindeki payının bu grubun kurulduğu 2009 yılından bu yana 2020 yılına kadar %8'den fazla arttığına inanmaktadır. Dünya Bankası istatistiklerine göre ülkelerin cari fiyatlarla gayri safi yurt içi hasılası, 2009 yılında Çin, Rusya, Brezilya, Hindistan ve Güney Afrika'dan oluşan dünyanın yükselen ekonomi gurubu BRICS, Bu 5 ülkenin küresel GSYİH üretimdeki payı %15,9'dur. Böylece bu 5 ülkenin dünyanın makroekonomik konularında iş birliği yapmasıyla küresel ekonomiden aldıkları pay giderek artarak 2020 yılında %24,4'e ulaşmıştır (Vatan-e Emroz, 2023).

İngiltere'nin Acorn Macro Enstitüsü'nün yaptığı araştırmaya göre BRICS ülkelerinin toplam GSYİH ‘sının 7 ülkenin toplamından daha yüksek olduğunu gösteriyor. Araştırmaya aynı zamanda Çin, Rusya, Brezilya, Hindistan ve Güney Afrika’nın da aralarında bulunduğu BRICS ülkelerinin dünya GSYH'sinin yüzde 31,5'ini oluşturduğunu; ABD, Almanya, Fransa, Kanda, İtalya, Japonya ve İngiltere’nin de aralarında bulunduğu G7 ülkelerinin ise dünya GSYH'sinin yüzde 30,7'ini oluşturduğunu gösteriyor. Uzmanlara göre, Çin ve Hindistan’ın ekonomik büyümesinin artması ve diğer taraftan daha fazla ülkenin BRICS grubuna katılmasıyla bu iki uluslararası grup arasındaki GSYİH farkının artacağını ifade etmektedir (Vatan-e Emrooz, 2023).

Benzer şekilde, Chatham House Küresel Ekonomi ve Finans Programı kıdemli üyesi Marianne Schneider-Petsinger, G7 üyelerinin karşılaştığı bazı zorlukları araştırıyor. Kendisi yalnızca bu zorlukları ele almakla kalmıyor, aynı zamanda sırasıyla tartışılacak olan beş faktöre odaklanan çözümler de sunuyor. Birinci faktör ekonomik güvenlik kavramının anlaşılmasıdır. Aslında G7 liderlerinin ekonomik güvenlik konusunda farklı bir anlayışı var. Başka bir deyişle, ikili ve çok taraflı ilişkilerini etkileyebilecek “Ulusal güvenliğin kapsamının ekonomik faaliyet alanına ne kadar yayılması gerektiği” konusunda anlaşamıyorlar, bu durum ikili ve çok taraflı ilişkilerini etkileyebilir. İkincisi, G7 ülkeleri arasında ulusal güvenlik ve ekonomiye ilişkin gerilimler “kesin bir dengeleme eyleminin” eksikliğinden kaynaklanmaktadır.

Üçüncüsü, Schneider-Petsinger, "somut eyleme" yol açabilecek ortak araçlara odaklanmak yerine, "tedarik zinciri esnekliğini güçlendiren ve ekonomik baskıya karşı koyan" mevcut uluslararası ortak çabalara odaklanmanın daha iyi olduğuna işaret ediyor. Dördüncüsü, G7 üyeleri daha fazla tutarlılığı teşvik etmeli ve birden fazla ekonomik güvenlik platformunda tekrarlardan kaçınmalıdır. Bu G7 üyelerinin ekonomik güvenliği güçlendirmeye yönelik ortak çabalarıyla ve benzer düşüncelere sahip ortaklarla mevcut girişimlere odaklanmalarıyla başarılabilir (Schneider -Petsinger, 2023). Son olarak Güney Afrika veya Şili gibi Küresel Güney ile kritik mineraller için esnek tedarik zincirleri oluşturarak iş birliği yapılabilir (Schneider-Petsinger, 2023).

2. G7 ÜLKELERİ EKONOMİK GÖSTERGELERİ

2.1. ALMANYA EKONOMİSİ

Almanya dünya ve Avrupa ekonomisinde önemli rol oynayan 7'li grubun önemli ülkelerinden biridir. Alman ekonomisi tarihi boyunca pek çok iniş ve çıkış yaşadı. Batılı ülkelerin büyük bir bunalıma girdiği 1873-1896 yıllarını, Almanya başarılı bir şekilde atlatabilmiştir**.** Örneğin Almanya 1870-1871 Fransız-Alman savaşı sonrasında Fransa'dan tazminat alarak bu krizi çözmeyi başarmıştır (Braun, 1990). 1874'ten 1879'a kadar net millî geliri %15 oranında azalmış ve Almanya'nın altın para birimine geçme kararı deflasyonist eğilimlere yol açmıştır (Borchardt, 1970).

Birinci Dünya Savaşı sırasında Almanya ekonomisinde belli değişiklikler yaşandı ve bu sebeple ülke ekonomisi önemli zararlar gördü. Silah sektörü dışında özel tüketim ciddi bir şekilde düştü ve özel yatırımlar azaldı. İhracat azalırken ithalat istikrarlı bir şekilde arttı (Geyer, 1984). Ayrıca savaş sırasında para arzı beş kat arttı. Fazla paranın yaratılması elbette savaş ekonomisinin devamı için gerekli fonları toplamanın uygun bir yoluydu. Bu durum 1920'lerin başında hızla artan enflasyon eğilimlerine neden oldu. Ancak enflasyonun kökeni savaşın finansmanındaydı (Holtfrerich, 1986). Savaştan sonra Almanya büyük ekonomik kayıplara uğradı. Örneğin Versailles Antlaşması uyarınca Almanya, nüfusunun %10'unu ve savaş öncesi topraklarının %13,5'ini kaybetti (Braun, 1990).

Almanya'nın toprak kayıpları ödemeler dengesini olumsuz etkiledi. Bu durum, ticaret filosunun yaklaşık %90'nından vazgeçmesi, endüstriyel ekipmanların (özellikle demiryolu trenlerinin) teslim edilmesi, patentler ve lisanslar da dâhil olmak üzere neredeyse tüm yabancı yatırımlara el konulmasıyla sonuçlandı (Hardach, 1980). Hitler'in milliyetçi hükümeti iktidara geldiğinde Alman ekonomik sisteminde değişiklikler oldu. Hitler iki ana hedefi olan belirsiz bir program duyurdu: Birincisi, Alman köylülüğünü kurtarmak ve halkın geçim kaynaklarını korumak, ikincisi işsizlikle mücadele ederek Alman işçisini kurtarmak (Braun, 1990). Bu hedeflere ulaşmak için tarım sektörünün desteklenmesi ve sanayiye yönelik istihdam yaratma programının desteklenmesi gerekiyordu. Sonraki aylarda hükümet yetkilileri çeşitli endüstri liderleriyle bir araya gelerek bir iş yaratma ayrıntılarını konuştular (Hentschel, 1983).

Görüşme neticesinde iki ana faaliyet alanı seçildi. Birincisi önemli bir büyüme sektörü olarak görülebilecek inşaat ve motor imalatı, ikincisi sadece motorlu taşıt endüstrisiyle ilgili değil, aynı zamanda tüm altyapıyı özellikle yol inşaatını da içeriyordu (Overy, 1973). Hitler, ilk adım olarak Almanya'nın istikrara kavuşturulması ve savaşa hazır hâle getirilmesi gerektiğini öngören dış politika programının bir parçası olarak otoyolların inşasını dâhil etti. Daha sonra, becerikli diplomasi ve askerî harekâtın takip ettiği dış politikayla, Almanya'nın Avrupa kıtasındaki baş düşmanı Fransa ortadan kaldırılacak ve sonunda Doğu'da bir "yaşam alanı" elde edilecekti (Ludwig, 1975). Kendi kendine yeterlilik, Hitler hükümetinin ticari politikalarının temel hedefiydi. Buna rağmen Almanya hammadde temininde sıkıntı yaşıyor ve diğer ülkelerle ticari ilişkilerini sürdürmek zorunda kalıyordu. Ancak dış ticaretinde ikili anlaşmalar, döviz kontrolü, ihraç mallarına yönelik sübvansiyonlar ve ithalat tarifeleri gibi ekonomik politikalar uygulanıyordu (Braun, 1990).

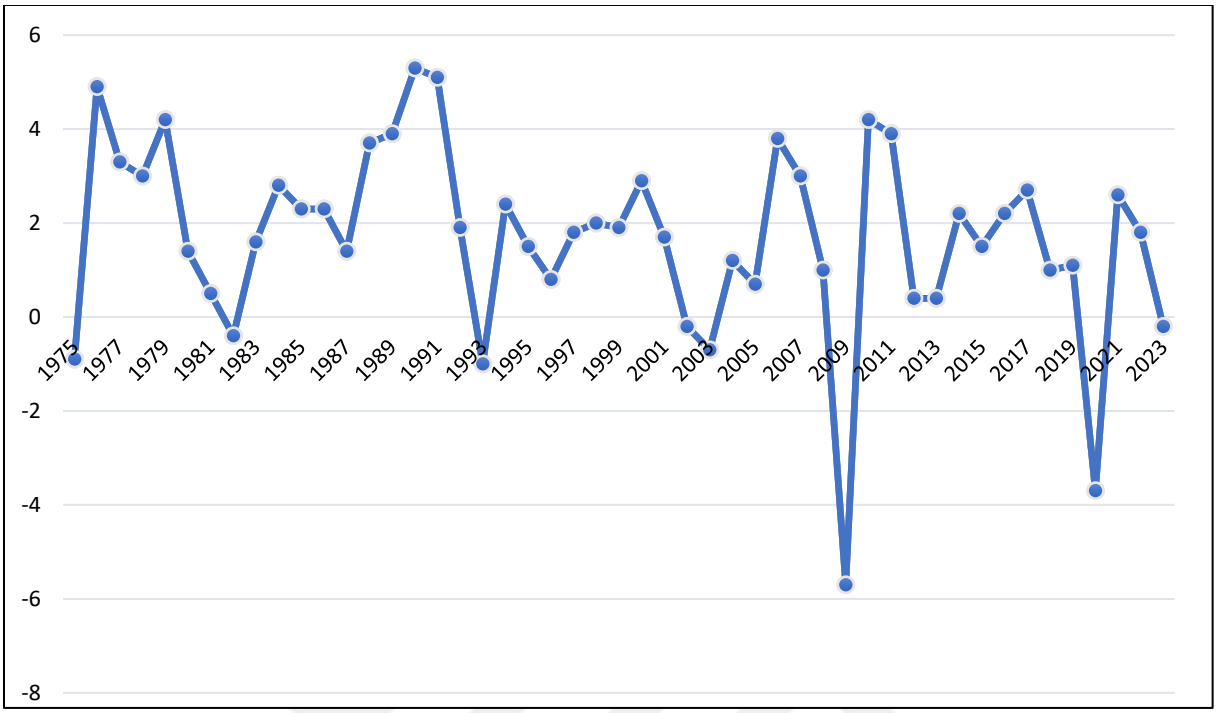
Yeni program (Neuer Plan) az gelişmiş ülkelerle ticareti vurguluyordu (Lee, 1996). Bu programda Batı ve Kuzey Avrupa ile Kuzey Amerika yerine Güney Avrupa ülkeleri tercih edilmiş, ancak sonunda Nazi Almanya’sı dünyanın ticari devleriyle kapsamlı ilişkiler kurdu. İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesi Alman markalarının globalleşmesi ile Almanya'nın harap bir ülkeden Avrupa'nın en büyük ekonomilerinden birine dönüşme süreci ve Alman ekonomisinin yükselme döneminin başlangıç noktasıydı. Bu başarı, ekonominin yeniden yapılanma programında öngörülen ekonomik altyapının dönüştürülmesi ve modernizasyonu ile birlikte ilk ekonomik sıçrama yaratılmadan elde edilemezdi. Bu faktörlerin yanı sıra, 50'li, 60'lı ve 70'li yılların başındaki ağır, uzun ve yoğun çalışma saatleri ile binlerce misafir işçinin gelişiydi. Bunlar Almanya'daki ekonomik durumun değişmesinin temel zeminini oluşturdular (Braun, 1990). Bu durgunlukla eş zamanlı olarak Alman halkının yaşının göreceli olarak artması da Alman sosyal güvenlik sistemi üzerinde ek bir baskı oluşturuyordu. Bu faktörler, hükümetin Agenda 2010 adı verilen bir dizi ekonomik reform programını uygulamaya koymasına neden oldu; bunlardan biri işgücü piyasasında reform yapmaktı ve Hartz 1'den 5'e kadar olarak biliniyordu. 21. yüzyılın ilk on yılının son yıllarında dünya ekonomisi bir büyüme evresine girdi ve bu da Almanya'yı bu büyümeden en fazla yararlanan, dünyanın en çok ihracat yapan ülkelerinden biri haline getirdi. Bazı analistler Hartz'ın reformlarını artan ekonomik büyüme ve işsizliğin azaltılmasıyla ilişkilendirirken, diğerleri ise bu reformların yaşam standartlarında keskin bir düşüşe yol açtığına ve ekonomik büyüme üzerindeki etkilerinin geçici olduğuna inanıyorlar (US Central Agency, 2023).

Almanya'nın nominal GSYİH'si, Avrupa ve dünya ekonomik krizinin etkisiyle 2008 yılının ikinci ve üçüncü çeyreğinde durgunluğa girmiştir (Hopkins, 2008 & Connolly). Ocak 2009'da Angela Merkel'in hükümeti, ekonomik durgunluğun etkilerinin çeşitli ekonomik sektörlere yayılmasını ve ardından gelen işsizliği önlemek için 50 milyar avroluk bir ekonomik teşvik planını onayladı (Franse 24, 2009). Almanya ekonomisi, başta Euro Bölgesi dışından olmak üzere artan ithalat ve ihracat siparişleri ve pazar talebindeki istikrar nedeniyle 2009 yılının ikinci ve üçüncü çeyreğinde durgunluktan çıkmıştır. 2011 yılında Almanya dünyanın üçüncü büyük ihracatçısı ve üçüncü büyük ithalatçısıydı. Almanya'nın en büyük ihracatı makine yapımı, otomobil, kimyasal ürünler ve metaller gibi mühendislik alanlarındadır. Bu ülke aynı zamanda rüzgâr türbinleri ve güneş enerjisi santrallerinin inşasında en önemli ülkeler arasında yer almaktadır (US Central Agency, 2023). 2011 yılı Almanya ekonomisi için rekorların kırıldığı bir yıl oldu, çünkü Almanya şirketleri bu yıl içinde 1 trilyon Euronun üzerinde mal ihraç etti; bu rakam ülkenin tarihindeki en yüksek miktardaki ihracatıydı. Bir diğer rekor ise 2011 yılında bu ülkede 41,6 milyon kişinin istihdam edilmesidir (Spiegel International, 2011).

2012 yılında Alman ekonomisi diğer Avrupa ülkeleriyle karşılaştırıldığında iyi bir büyüme kaydetti (New York Times, 2012). Aslında, Almanya'nın sendikalar ve işverenler arasındaki yakın ilişkilere dayanan sosyal modeli ve büyümeyi ülke geneline yayan katılımcı federalizmi, yazarlara "Almanlar Neden Daha İyi Yapıyor?" gibi başlıklar taşıyan kitaplar yayınlama konusunda ilham verdi. Özellikle 2020'lere gelindiğinde farklı bir durumun ortaya çıktığı görülmektedir. Aşırı sağ popülist partiler anketlerde önemli bir büyüme elde etti, ancak Alman halkının hükümetten memnun olmadığı gözlemlenmektedir. Daha da endişe verici bir konu ise Almanya'nın ekonomik modelinin ve övülen hükümetinin halkın beklediği büyümeyi ve kamu hizmetlerini sağlayamamasıydı (The Economist, 2023).

IMF tahminlerine göre Almanya, Ukrayna'daki savaşın etkileriyle boğuşurken bu yıl resesyon (GSYİH'de yaklaşık yüzde 0,3 oranında düşüş) yaşayan tek G7 ülkesi olacak. Bu zayıflığın kaynağı, enerji baskıları, Çin'in talebinin azalması ve sıkı para politikalarının en ağır yükünü çeken imalat sektörüdür. Alman ekonomist, Ifo Ekonomik Araştırma Enstitüsü başkanı ve Münih Üniversitesi Ekonomik Araştırmalar Merkezi direktörü Clemens Fust, "Almanya ekonomisinin bu durgunluktan çıkmakta gerçekten zorluk yaşadığına" inanıyor (Bloomberg, 2023).

Şekil 2. Almanya'nın Yıllık GSYİH Büyüme Oranları



Kaynakça: Dünya Bankası, 2023.

Almanya'nın yıllık GSYİH büyüme oranları Şekil 2'ye göre 1976 yılında yüzde 4.9 büyüme kaydetmiştir. 1979 yılından itibaren ekonomi büyüme yavaşlarken 1982 yılına gelince yüzde -0.4 oranda daralma meydana gelmiş. Tekrara toparlanarak 1990 yılında yüzde 5.3 oranda büyüme elde etmiştir. 1991 ile 2006 arasında yavaşlama ve daralmayla Beraber 2008 yılında dünya ekonomi krizinden etkilenerek yüzde -5.7 oranda küçülmüştür.

2008 Krizinin bitişiyle toparlanmaya geçerek 2010 yılında yüzde 4.2 oranda büyüme kayıt etmiştir. 2010 yılında yüzde 4.2 büyüme ile 2019 yılın sonlarında yani COVID-19 salgının Almanya'ya yayılmamasından önce 1.1 orandayken, Salgının bütün dünyaya gösterdiği ekonomi krizi Almanya ekonomisinin de ciddi oranda küçüldü. Salgının tam yetki gösterdiği 2020 yılı Almanya ekonomisi yüzde -3.8 oranda küçülmüş. Salgın bitişine doğru hızlı toparlanma ile 2021 yılı yüzde 3,2 ve 2022 yılında ise yüzde 1.8 oranında yıllık GSYİH büyüme kaydetmiş görülmektedir.

2.2. ABD EKONOMİSİ

Büyüklüğü ve uluslararası bağlantıları nedeniyle Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ekonomisindeki gelişmelerin küresel ekonomi üzerinde önemli etkileri olması kaçınılmazdır. ABD dünyanın en büyük ekonomisidir (piyasa döviz kurlarına göre), küresel üretimin yaklaşık yüzde 22'sini ve borsa kapitalizasyonunun üçte birinden fazlasını oluşturmaktadır.

ABD ekonomisi aynı zamanda neredeyse tüm küresel pazarlarda öne çıkıyor ve küresel ticaret akışının yaklaşık onda birini, küresel doğrudan yabancı yatırımın beşte birini, işçi dövizlerinin yaklaşık beşte birini ve küresel enerji talebinin beşte birini oluşturuyor. ABD doları, küresel ticarette ve finansal işlemlerde en yaygın kullanılan para birimi olduğundan, ABD para politikasındaki ve yatırımcı duyarlılığındaki değişiklikler, küresel finansman koşullarının şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Aynı zamanda küresel ekonomi ABD için de önemlidir. Yurt dışında faaliyet gösteren ABD'li çokuluslu şirketlerin bağlı kuruluşları ve ABD merkezli yabancı şirketlerin bağlı kuruluşları, üretim, istihdam, sınır ötesi ticaret ve finansal akışların önemli bir payını oluşturmaktadır. Amerikalı tüketicilerin tüketim malları alımlarının altıda biri ithal mallara yönelik olup, otomobil ve tüketici elektroniği daha büyük bir paya sahiptir (Kose et al, 2017).

Amerika Birleşik Devletleri'nin ekonomik tarihi, 17. ve 18. yüzyıllarında Doğu Kıyısındaki İngiliz yerleşimcilerle başladı. 1700'den sonra Amerika Birleşik Devletleri hızla nüfusunu artırdı ve bununla birlikte ihracat kadar ithalat da arttı. Afrika, Asya ve çoğu zaman Avrupa ticaretine katkıda bulunmuştur (National Museum of American History, 2023). Bu 13 koloni, 18. yüzyılın sonunda Britanya İmparatorluğu'ndan bağımsızlığını kazanmış ve hızla sömürge ekonomilerinden tarıma dayalı ekonomilere dönüşmüştür (National Museum of American History, 2023). 18. yüzyılın başında ABD nüfusunun yüzde 80'inden fazlası tarımla uğraşıyordu. Üretimin büyük bir kısmı hammadde dönüşümünün ilk aşamalarına odaklanmıştı ve ahşap ve kereste fabrikaları, tekstil ürünleri, botlar ve ayakkabılar çok yaygındı. Ayrıca zengin kaynakların varlığı 19. yüzyıldaki hızlı ekonomik büyümeye katkıda bulunmuştur. Arazinin mevcudiyeti çiftçi sayısının artmaya devam etmesine olanak sağladı, ancak hizmetler, imalat, ulaşım ve diğer sektörlerdeki faaliyetler çok daha hızlı bir şekilde büyüdü. Böylece, 1860 yılına gelindiğinde Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kırsal nüfusun payı %80'den yaklaşık %50'ye düşmüştü (Batten, 2016).

19. yüzyılda durgunluk genellikle finansal krizlerle aynı zamana denk geliyordu. 1837 Yılı Korkunun, banka iflaslarının ve o dönemde benzeri görülmemiş düzeyde işsizliğin eşlik ettiği beş yıllık bir depresyon izledi (Rorabaugh et al,2004). 20. yüzyılın başlarında, yeni yenilikler ve mevcut yeniliklerdeki gelişmeler, Amerikalı tüketiciler arasında yaşam standartlarının iyileştirilmesinin yolunu açmıştı. Birçok şirket, ülke çapındaki operasyonlarını yürütmek için ölçek ekonomilerinden ve daha iyi iletişimden yararlanarak büyüdü. Bu endüstrilerde yoğunlaşma, tekel korkusuna yol açarak fiyatları yükseltti ve üretimi düşürdü, ancak bu şirketlerin birçoğu maliyetleri o kadar hızlı düşürdü ki, bu endüstrilerde eğilim daha düşük fiyatlara ve daha fazla üretime doğru yöneldi. Genellikle dünyadaki en yüksek ücretleri sunan bu büyük şirketlerin başarısına pek çok işçi katkıda bulundu. 20. yüzyılın dünya savaşları sırasında Amerika Birleşik Devletleri, savaşan diğer ülkelerden ekonomi olarak daha iyi durumdaydı, çünkü Birinci Dünya Savaşı'nın hiçbiri ve İkinci Dünya Savaşı'nın nispeten az bir kısmı Amerikan topraklarında yapılan bir savaştı (Batten, 2016).

Ancak Amerika Birleşik Devletleri'nde bile savaşlar fedakârlık manasına geliyordu. İkinci Dünya Savaşı'nın zirvesindeyken, Amerika Birleşik Devletleri'nin gayri safi yurt içi hasılasının yaklaşık % 40'ı savaş ürünleri üretimine tahsis edilmişti. Ekonominin büyük bir kısmına ilişkin kararlar esas olarak askeri amaçlarla alınıyordu ve ilgili girdilerin neredeyse tamamı savaş çabalarına tahsis ediliyordu. Pek çok mal karneye bağlandı, fiyatlar ve ücretler kontrol edildi ve birçok dayanıklı tüketim malları artık üretilmiyordu.

İşgücünün büyük bir kısmı askere gitti ve ücretlerinin yarısı ödendi. Bunların neredeyse yarısı risk altındaydı. İngiliz iktisatçı John Maynard Keynes tarafından ortaya atılan bu yaklaşım, harcamalar ve vergilerin ABD başkanı ve Kongre tarafından kontrol edilmesi nedeniyle yetkililere ve temsilcilere ekonomiyi yönlendirmede önemli bir rol oynama yetkisi verdi (Batten, 2016).

1942-1957 döneminde Amerika Birleşik Devletleri "nüfus patlaması" olgusuna, yani doğurganlıkta dramatik bir artışa tanık oldu. Bunun nedeni, Büyük Buhran yıllarında evlilik ve çocuk doğurmadaki gecikmeler, artan refah, köylerdeki müstakil evlere olan talep (şehir içi apartmanların aksine) ve geleceğe dair yeni iyimserlikti. Patlama 1957 civarında zirveye ulaştı ve daha sonra azalmaya başladı (Mintz, 1989). 1973'ten sonra artan enflasyon, faiz oranları ve işsizlik dönemi, ekonomik faaliyetin genel hızını düzenleme aracı olarak maliye politikasına olan güveni zayıflattı (Wagner and Buchanan, 2000).

ABD ekonomisi 2001'de bir durgunluk yaşadı ve istihdamın alışılmadık derecede yavaş toparlanmasıyla birlikte iş sayıları Ocak 2005'e kadar Şubat 2001'deki seviyelere dönmedi. Bu arada, hane halkı borcunun GSYH'ye oranı 2001 yılının ilk çeyreğinde benzeri görülmemiş bir seviyeden %70'ten 2008'in ilk çeyreğinde %99'a yükseldi. Ev sahiplerinin evlerini beslemek için borçlanmaları, harcamalarında balon oluşmasına, borç seviyelerinin artmasına ve GSYİH'de sürdürülemez bir artışa neden oldu. 2006 yılında konut fiyatları düşmeye başladığında, ipoteğe dayalı menkul kıymetlerin değeri önemli ölçüde düştü ve bu durum, geleneksel bankacılık sistemi ve düzenlemelerinden farklı olarak, büyük ölçüde düzenlemeye tabi olmayan mevduat dışı bankacılık sisteminden geleneksel bankacılık sistemine dönülmüştü. Pek çok ipotek şirketi ve mevduat kabul etmeyen diğer bankalar (yatırım bankaları gibi) 2007-2008'de daha da kötüleşen bir krizle karşı karşıya kaldı; bankacılık krizi Eylül 2008'de Lehman Brothers'ın iflası ve diğer birçok mali kurumun kurtarılmasıyla sonuçlandı (Financial Crisis Inquiry Commission, 2011).

Bush yönetimi (2001-2009) yalları ve Obama yönetimi (2009-2017) yılları, yüksek bütçe açıkları yoluyla banka kurtarma paketlerini ve Keynesyen teşviki uygularken, Federal Rezerv faiz oranlarını sıfıra yakın tuttu. Bu önlemler, hane halklarının 2009 ile 2012 yılları arasında borçlarını kapatmasıyla sonuçlandı ve ekonominin toparlanmasına yardımcı oldu (Federal Reserve Bank of St. Louis, 2023).

Ekonomik üretim kaybı olarak tanımlanan önemli gerilemeler, ilk olarak GSYİH'nin 2008 baharından 2009 baharına kadar yüzde 5 oranında düştüğü 2007-2008 mali krizi sırasında meydana geldi. İkincisi, 1973'teki petrol krizinden sonra GSYİH yüzde 3,7 iken, 1973 yılı sonlarından 1975 yılı başlarına kadar yüzde 3,1 oranında düşmüş ve GSYİH'nin yüzde 2,9 düştüğü 1981-1982 durgunluğunda da bu oran yüzde 3,1 düşmüştür (Anand, 2009).

2020'nin ilk iki çeyreğinde ve Donald Trump'ın başkanlığının ortasında, ABD ekonomisi Mart 2020'den bu yana yeni COVİD-19 patlak vermesi nedeniyle büyük gerilemelerle karşı karşıya kaldı ve bu durum ABD ekonomisinin büyük sektörlerini "kapanmaya" zorladı. Mart 2020'den itibaren ABD'nin otomobil ve endüstriyel makine ihracatı, küresel salgının bir sonucu olarak keskin bir düşüş gösterdi (Wiseman, 2020).

Mart 2020'de uygulanan sosyal mesafe tedbirleri, mal ve hizmetlere olan talebi olumsuz etkileyerek üretimin azalmasına yol açtı. Gayri safi yurt içi hasıla, ilk çeyrekte yıllık bazda yüzde 4,8 oranında büyüyerek 2008'in dördüncü çeyreğinden bu yana en hızlı üretim daralmasını kaydetti (Mutikani, 2020).

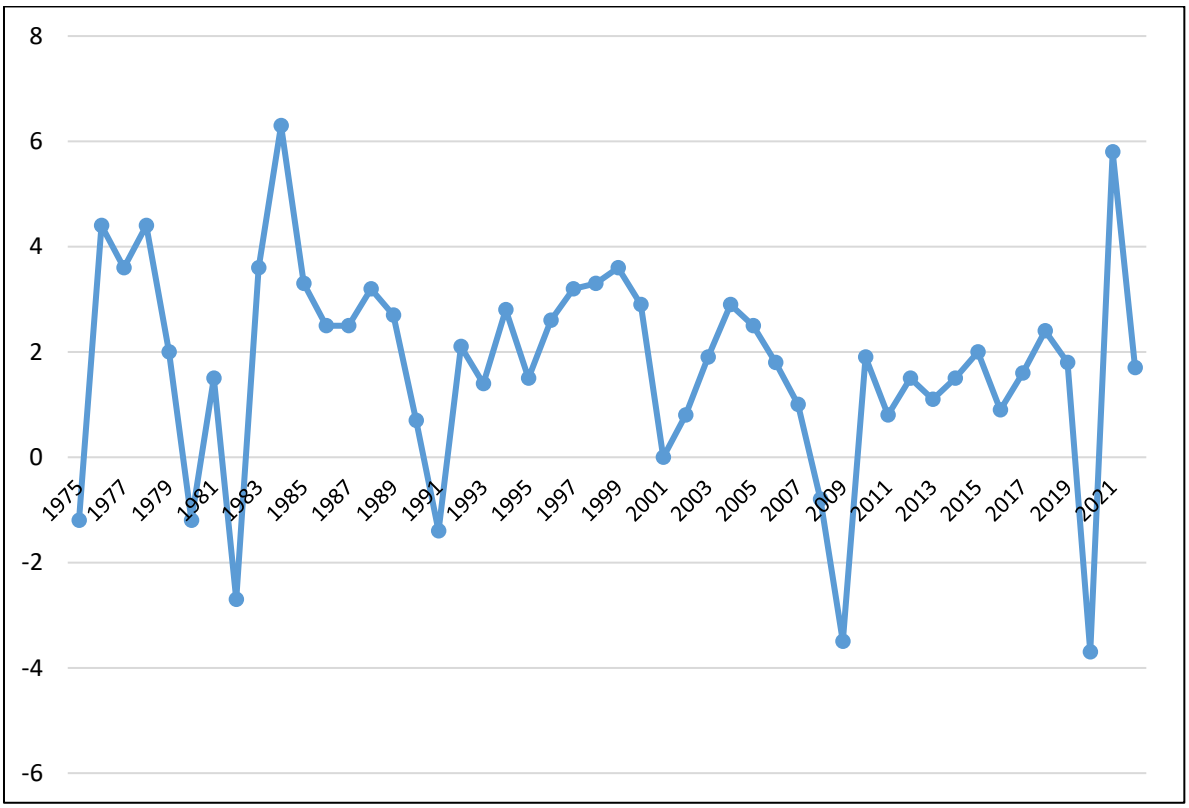
ABD'nin perakende satışları yalnızca mart ayında %8,7 düşmüştü. ABD havayolu endüstrisi de ağır darbe aldı ve geliri keskin bir şekilde azaldı (Shepardson ve Rucinski, 2020). COVID-19 durgunluğu, yaygın olarak Büyük Buhran'dan bu yana en şiddetli küresel ekonomik gerileme ve Büyük Buhran'dan "çok daha kötü" olarak tanımlanıyor (Elliott, 2020).

ABD Merkez Bankası Başkanı Jerome Powell, ABD ekonomisinin pandemi nedeniyle zayıf ekonomik büyümeden tamamen kurtulmasının "uzun zaman" alabileceği ve ABD'nin öngörülebilir gelecekte gelir durgunluğu düşük verimlilik artışı bekleyebileceği konusunda uyardı. (Schneider ve Saphir, 2020). ABD ekonomisi 2021'de COVİD-19 salgınından kurtuldu ve yüzde 5,7 büyüyerek Ronald Reagan'ın başkanlığından (1981-1989) bu yana en iyi performansı göstermiş bir dönem oldu (Politico, 2022).

Amerika Birleşik Devletleri 2022 yılında dünya ekonomisinin nominal olarak %25,4'ünü, SAGP bazında ise yaklaşık %15,6'sını oluşturmaktadır (Statista, 2023). ABD doları, uluslararası piyasa işlemlerinde en fazla kullanılan para birimidir ve büyük ABD Hazine piyasası tarafından desteklenen, Petro dolar sistemi ve ilgili Euro dolar sistemi için referans standart olma rolüyle desteklenen dünyanın rezerv para birimidir (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2012). Bazı ülkeler bunu resmî para birimi olarak kullanırken, bazılarında ise gerçek para birimidir (Cohen, 2006). Amerikan ekonomisi yüksek üretkenlik, ulaşım altyapısı ve geniş doğal kaynaklarla beslenmektedir (Wright ve Czelusta, 2007). Amerika Birleşik Devletleri sadece emtia mallar için en büyük iç pazara sahip olmakla kalmıyor, aynı zamanda hizmet ticaretinde de söz sahibi konumunda. ABD'nin 2018 yılı itibarıyla toplam ticareti 4,2 trilyon dolara ulaşmıştır (World Trade Organization, 2017).

ABD ticari bankaları Aralık 2022 itibarıyla 22,9 trilyon dolarlık toplam varlığa ulaştı. Tüketici harcamaları 2022'de ABD ekonomisinin yüzde 68'ini oluştururken, 2021'de ise emeğin gelirdeki payı yüzde 44 oldu (Federal Reserve Bank of St. Louis, 2023). 2021-2022 TÜFE enflasyonu, eleştirmenlerin Federal Rezerv'i suçlamasıyla Haziran 2022'de Haziran 2021'e göre yüzde 9,1 arttı. Enflasyon oranı Nisan 2023'te yüzde 4,9'a ulaştı; bu, Federal Rezerv 'in yüzde 2'lik hedef oranının neredeyse yüzde 3 üzerindeydi (Aratani, 2023).

Şekil 3. ABD'nin Yıllık GSYİH Büyüme Oranları



Kaynakça: Dünya Bankası, 2023.

Amerika Birleşik Devletleri 1976-2022 yılları arasında GSYİH büyüme oranları için şekil 3'e baktığımızda 1976 yılında büyüme oranı yüzde 4.4 oranında seyrederken 1982 yılında yüzde -2.7 oranında düşüş yaşamıştır. 2 sene içinde tekrar toparlanarak 1984 yılında yüzde 6.3 oranıyla tüm zamanların en büyük büyüme oranını yakalamıştır. 2008 yılında başlayan ekonomi krizi sebebiyle ABD ekonomisi 2009 yılında yüzde -3,5 oranda daralmıştır. 2010-2019 yükselişe geçerken COVİD-19 'un dünya çapında yayılması ile ABD ekonomisi 2020 yılında son dönemlerin en düşük büyüme oranı yüzde -3.7 seviyesinde daralmıştır. 2021 yılında toparlanarak yüzde 5.8 oranında büyüme sağlamıştır. 2022 yılında ise yüzde 1.7 oranında büyüme görülmektedir.

2.3. İNGİLTERE EKONOMİSİ

Birleşik Krallık en küresel ekonomilerden birine sahip ve İngiltere, İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda'yı içermektedir. 2020 yılında Birleşik Krallık dünyanın en büyük beşinci ihracatçısı ve dünyanın en büyük beşinci ithalatçısı oldu. Ayrıca 2023 yılında Britanya'nın Avrupa Birliği ile ticareti, ülkenin ihracatının yüzde 49'unu ve ithalatının yüzde 52'sini oluşturuyordu. İngiltere, 2020 yılı sonunda AB tek pazarından ve gümrük birliğinden ayrıldı. O zamandan beri Birleşik Krallığı'n AB ile ticareti Ticaret ve İşbirliği Anlaşması'na tabidir. Bu, Birleşik Krallık ile AB arasında gümrüksüz ticarete izin verecek olsa da, ticaret engelleri eskisinden daha yüksek olacağı öngörülmüştür. Brexit'in Birleşik Krallık iş dünyası üzerindeki etkisini analiz etmek bir dizi sorun nedeniyle karmaşık hale geliyor.

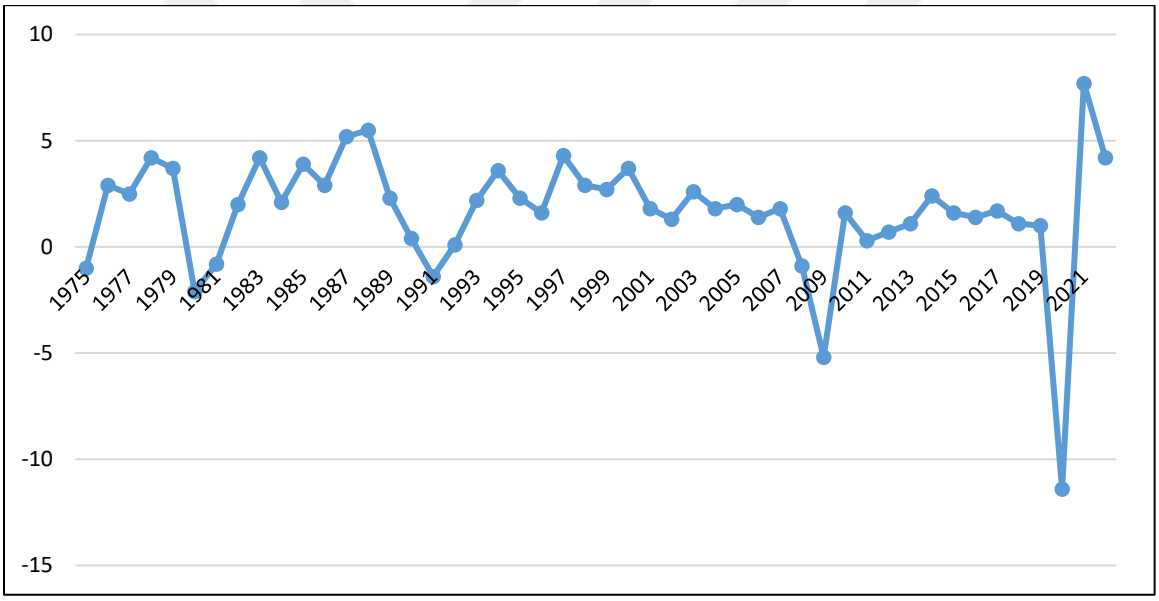
COVİD-19 salgını ve Ukrayna'daki çatışma gibi diğer faktörler ticaret akışlarını etkiledi. Bu durum Brexit'in etkilerini diğer faktörlerden ayırmayı zorlaştırıyor. Ayrıca Brexit, iş verilerinin toplanma biçiminde değişiklik yapılması anlamına da geliyor. Bu veri sorunları, ticaret verilerinin yorumlanmasında dikkatli olunması gerektiği anlamına gelmektedir. Birleşik Krallığı'n hem 2020 hem de 2021'de AB ve AB dışı ülkelere yaptığı toplam ihracat (mal ve hizmetler toplamı) 2019 seviyelerinin altındaydı. Her iki durumda da 2022'deki ihracat 2019 seviyelerini aştı. Hizmet sektörü ülkenin GSYİH 'sının %82'sini içermektedir (House of Commons, 2023a).

Finansal hizmetler sektörü önemli bir sektör olması sebebiyle dünyanın ikinci büyük finans merkezi Londra'dır (Reid, 2019). Edinburgh, 2021 yılında finansal hizmetler sektörü açısından dünyada 17. Avrupa'da ise 6. sırada yer aldı (GFCI 27 Rank, 2023). Mart 2020'de, COVİD-19 salgınına yanıt olarak Birleşik Krallık'ta iş ve zorunlu olmayan seyahatlere geçici bir yasak getirildi. Böylece İngiltere Merkez Bankası faiz oranlarını yüzde 0,1'e düşürdü (BBC, 2020).

2021 yılında artan enerji ve ulaşım maliyetleri nedeniyle TÜFE tüketici fiyat enflasyonu keskin bir şekilde yükselmeye başladı. Yıllık enflasyonun yüzde 11'e yaklaşmasıyla İngiltere Merkez Bankası, 2022'nin ilk dokuz ayında kademeli olarak temel oranı yüzde 2,25'e çıkardı (Partington, 2022). Britanya da diğer ülkeler gibi acı çekti: Pandemi ve Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı nedeniyle küresel enflasyon son 40 yılın en yüksek seviyesindeydi (Financial Times, 2022). Ancak Eylül 2022 itibarıyla ülke, dünya da yurt içi elektrik fiyatlarının en yüksek olduğu, Avrupa'da ise en yüksek gaz fiyatlarının olduğu ülke oldu (Smith & Sheppard, 2022).

Ağustos 2023'te ONS (Ulusal İstatistik Ofisi), Birleşik Krallık'ın ekonomik performansına ilişkin analizini revize ederek Birleşik Krallık GSYİH 'sının 2021'in son çeyreğinde COVİD-19 öncesi seviyeleri aştığını, bunun pandemiden çok daha erken bir iyileşme olduğunu söyledi. Daha önce tahmin edilmiş istatistiklerin ve diğer büyük Avrupa ülkelerinin önündedir. Birleşik Krallık ekonomisi, 2021'in dördüncü çeyreğinde 2019'un son çeyreğine göre %0,6 daha büyüktü; önceki tahmin ise diğer ülkelere göre %1,2 daha düşüktü (Milliken, 2023). Uluslararası Para Fonu tarafından yakın zamanda açıklanan tahminlere göre İngiltere, gelecek yıl (yeni bir hükümet seçmenin muhtemel olduğu dönemde) Yediler Grubu arasında en yavaş ekonomik büyümeye sahip olacak (Reuters, 2023). İngiltere 1975 yılında G7 grubunun kurucu ülkeler arasındaydı.

Şekil 4. İngiltere'nin Yıllık GSYİH Büyüme Oranları



Kaynakça: Dünya Bankası, 2023.

1976-2022 yılları arası İngiltere'nin GSYİH büyüme oranları şekil 4'e göre 1976 yılında yüzde 2.9 ile 1980 yılında ise yüzde -0.8 oranında gerilemiştir. 1988 yılında yüzde 5.5 oranında büyüme kaydetmiştir. 1991 yılına baktığımızda büyüme yüzde -1.4 oranında düşüş göstermiştir. 1997 yılında yüzde 4.3 oranında yükselişe geçmiştir. 2008 yılı dünya ekonomik kriziyle beraber İngiltere bu krizden ciddi zarar görerek 2009 yılında yüzde -5.2 oranında küçülmüştür. 2011-2018 yılları arasında büyüme oranları normal seyrederken COVİD-19'un çıkmasıyla beraber 2020 yılında İngiltere'nin GSYH'si yüzde 11.4 oranında çok ciddi bir düşüş yaşamıştır.

COVİD-19'un bitişi ile birlikte 2021 yılında yüzde 7.7 oranında yükselirken 2022 yılında ise yüzde 4.2 büyüme oranı görülmektedir.

2.4. İTALYA EKONOMİSİ

İtalya ekonomisi oldukça gelişmiş bir sosyal piyasa ekonomisidir (Hall ve Soskice, 2001). Bu ülke, Avrupa Birliği'nin üçüncü büyük ulusal ekonomisi, Avrupa'nın ikinci büyük imalat sanayii ve dünyanın yedinci büyük ekonomisidir. İtalya, imalatçı ülkeler listesinde yedinci sırada yer alırken, İtalya'nın ekonomik yapısı büyük ölçüde imalat ve sanayileşmeye dayanmaktadır. İtalya'nın imalat sanayinin üretim değeri yaklaşık 264 milyar dolar olup, ülkenin başlıca ihracatı metal ürünleri, giyim ve ayakkabı, taşıtlar ve kimyasalları içermektedir. Tek başına üretim ulusal ekonomiye yaklaşık 314 milyar dolar katkıda bulunuyor (World Population Review, 2023).

Bu başarılara rağmen İtalyan ekonomisi tarih boyunca birçok değişime uğramıştır. Örneğin İtalya, 2008-2009'daki büyük durgunluğun ardından Avrupa'daki borç krizinin en çok acısını çeken zengin ülkeler arasında yer almıştır. Ülke ekonomisi tüm dönemde yüzde 6,76 oranında küçülerek toplamda yedi çeyrek durgunluğuna ulaşmıştır (Sanderson, 2011).

Bu durgunluk sonraki yıllarda zirveye ulaştı ve İtalyan iktisatçıları ülke ekonomisini iyileştirme konusunu düşünmeye başladı. Borç krizini savuşturmak ve büyümeyi hızlı bir şekilde başlatmak için bir şok terapisi olarak, ekonomist Mario Monti liderliğindeki Ulusal Birlik Hükümeti, bütçe açığını azaltan ancak ülkeyi 2012'de çift dipli bir durgunluğa sürükleyen kapsamlı kemer sıkma önlemleri içeren bir program başlattı. Ama 2013 yılında başlatılan program ise pek çok ekonomistin eleştirisine maruz kalmıştır (Krugman, 2013).

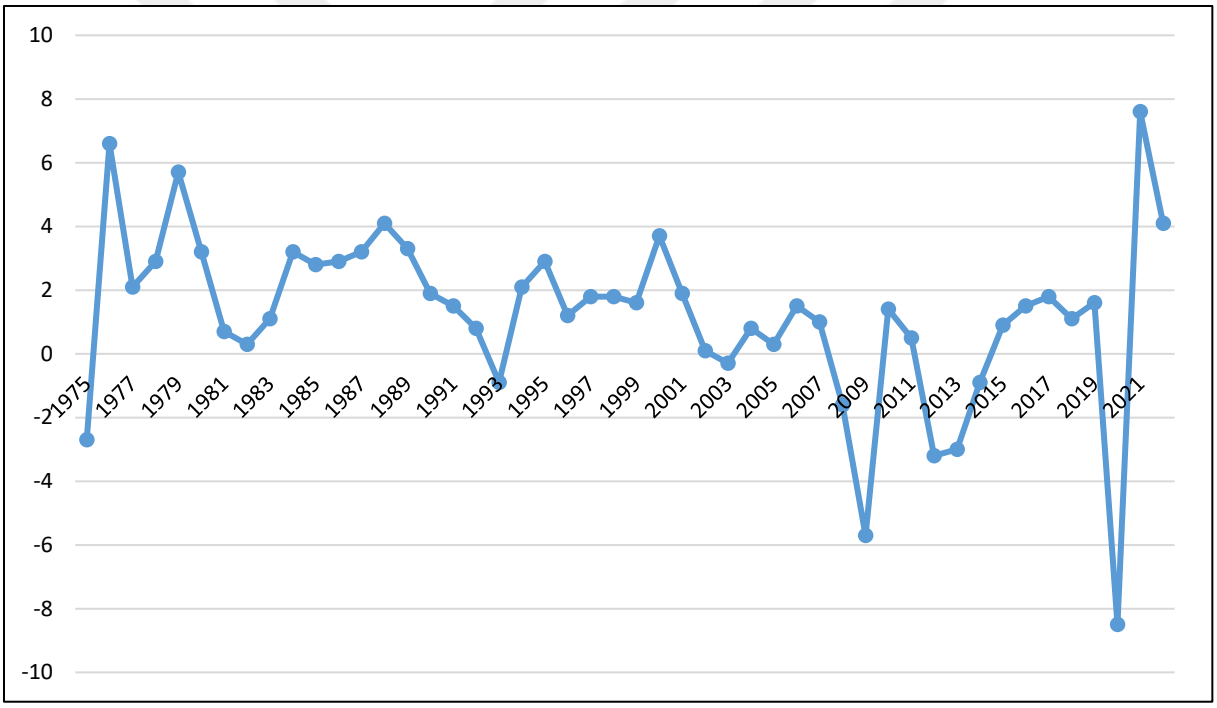
2014-2019 döneminde ekonomi, esas olarak güçlü ihracat sayesinde Büyük Durgunluğun yıkıcı kayıplarından kısmen kurtuldu, ancak yine de büyüme oranı euro bölgesi ortalamasının oldukça altında kaldı. Bu durum İtalya'nın GSYİH 'sının 2019'da hala yüzde 5 olduğu ve 2008'deki seviyesinden daha düşük olduğu anlamına gelmektedir (Romei, 2019).

Şubat 2020'de İtalya, Amerika Birleşik Devletleri'nin ardından ciddi şekilde angaje olan ilk Avrupa ülkesi oldu. Ülkedeki ekonomik faaliyetlerin çoğunun karantinaya alınması sonucunda ekonomi büyük bir şok yaşadı. Üç ay sonra yani 2020 Mayıs ayı sonunda salgın kontrol altına alındı ve başta imalat sektörü olmak üzere ekonomi toparlanmaya başladı. Çoğu Batı ülkesinde

olduğu gibi GSYİH keskin bir şekilde düşmesine rağmen genel olarak şaşırtıcı derecede dirençli kaldı (Krugman, 2020). İtalyan ekonomisi, tıpkı pandemiden çıkış sırasında olduğu gibi, Ukrayna'daki savaşın sonuçlarına da güven verici bir tepki verme yeteneği gösterdi.

Son on yılda şirketlerin yeniden yapılanma süreçleri, bazı sektör ve bölgelerde eksik ve düzensiz olsa da İtalyan üretim sistemini daha da güçlü hale getirdi (Bank of Italy, 2023). G7 Ülkeler grubu girişinde de belirtiğimiz gibi İtalya da 1975 yılında bu gruba üye olmuştur. Geçtiğimiz günlerde İtalya Başbakanı Giorgia Meloni, İtalya'nın gelecek yıl G7 ülkeleri dönem başkanlığını devraldığında yapay zeka konusunda büyük bir konferansa ev sahipliği yapacağına dikkat çekti (Xinhua, 2023).

Şekil 5. İtalya'nın Yıllık GSYİH Büyüme Oranları



Kaynakça: Dünya Bankası, 2023.

İtalyalının 1976-2022 yılları arasında GSYİH büyüme oranı şekil 5'e göre 1976 yılında yüzde 6.6 büyüme oranı kaydetmiştir. 1977 yılında başlayan ekonomi küçülme 2008 kriziyle beraber 2009 yılında yüzde -5.7 oranını görmüş oldu. 2010 yılı toparlanmaya çalışırken COVİD-19'un dünyaya yayılmasıyla 2020 yılında GSYİH büyüme seviyesi iki kat azaldı yani yüzde -8.5 oranında daralma yaşandı. 2021 yılı COVİD-19 salgının bitişine doğru ekonomi toparlamayla yüzde 7.6 oranında bir büyüme elde etmiştir. 2022 yılında ekonomi yavaşlamayla birlikte yüzde 4.1 oranda büyüme görülmektedir.

2.5. JAPONYA EKONOMİSİ

Japonya refah seviyesinin yüksek olduğu bir ülke olarak bilinmektedir. Vatandaşlarının büyük bir kısmı iyi beslenmekte, rahat bir hayat sürmekte ve 21. yüzyılın birçok nimetinden yararlanmaktadır. Refahı doğru ölçmek için millî gelir hesaplarını dikkate alınmaktadır. Millî gelir, piyasada üretilen ve takas edilen tüm malların parasal değerini kaydeder (Flath, 2022). Piyasa ürünleri refah düzeyine büyük katkı sağlar. Japonya ekonomisi oldukça gelişmiş bir sosyal piyasa ekonomisidir ve genellikle Doğu Asya modeli olarak anılır (Lechevalier, 2014).

Uluslararası Para Fonu'na göre ülkenin 2023 yılında kişi başına SAGP GSYİH'si 52.120 dolardı. Japonya'nın dolar cinsinden ölçülen GSYİH'si döviz kurundaki dalgalanmalar nedeniyle büyük ölçülerde dalgalanmalar yaşamaktadır. Japonya ekonomisine ilişkin tahminler, Japonya Merkez Bankası tarafından yürütülen üç aylık Tankan iş dünyası güven anketine göre tahmin edilmektedir (TANKAN, 2023). Japonya, 2018 yılında dünyanın dördüncü büyük ithalatçısı ve dördüncü büyük ihracatçısı olmuştur (World Trade Organization, 2019).

2017 yılı itibariyle Japonya ekonomisi, piyasa döviz kurları üzerinden ABD dolarına dönüştürülen nominal GSYİH ile ölçülen, dünyanın üçüncü büyük ekonomisidir. 1960'ten sonraki otuz yıllık ekonomik kalkınmada, Japonya'nın savaş sonrası ekonomik mucizesi olarak anılan hızlı ekonomik büyüme gerçekleşti. Japonya, Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'nın rehberliğinde, 1960'larda ortalama yüzde 10, 1970'lerde yüzde 5 ve yüzde 4'lük ortalama büyüme oranıyla kendisini dünyanın ikinci büyük ülkesi olarak kurmayı ve sürdürmeyi başardı. 1980'li yılların ikinci yarısında artan hisse senetleri ve gayrimenkul fiyatları ekonomik bir büyüme yarattı (Ito & Hoshi, 2020).

Ekonomik balon, 1990-1992'da Tokyo Menkul Kıymetler Borsası'nın çöküşü ve 1991'de emlak fiyatlarının çöküşüyle zirveye ulaştı. Japonya'nın 1990'lı yıllardaki büyümesi küresel büyümeden yüzde 1,5 daha yavaştı ve bu da "kayıp on yıl" teriminin ortaya çıkmasına neden oldu. Bir on yıl daha düşük büyüme oranlarının ardından, bu dönem "kayıp yirmi yıl" haline geldi. Bununla birlikte, 2001'den 2010'a kadar kişi başına düşen GSYİH artışıyla Avrupa ve ABD'yi geride bırakmayı başarmıştır (Stecil, 2010). Aslında Japonya'nın gelişiminin kökleri, Meiji Hanedanlığı'nın yeniden kurulmasından sonra Japonya'da Batı'nın etkisinin arttığı ve ticaret kapılarının Batı'ya açıldığı 19. yüzyılın ortalarına kadar uzanıyor. Bu dönemde Japonya

iki ekonomik gelişme dönemlerinden geçti. İlki ciddi olarak 1868'de başladı ve Birinci Dünya Savaşı'na kadar devam etti.

İkincisi ise 1945 yılında başlayıp 1973 yılına kadar çok hızlı bir ekonomik büyüme yaşanmış ve daha sonra biraz yavaşlasa da 1991 yılına kadar devam etmiştir (Ito & Hoshi, 2020). 1960'lardan 1980'lere kadar genel reel ekonomik büyüme çok yüksekti. 1960'larda ortalama yüzde 10, 1970'lerde ortalama yüzde 5 ve 1980'lerde ise ortalama yüzde 4 seviyelerinde seyrederken yüksek ücretli bir ekonomi hâline gelmiştir (Burns, 2019).

Japonya'nın varlık fiyatı balonunun çökmesinin ardından kayıp 10 yıl olarak bilinen 1990'ların sonlarında büyüme önemli ölçüde yavaşladı. Sonuç olarak Japonya, büyük proje işleri programlarını finanse etmek için büyük bir bütçe açığı verdi (Japonya mali sistemine trilyonlarca yen ekledi). 1998'e kadar Japonya'nın kamu hizmeti projeleri, durgunluğu sona erdirmeye yetecek kadar talebi henüz canlandıramamıştı. Çaresizlik içindeki Japon hükümeti, hisse senedi ve emlak piyasalarındaki spekülatif aşırılıkları ortadan kaldırmayı amaçlayan "yapısal reform" politikalarını benimsemiştir. Maalesef bu politikalar Japonya'yı 1999 ile 2004 yılları arasında birçok kez negatif enflasyona sürüklemiştir (Ito & Hoshi, 2020). 2005'in sonlarında Japon ekonomisi sürekli bir iyileşmeye ulaşmış görünüyordu. Aynı yıl GSYİH büyümesi yüzde 2,8 oldu; dördüncü çeyrekte yıllık büyüme yüzde 5,5 oldu; bu, aynı dönemde Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği'nin büyüme oranlarını geride bıraktı (Masaki, 2006).

Faiz oranlarının uzun süre sıfıra yakın tutulmasına rağmen niceliksel genişleme stratejisi fiyat enflasyonunu durdurmada başarılı olamadı (Spiegel, 2006). Temmuz 2006'da sıfır faiz politikası sona erdi. 2008 yılında Japonya Merkez Bankası hâlâ gelişmiş ülkeler arasında en düşük faiz oranlarına sahipti ancak deflasyon henüz ortadan kaldırılmamıştı (Ito & Hoshi, 2020). Ancak 5 Nisan 2013'te Japonya Merkez Bankası, Japonya'nın para arzını iki yıl içinde ikiye katlayarak deflasyonu tersine çevirmek için 60-70 trilyon yenlik tahvil ve menkul kıymet satın alacağını duyurdu (Riley, 2013). Aralık 2018'de Japonya ile Avrupa Birliği arasında Şubat 2019'da başlayacak bir serbest ticaret anlaşması onaylandı. Bu anlaşma, küresel GSYİH'nin 1/3'ü değerinde, dünyanın en büyük serbest ticaret alanını yaratmaktadır (Chee, 2018).

Ocak 2020'nin başından bu yana, birçok ülke Mart 2020 itibarıyla salgın vakalarında önemli bir artış bildirdiği için Japonya ekonomisi COVİD-19 salgınından sıkıntıya girmiş. Nisan ayı başında Japonya Başbakanı Shinzo Abe olağanüstü hâl ilan etmiştir (Booker, 2020). Bu koşullar

göz önüne alınacak olursa Japonya, İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden bu yana en kötü ekonomik krize tanık olmuştur (Reynolds & Nobuhiro, 2020).

Japonya Ekonomik Araştırma Merkezi'nden Jun Saito, salgının, 2018'de yavaş büyümeye devam eden Japonya'nın durgun ekonomisine "son darbeyi" indirdiğini belirtti (Huang, 2020). Ekim 2020'de, salgın sırasında Japonya ve Birleşik Krallık, ticareti yaklaşık 15,2 milyar £ artıracak olan Brexit sonrası ilk serbest ticaret anlaşmasını resmen imzaladı. Bu anlaşma Japonya'ya yapılan ihracatın % 99'unda tarifesiz ticarete olanak tanımıştır (Takenaka ve Kaneko, 2020). 15 Şubat 2021'de Nikkei ortalaması, Kasım 1991'den bu yana en yüksek seviye olan 30.000 sınırını geçti (Nikkei, 2021). Bunun nedeni güçlü kurumsal kazançlar, GSYİH verileri ve ülkenin COVİD-19 aşı programı hakkındaki iyimserliktir. 2020'de yüzde 4,8 küçülen ekonomi, 2021'de yüzde 1,7 büyüdü. Omicron tipi COVİD-19 vakalarının yeniden canlanması nedeniyle hareket kısıtlamalarının getirilmesi nedeniyle 2021'in ilk çeyreğinde büyüme ivmesi durdu. Ancak Eylül 2021'de kısıtlamaların kaldırılmasının hemen ardından yoğun çağrı hizmetleri toparlandı ve özel tüketim salgın öncesi seviyelere geri döndü. İç ve dış talepteki iyileşmenin yanı sıra özel yatırımlarda beklenen artış nedeniyle ekonominin 2022 yılında %2,7 oranında büyümesi beklenmektedir (The Asia Regional Integration Center ,2023).

Tanınmış Japon ekonomist Masahiko Aoki, bir zamanlar ülkesinin ekonomisinin 1990'ların başında başlayan kayıp on yıllardan sonra toparlanmasının 30 yıl alacağını tahmin etmişti. O dönemde bir varlık balonu patladı ve Japonya'nın hızlı büyümesine katkıda bulundu. Ülke zengin kalmasına rağmen deflasyona girdi ve büyüme hızı yavaşladı. Aoki, yeni bir modeli entegre etmek için nesil değişikliğinin gerekli olduğuna inanıyordu. Balonun kesin olarak patladığı ve eski iktidar partisi Liberal Demokratların ilk kez 1993'te iktidarını kaybettiği anda süreyi başlattı. 2023'ün başlamasıyla birlikte Aoki'nin tahmini gerçekleşti. Dünyanın üçüncü büyük ekonomisi on yıllardır süren durgunluğundan uyanıyor. Yıllar süren deflasyon veya düşük enflasyonun ardından Japonya, 30 yılı aşkın süredir en hızlı fiyat artışını görüyor. Uzun süredir durgun olan ücretler, 1990'lardan bu yana hiç olmadığı kadar hızlı artıyor. Her iki artış da esas olarak küresel arz şoklarından kaynaklanmaktadır. Ancak gelecek tek değişiklik bunlar değil. Aoki'nin öngördüğü gibi, kademeli kurumsal ve nesilsel değişim meyvelerini veriyor ve Japonya'yı içeriden değiştiriyor (The Economist, 2023). Haziran 2023'te Japon hükümeti, Başbakan Fumio Kishida'nın Yeni Kapitalizm Girişimi Uygulama Planının gözden geçirilmiş bir versiyonunu yayınladı. "Yeni Bir Kapitalizm Biçimi için Büyük Tasarım ve Eylem Planı" başlıklı 2022'nin orijinal versiyonu, insanlara, start-up'lara, yeşil ve dijital dönüşümlere, bilime,

teknolojiye ve inovasyona daha fazla yatırım yapılması çağrısında bulunan iddialı hedeflerin ana hatlarını çiziyordu (Okina, 2023).

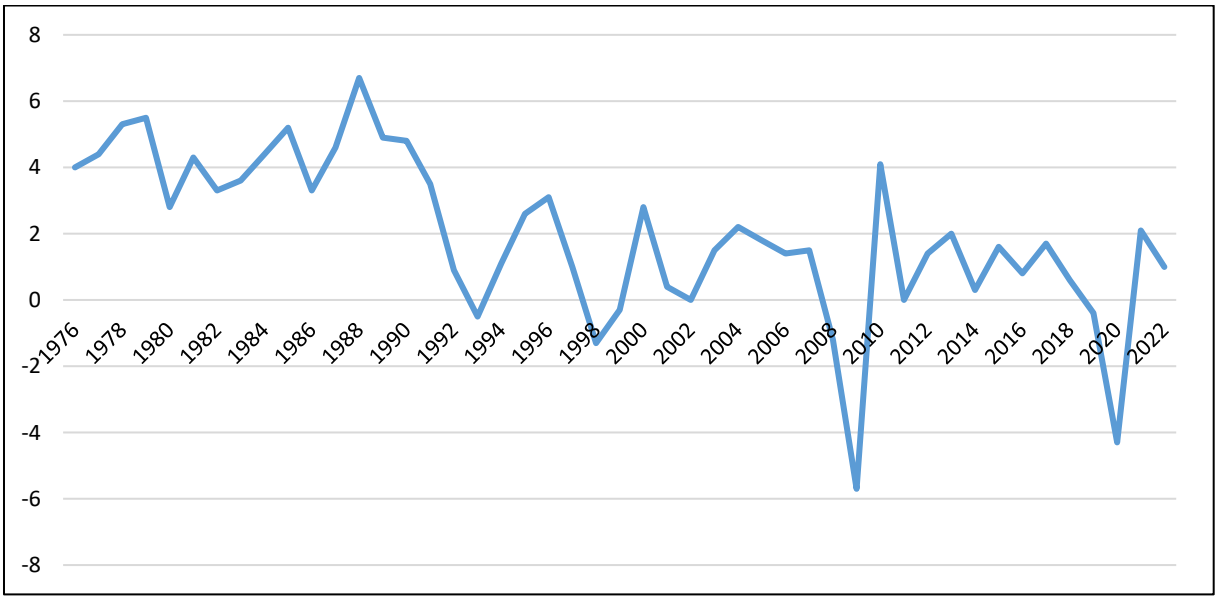
Bu yatırımlar hem ekonomik büyümeyi artırmayı hem de işçi ücretlerinin uzun vadeli durgunluğu ve iklim değişikliği gibi sosyal sorunları çözmeyi amaçlıyordu (Yashiro, 2023). 2023'teki revizyon, ücretleri artırmak, üretkenliği artırmak ve sürdürülebilir büyüme ve gelirin adil dağılımından oluşan verimli bir döngüye ulaşmak için daha ayrıntılı bir strateji oluşturarak başlangıç planına dayanmaktadır. Verimliliği artırmak için, büyüyen sektörlerde emeğin düzgün hareketliliği çok önemlidir. İşgücü piyasası reformlarının 2023 değerlendirmesinin ana temalarından biri olarak öne çıkması umut verici bir işarettir. İşgücü piyasası reform planı, yeniden beceri kazandırma fırsatları sağlayarak, işe dayalı istihdama geçişi teşvik ederek ve hızlı büyüyen sektörlerde işgücü hareketliliğini kolaylaştırarak insanların yeni beceri ve bilgi edinme yeteneğini geliştirmeyi amaçlamaktadır (Okina, 2023).

İşsizlik yardımları sisteminde reform yapılması gibi 2023 Yönetici Planı İncelemesinde ana hatlarıyla belirtilen reformların birçoğu hâlihazırda tartışılmıştır. İnsanlara yatırımın artırılmasına yönelik bütçe tedbirlerine ilişkin müzakerelerin 2023'ün sonlarında başlaması muhtemeldir. Bu tedbirlerin beceri edinme ve iş transferi fırsatlarını kademeli olarak artırması beklenmektedir. Planda ayrıca zor durumdaki işletmelerin erken toparlanmasının veya kısmen kapatılmasının önemi de vurgulanıyor. Çünkü küçük ve orta ölçekli şirketlerin makro açıdan verimliliği arttırabilmeleri için şirketlerin giriş ve çıkışlarıyla sağlıklı bir rekabet gereklidir. Ancak kısmen KOBİ'lere yönelik soğuk siyasi tutum nedeniyle bunun Japon ekonomisi üzerindeki etkisi belirsizdir. Yeni büyüme stratejisi, Japonya'nın sosyo-ekonomik sisteminde, özellikle de işgücü piyasasında iddialı değişiklikleri teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Başarının anahtarı, Japon hükümetinin politika ortamını yeniden şekillendirirken özel şirketlerin, yatırımcıların, finansal kuruluşların ve bireylerin çabalarını etkili bir şekilde harekete geçirmedeki rolünde yatmaktadır (Okina,2023). Japonya, G7 grubunun en önemli ülkelerinden biridir. Ekonomi, çevre, enerji ve gıda güvenliği Japonya'nın G7 gündeminde önemli bir rol oynamaktadır. Çünkü bunun amacı “Küresel Güney”e bağlı olmasından dolayı. Küresel enflasyon ve daraltıcı para politikaları, COVİD-19 salgınından dengesiz toparlanma, gıda ve enerji krizleri ve Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin sonuçları G7’nin karşılaştığı zorluklardan bazılarıdır (East Asian Forum, 2023). Bu nedenle G7’nin Mayıs 2023'te Japonya'nın Hiroşima kentinde yapılan son toplantısında yukarıdaki konulara ek olarak Rusya'ya yönelik yaptırımlara

ilişkin siyasi ve güvenlik konular da ele alındı. Bu toplantıda dile getirilen konular arasında aşağıda belirtilenler yer almaktadır (The White House, 2023):

- Rusya'nın yasadışı saldırganlık savaşı karşısında Ukrayna'yı gerektiği sürece desteklemek
- Ortaklıkların çeşitlendirilmesi ve derinleştirilmesine ve risklerin azaltılmasına dayanan ekonomik dayanıklılığa ve ekonomik güvenliğe odaklanmak
- G7 içinde ve ötesinde iş birliği yoluyla geleceğin temiz enerji ekonomisine odaklanmak
- Hiroşima eylem beyanı, üye ülkelerin mevcut ve gelecekteki küresel gıda güvenliği sorunlarını çözecek şekilde esnek olmalıdır
- Dünya çapında aşı üretim kapasitesi, pandemiyi önleme, hazırlık ve müdahale için gelecekteki uluslararası bir anlaşma olan Pandemi Fonu ve evrensel sağlık sigortasına ulaşma çabaları aracılığıyla küresel sağlığa yatırım yapmak (UHC).

Şekil 6. Japonya'nın Yıllık GSYİH Büyüme Oranları



Kaynakça: Dünya Bankası, 2023.

Japonya'nın 1976-2022 yılları arasında GSYİH büyüme oranlarını şekil 6'ye göre 1976 yılında yüzde 4 oranında büyümeye yükselirken 1988 yılında ise yüzde 6.7 oranında bir büyüme elde etmiştir. 1990 yılı itibarıyla ekonomi büyüme daralmaya başlayarak 2009 yılında yüzde -5.7

seviyesinde ciddi bir küçülme durumuna gelmiştir. 2010 yılında yüzde 4.1 seviyesinde büyüme elde etmişken COVİD-19 etkisiyle 2020 yılında ise yüzde -4.3 oranında küçülmüştür. 2021 yılında toparlanarak yüzde 2.1 seviyelerinde büyürken, Tekrardan 2022 yılında daralma ile yüzde 1 oranda büyüme görülmektedir.

2.6. FRANSA EKONOMİSİ

Fransız ekonomisi, hükümetin stratejik sektörlere önemli ölçüde dâhil olduğu oldukça gelişmiş bir sosyal piyasa ekonomisidir (Prasad, 2006). COVİD-19 salgını sebebiyle 2020'de AB ülkeleri arasında en sert ekonomik daralmalardan birini (-%8) yaşayan Fransız ekonomisi, 2021'de ise (+%6,8) oranda güçlü bir toparlanma gösterdi. Ancak Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ve ardından gelen enerji krizi, tüketicinin satın alma gücünü azaltarak, güveni azaltarak ve arz yönlü (IMF) sorunları şiddetlendirerek toparlanmayı yavaşlattı. IMF tahminlerine göre ekonomik büyüme 2022'de yüzde 2,5'e yavaşladı ve 2024'te yüzde 1,6'ya güçlenmeden önce 2023'te yüzde 0,7'ye gerilemesi beklenmektedir.

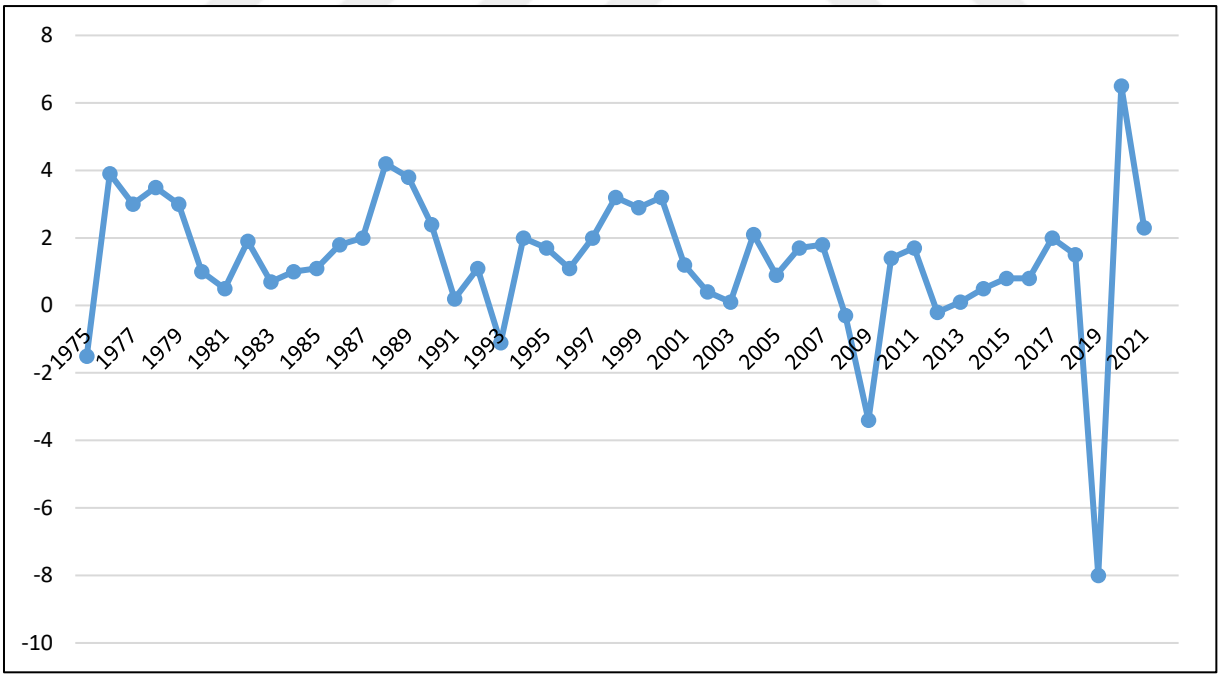
2021'deki COVİD-19 salgını sonrası güçlü bir ekonomik toparlanmanın ardından 2022'de Fransız ekonomisi, Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin neden olduğu bir enerji krizinden etkilendi. Enerji ihtiyacının büyük bir kısmını nükleer enerjiden sağlamasına ve Rus gazına bağımlılığının düşük olmasına rağmen Fransa, ekonomik aktivitede keskin bir düşüş ve yüksek enflasyonla karşı karşıya kaldı. Sonuç olarak, krizle başa çıkmak için gaz ve elektrik fiyatlarının dondurulması, hanelere nakit transferleri, akaryakıt fiyatlarında indirimler ve şirketlere destek dâhil olmak üzere GSYİH'nin %2'sinden fazlasına denk gelen güçlü bir politika tepkisi benimsendi. Bütçe açığı 2021'de GSYH'nin-%5,1'inden 2022'de GSYH'nin-%4,5'ine düştü. Ancak IMF'nin mali konsolidasyon önlemleri sayesinde 2024'te gevşemeden önce (GSYH'nin %-4,8'i) 2023 sonuna kadar devam etmesi (-%4,3) bekleniyor.

Avro Bölgesi'ndeki en yüksek borçlardan biri olan kamu borcu, 2021'de GSYH'nin %112,6'sından 2022'de GSYİH'nin %111,8'ine hafif bir düşüş gösterdi. 2023'ün öncelikleri arasında enflasyonla mücadele ve hane halkının desteklenmesi, işsizlikteki artışın en aza indirilmesi, çevresel dönüşümün hızlandırılması ve sağlık hizmetleri ile eğitimin desteklenmesi yer alıyor. Fransa 2030 programının amacı inovasyonu ve hayati yatırımları teşvik etmektir. Fransa, COVİD-19 virüsünün yeni türleri ve azalan aşı etkinliği riskine ek olarak yapısal zorluklarla da karşı karşıya: yüksek yapısal işsizlik, zayıf rekabet gücü ve yüksek kamu ve özel borç yükleri. Özellikle genç bireyler arasındaki yüksek işsizlik oranları, politika yapıcılar için

giderek artan bir endişe kaynağı olmaya devam ediyor (Santander Trade, 2023). Fransa'nın önemli ticari ortakları Almanya, İtalya, ABD, Belçika, İspanya ve Çin'dir. Fransa'nın önemli ihracat kalemleri otomotiv, sanayi ürünleri, hazır giyim, otomotiv, genel makine ve teçhizat, tekstil sanayi ürünleri ve elektrikli ev aletleridir.

Fransa'nın başlıca ithalat kalemleri şunlardır: uçak ve havacılık sanayi ürünleri, otomobil sanayi ürünleri (yan kuruluş), genel kullanım makine ve cihazları, temel kimyasallar, nitrojen ürünleri, plastik ve sentetik kauçuktur (T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2023). Fransa da 1975 yılında G7 Ülkeler Grubu'na katılmış ve bu grubun kuruluşunda yer alan başlıca ülkelerden biri olmuştur. Fransa'nın G7 Grubu'nun dönem başkanlığını yürüttüğü 2019'da dönemin Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, G7 ülkelerin liderlerinden demokrasi, cinsiyet eşitliği, eğitim ve çevrenin savunulmasına odaklanmalarını istemişti. Ayrıca Asyalı, Afrikalı ve Latin Amerikalı liderleri de bu konulardaki küresel eyleme katılmaya davet etti. Bu durum Fransa'nın G7 Grubu'nun dünyadaki konumunu güçlendirme ve ülkeleri bu grubun planlarını desteklemeye teşvik etme yönünde olduğunu gösterdi (Aljazeera, 2019).

Şekil 7. Fransa'nın Yıllık GSYİH Büyüme Oranları



Kaynakça: Dünya Bankası, 2023.

Fransa'nın 1976-2022 yılları arasında GSYİH büyüme oranı incelemek için bakıldığında Şekil 7'ye göre 1976 yılında yüzde 3.9 büyüme oranını elde etmişken, 2008 yılındaki dünya ekonomi

krizi yetkisiyle 2009 yılında ise yüzde -3.4 oranında küçülme yaşamıştır. COVİD-19 salgını nedeniyle Japonya ekonomisinde ciddi bir şekilde etkileyerek 2019 yılın sonlarında büyüme oranı yüzde -8 oranda yani ciddi bir daralma yaşamıştır. 2020-2021 yılında toparlanarak yüzde 6.5 oranda büyümeye ulaşmış. 2022 yılında ise yüzde 2.3 oranında büyüme görülmektedir.

2.7. KANADA EKONOMİSİ

Kanda Karayipler'deki birkaç ada ülkesi dışında, parlamenter hükümet sistemini kullanan tek büyük Kuzey Amerika ülkesidir. Sonuçta Kanada, dünyadaki diğer ülkelerden farklı sosyal ve politik kurumlarını geliştirmiştir. Kanada ekonomisi Amerikan ekonomisiyle yakından bütünleşmiş olmasına rağmen farklı ekonomik kurumlar yaratmıştır.

Kanada'nın ekonomik sistemi genellikle özel girişim ve kamu girişimi unsurlarını birleştirir. Devlet teşebbüsünün birçok tarafı, özellikle sosyal ve ekonomik eşitsizlikleri telafi edecek kapsamlı bir sosyal refah sisteminin geliştirilmesi, 1945'te İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra benimsendi (Rees, 1999).

Kanada, 1 Ocak 1995 yılından bu yana Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) kurucu üyesidir ve 1 Ocak 1948'den beri GATT'ın çekirdek üyesidir. Amerika Birleşik Devletleri ve Meksika tarafından Kanada ile imzalanan Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması (NAFTA), 1 Ocak 1994'te yürürlüğe girerek GSYİH açısından dünyanın en büyük serbest ticaret alanını yaratmıştır (Ontario Canada, 2013). 2018 yılı itibarıyla Kanada ayrıca iki önemli ticaret anlaşması daha imzalamıştır. Birincisi: Avrupa Birliği ile Kapsamlı Ekonomik ve Ticaret Anlaşması (CETA) ve Pasifik Kıyısındaki diğer 10 ülke ile 11 ülkeden oluşan Trans-Pasifik Ortaklığına ilişkin Kapsamlı ve Aşamalı Anlaşma (CPTPP). 21 Eylül 2017'de CETA geçici olarak uygulamaya konuldu ve AB'nin Kanada mallarına yönelik tarife sınırlarının %98'i derhal ortadan kaldırıldı. Kanada şu anda diğer G7 ülkeleriyle serbest ticaret anlaşması olan tek G7 ülkesidir. Son G7 ülkesi Japonya ile serbest ticaret, CPTPP'nin 30 Aralık 2018'de yürürlüğe girmesiyle başladı (Government of Canada, 2023).

Dünyadaki en yüksek ekonomik özgürlük seviyelerinden birine sahip olan Kanda bugün piyasa odaklı ekonomik sistemi ve üretim modeli açısından Amerika Birleşik Devletleri'ne çok benzemektedir (The world fact book, 2007). 2019 yılı itibarıyla Kanada, Forbes Global 2000

listesinde 56 şirketle Güney Kore'nin hemen ardından ve Suudi Arabistan'ın önünde dokuzuncu sırada yer almaktadır (Forbes, 2023). Aslında uluslararası ticaret, Kanada ekonomisinin, özellikle de doğal kaynaklarının büyük bir bölümünü oluşturur. 2009'da tarım, enerji, ormancılık ve madencilik ihracatı Kanada'nın toplam ihracatının yaklaşık yüzde 58'ini oluştururken, makine, ekipman, otomotiv ürünleri ve diğer imalat sektörleri 2009'daki ihracatın yüzde 38'ini oluşturuyordu.

2009 yılında ihracat Kanada'nın GSYİH ‘sının yaklaşık yüzde 30'unu oluşturuyordu. Kanada'nın 2006 yılındaki toplam ihracat ve ithalatı tüm ülkeler arasında 8. sırada yer almıştır. Kanadalıların yaklaşık yüzde 4'ü doğrudan birincil kaynak sektörlerinde istihdam edilmekte ve GSYİH’nin yüzde 6,2'sini oluşturmaktadır (Statistics Canada, 2011). Kanada toplumunun ve ekonomisinin doğal kaynaklara güvenmenin üzerinde birçok etkisi vardır. Hizmet ve imalat endüstrilerini standartlaştırmak kolay olsa da doğal kaynaklar bölgeye göre büyük farklılıklar göstermektedir. Bu, Kanada'nın her bölgesinde farklı ekonomik yapıların gelişmesini sağlar ve Kanada'nın güçlü bölgeselliğine katkıda bulunur. Aynı zamanda bu kaynakların büyük çoğunluğu ihraç ediliyor bu da Kanada'nın uluslararası ekonomiye sıkı bir şekilde entegre olmasını sağlıyor. Howlett ve Ramesh, bu tür endüstrilerdeki doğal değişkenliğin, piyasa değişikliklerinin sosyal etkisini azaltmak için ekonomiye daha fazla hükümet müdahalesini desteklediğini savunuyor (Howlett & Ramesh, 1992).

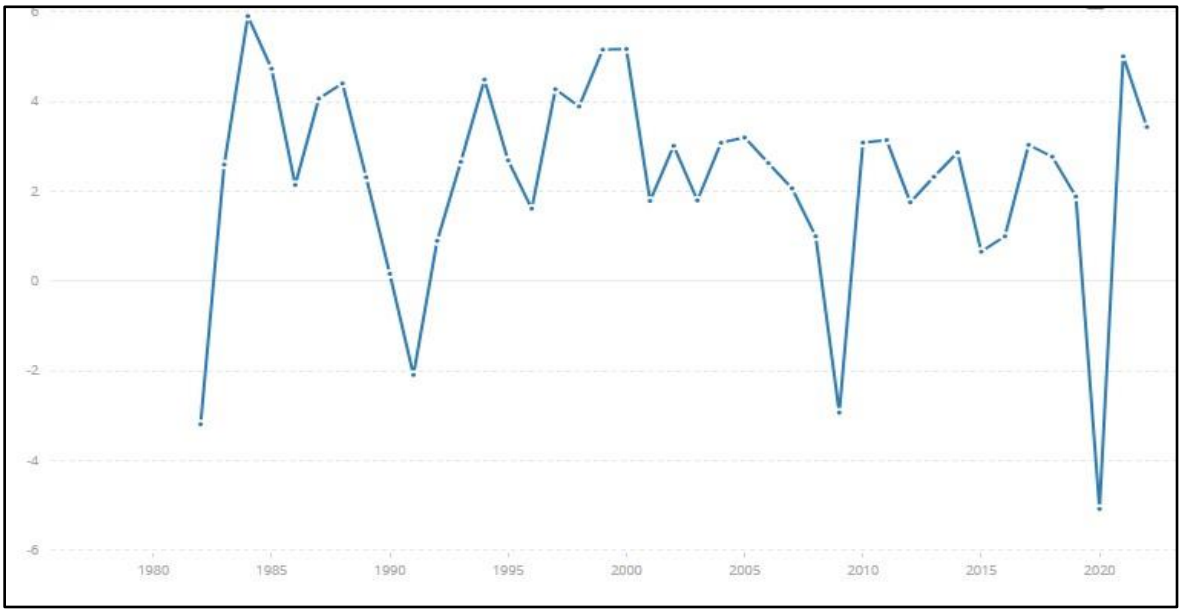
Kanada'nın ayrıca Asya Pasifik bölgesinde çoğu ülkeyle birçok serbest ticaret anlaşması bulunmaktadır. Kanada'nın serbest ticaret anlaşmaları, Kanada'nın çokuluslu ticaret anlaşmalarındaki iş birliğini temsil ediyor ve Kanada ekonomisinde büyük bir rol oynuyor. Kanada, toplam ticaretinin GSYİH’nin üçte ikisinden fazlasına ulaşması nedeniyle düzenli olarak ticaret yapan bir ülke olarak tanımlanmaktadır (Hart, 2003).

Bu toplam ticaretin yaklaşık yüzde 75'i Kanada ile serbest ticaret anlaşmalarının parçası olan ülkelerle, özellikle de Kanada-Amerika Birleşik Devletleri-Meksika Anlaşması (CUSMA) ve Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması (NAFTA) yoluyla Amerika Birleşik Devletleri ile yapılmaktadır (Coyne, 2012). Kanada, yaklaşık 2.117 trilyon ABD doları nominal GSYİH ile 2023 yılında dünyanın 10. büyük ekonomisi olacak (World Economic Outlook Database, 2023).

Uluslararası Para Fonu'na (IMF) göre Kanada, önümüzdeki iki yıl için öngörülen reel gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH) büyümesi açısından yalnızca ABD (2023'te) ve İspanya'nın (2024'te)

ardından geliyor. Reel GSYİH bir ülkenin genel ekonomik sağlığının ortak bir göstergesidir (Sivakumar, 2023).

Şekil 8. Kanada'nın Yıllık GSYİH Büyüme Oranları



Kaynakça: Dünya Bankası, 2023.

Kanada'nın 1976-2022 yılları arasında GSYİH büyüme oranı Şekil 8'e göre 1982 yılında yüzde -3.2 oranda küçülmüştür. 1983 yılında toparlanarak 1984 yılında ise yüzde 5.9 oranında büyüme kaydetmiştir. 1991 yılında -2.1 küçülmüşken 2000 yılında ise 5.2 oranında büyüme kaydetmiştir. Tekrar 2009 yılında yüzde -2.9 oranında düşüş yaşamış, ardından toparlanarak 2017 yılında ise yüzde 3 oranında büyüme elde etmiştir. Dünya çapında hızla yayılan COVİD-19 salgını 2020 yıllında büyüme oranını yüzde -5.1 oranında küçültmüştür. Ülke ekonomisi toparlanarak 2021 yılında yüzde 5 oranında büyüme kaydetmiştir. Tekrar 2022 yılına doğru yüzde %3.4 oranında bir yavaşlama görülmektedir. Kanada İstatistik Kurumu'ndan elde edilen son verilere göre Kanada'nın G7'de en hızlı büyüyen ülke olmayı sürdürdüğünü doğruluyor. 2016'dan 2021'e kadar Kanada'nın nüfusu, en hızlı büyüyen G7 ülkelerinin (Birleşik Krallık ve

Amerika Birleşik Devletleri) neredeyse iki katı, Büyüme hızı diğer G7 ülkeleri olan Fransa ve Almanya'nın büyüme hızının beş katından fazladır (Waterloo EDC, 2023).

Bu büyümenin büyük bir kısmı, iş göçü de dâhil olmak üzere son on yıldaki güçlü göç seviyelerinden kaynaklanmaktadır. Ancak diğer birçok G7 ülkesinden farklı olarak Kanada'nın doğurganlık yoluyla doğal büyümesi %0,1 civarında pozitif kalmakta ve önümüzdeki 50 yıl içinde negatife dönmesi beklenmemektedir. Japonya ve İtalya'nın nüfusu, düşük doğum oranları ve düşük göç oranları nedeniyle azalmıştır. Kanada, G20'de en hızlı büyüyen yedinci ülkedir (Waterloo EDC, 2023).

3. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ VE JAPONYA SİYASİ İLİŞKİLERİ

3.1 TARİHSEL SÜREÇ

Meiji hanedanının 1868'den sonra yeniden canlanması, Japonya'da modernleşme ve batılılaşmaya büyük önem verilen yeni bir dönemin başlangıcıydı. Amerika Birleşik Devletleri, Japonya'nın modernizasyon çabalarını destekledi ve Amerikalı danışmanlar Japonya'nın kalkınmasında rol oynadı. Japonya'nın Amerika Birleşik Devletleri'ne göçü (1868-1900), çok sayıda Hawaii'ye (1898'de Amerika Birleşik Devletleri'ne katıldı) ve ayrıca Batı Yakası'ndaki tarım arazilerine ve balıkçı kasabalarına ulaştı. Bu dönemde Japonya'nın nüfusu ABD'de hızla arttığı için gerilime ve ayrımcılığa neden oldu (Conroy ve Miyakawa, 1972).

Her iki ülkede de çok yüksek oranda endüstriyel büyüme, kentleşme ve modernleşme yaşandı. Amerika Birleşik Devletleri ithal mühendislere ve tamircilere hem de kendi gelişme yenilikçi tabanına güvenirken, Japonya ise öncelikle Avrupa teknolojisini öğrenmeye güveniyordu (Tang, 2016). Amerikalı ve Japon akademisyen Steven K. Vogel "ABD ve Japonya'nın, üst düzey işbirliği seviyeleri ile yüksek düzeyde gerginlikleri içeren, elit seviyede düşmanlık anlamına gelen, genel güvensizlik ve siyasi çatışmaya dönüşen farklılıkları başarıyla aşarak, her iki taraf için de faydalı anlaşmalara ulaştığını" dile getirmektedir. (Vogel, 2002). Birinci Dünya Savaşı sırasında her iki ülke de Müttefiklerin yanında savaştı. Japon ordusu, müttefiki İngiltere ile iş birliği içinde Çin ve Pasifik Okyanusu'ndaki Alman üslerinin kontrolünü ele geçirirken 1919 yılında ise savaştan sonra ABD'nin rızasıyla ekvatorun kuzeyindeki Alman adalarında Milletler Cemiyeti'nin misyonunu üstlenmiş oldu (Kawamura, 2000).

1920'lere gelindiğinde Japon entelektüeller, Avrupa'nın bir dünya gücü olarak görünürdeki düşüşünü vurguladılar ve Japonya'yı giderek tüm Doğu Asya'nın gerçek lideri olarak görmeye başladılar. Bununla beraber, Asya'daki Batılı sömürgeci güçlerin, özellikle Çin'in kontrolüne ilişkin olarak Japonya'nın hırslarını kasıtlı olarak engelleyen uzun vadeli bir tehdit olarak gördüler. Güneydoğu Asya ve Hindistan'da sömürgecilik karşıtı duyarlılık yoğunlaştıkça hedef "Asya Asyalılar için" haline geldi. Japonya; Milletler Cemiyeti, Büyük Britanya ve özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nin güçlü muhalefetine rağmen 1931'de Mançurya'nın kontrolünü ele aldı. 1937'de güçlü Amerikan protestolarına rağmen Çin'in doğu kıyısındaki ana şehirlerin kontrolünü ele geçirdi. Japon liderler, derin Asya uygarlıklarının kendilerine bu kontrol konusunda tabii bir hak verdiğini düşündüler ve Batı'nın Çin'den çekilme isteklerini müzakere etmeyi reddettiler (Davidann, 2003).

Japonya ile ABD arasındaki ilişkiler, Japonya'nın 1939-37'de Çin'in bazı kısımlarını ilhak etmesinden sonra aşırı derecede gerginleşti. Buna ek olarak Amerikalılar, 1937 sonlarında Çin sularındaki US Panay gemisine Japonların saldırmasından büyük öfke duymuşlardır. Japonya 1940-1941'de Hindu Çin'i (şimdiki adıyla Vietnam) işgal ettiğinde, Amerika Birleşik Devletleri, Büyük Britanya, Avustralya ve sürgündeki Hollanda hükümetiyle birlikte bir ticaret ambargosu yoluyla Japonya'ya ambargo uyguladılar. Japonya'nın petrol arzının yüzde 90'ını kestiler ve Japonya, petrolü elde etmek için Çin'den çekilmeli ya da ABD, İngiltere ve Çin ile savaşa girmek zorunda kalmıştı (Swanson, 1967).

Bu çevreleme politikası, Washington tarafından, daha fazla askeri genişlemenin daha fazla yaptırımlara yol açacağı konusunda Japonya'ya bir uyarı olarak görüldü. Ama Tokyo bunu Japonya'nın ekonomik ve askeri gücüne karşı koymaya yönelik bir abluka olarak gördü. Buna göre, Amerika Birleşik Devletleri ihracat kanununu uygulamaya koyduğunda, Japonya yaklaşık 54 milyon varil petrol depolamıştı ve Washington, Temmuz 1941'de Japonya'ya tam bir petrol ambargosu uyguladı. Amerikan kamuoyu ve elitleri (hatta tecrit yanlıları dâhil) Japonya'nın 1937'de Çin'i işgaline şiddetle karşı çıktı. Başkan Roosevelt, Japonya'yı petrol ve çeliğin yanı sıra Çin'deki savaşı sürdürmek için ihtiyaç duyduğu dolardan mahrum bırakmak için daha ağır ekonomik yaptırımlar uyguladı. Japonya, 1940 yılında Almanya ve İtalya ile Üçlü Pakt olarak bilinen ve ABD ile ilişkileri kötüleştiren bir ittifak kurarak yanıt verdi. Japonya, petrol kaynaklarına sahip olmadığı için bu tür yaptırımlara karşı çok savunmasızdı (Totman, 2005).

1939'a gelindiğinde Japonya, Mançurya'nın tamamını ve Çin'in kıyı bölgelerinin çoğunu fethetti ancak Müttefikler bu fetihleri tanımayı reddettiler (Feis, 1953). Başkan Franklin Roosevelt, Amerikalı pilotların ve yer ekiplerinin, Uçan Kaplanlar lakaplı, sadece Japon Hava Kuvvetlerine karşı savunma yapmakla kalmayıp Japon adalarını da bombalamaya başlayacak bir Çin saldırı hava kuvveti oluşturmasını sağladı (Ford, 2016). Diplomasi, ABD ile Japonya arasındaki dip görüş ayrılıklarının çözümlenmesine çok az yer bıraktı. ABD, Çin'in bütünlüğünü korumaya kararlı bir şekilde ve neredeyse oybirliğiyle bağlıydı. Pek çok Amerikalının Avrupa'daki savaşa karşı güçlü muhalefetini tasvir etmek izolasyonlu Asya'da geçerli değildi. Japonya'nın Amerika Birleşik Devletleri'nde, İngiltere'de veya Hollanda'da hiç arkadaşı yoktu. Amerika Birleşik Devletleri henüz Almanya'ya savaş ilan etmemişti, ancak Japonya'ya yönelik tehdit mevzusu İngiltere ve Hollanda ile yakın işbirliği içinde çalışıyordu. Amerika Birleşik Devletleri en yeni B-17 vahim bombardıman uçaklarını Japonya şehir sınırları içindeki Filipinler'deki üslere taşımaya başlamıştı (Schaller, 1976).

Hedef güneye herhangi bir Japon hamlesini önlemekti. Ayrıca, Amerikan savaş uçaklarını uçuran Çin üniformalı Amerikalı pilotların Pearl Harbor'dan daha önce Japon şehirlerini bombalamaya hazırlandıkları Çin'e Amerikan hava kuvvetleri gönderme planları da yapılıyordu (Schaller, 1976). Japonlar, yüzde 90'ından fazlası ABD, İngiltere ve Hollanda tarafından sağlanan petrole acil ihtiyaç duyduklarını fark etti. Askeri açıdan bakıldığında, savaş uçakları, tanklar ve kamyonların yanı sıra deniz savaş uçakları ve deniz savaş gemileri için de güvenilir bir yakıt tedariği hayati önem taşıyordu. Bu nedenle birçok Japon askeri ve devlet adamı ABD ile yapılacak savaşın yenilgiyle sonuçlanacağına inanıyordu (Tohmatsu & Willmott, 2004). Amiraller, Amerikan ve İngiliz donanmalarıyla uzun vadede yüzleşme yetenekleri konusunda şüpheciyken, Pearl Harbor'daki Amerikan filosunu yok edecek kesin bir darbenin düşmanı olumlu bir sonuç için müzakere masasına getirebileceğini umuyorlardı (Borg & Okamoto, 1973). Japon diplomatlar, 1941 yazında üst düzey müzakereler için Washington'a gönderildi. Ekim ayı başlarında her iki taraf da uzlaşmanın mümkün olmadığı sonucuna vardı. Japonya'nın Çin'deki savaşı sürdürme kararlılığı ve Amerika'nın Çin'in savunmasına olan bağlılığı barış ihtimaline son verdi. Bu müzakerelerin başarısızlığı, Japon sivil hükümetinin çöküşü ve Japonya'nın dış politikasının tüm kontrolünü ele geçiren ve ABD ile savaş yoluna giren Japonya'daki askeri hükümetin yükselişi için bir katalizör oldu (Feis, 1950).

7 Aralık 1941'de Japonya, Hawaii Pearl Harbor'daki ABD deniz üssüne saldırdı. Buna karşılık Amerika Birleşik Devletleri Japonya'ya karşı savaş ilan etti. Japonya'nın Nazi Almanya’sı da

dâhil olmak üzere önemli müttefikleri, saldırıdan birkaç gün sonra ABD'ye savaş ilan ederek ABD'yi II. Dünya Savaşı'na sürükledi. Japonya'nın stratejik durumu, Nazi Almanya'sının yenilgisinden üç ay sonra Sovyetler Birliği'nin Tahran Konferansı'nda savaş ilan etmesiyle daha da kötüleşti. Bu arada ABD, tarihin en tartışmalı eylemlerinden biri olan Hiroşima ve Nagazaki'ye iki atom bombası attı ve Sovyet Ordusu, Kore ve Mançurya'da Japonların elindeki bölgeleri işgal etti. İmparatoru koruyamayan Japon hükümeti teslim oldu (Feis, 1953). Amerika Birleşik Devletleri ile Japonya arasındaki düşmanlıklar nihayet 15 Ağustos 1945'te Japonya'nın Amerika Birleşik Devletleri'ne teslim olmasıyla sona erdi ve uzun ve acımasız Pasifik Savaşı sona erdi. Eylül 1945'te Müttefik Yüksek Komutanı SCAP General Douglas Mac Arthur Japonya'ya geldi ve ABD'nin Japonya'daki beş yıllık askeri işgaline başladı. Kasım 1946'da Mac Arthur, Japonya'nın Meiji Anayasasını temelden yenileyerek açık, demokratik bir Japonya'nın ve ABD için güçlü bir müttefikin önünü açtı (Kurokami, 2018).

8 Eylül 1951'de, Amerika Birleşik Devletleri ile Japonya arasında, önümüzdeki on yıllar boyunca bölgesel barış, güvenlik ve refahın temel taşı olarak hizmet edecek bir ittifakın başlangıcına işaret eden bir güvenlik anlaşması olan San Francisco Antlaşması imzalandı. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Birleşmiş Milletler'de savaş sonrası yeni uluslararası düzenin kurulmaya çalışıldığı ve ABD ile Sovyetler Birliği arasında ortaya çıkan süper güç rekabetinin şekillendiği bir dönemde oluşan bu ittifak, ekonomik şoklara karşı da jeopolitik değişimler devam etti (Lamont ve Ordaniel, 2022). Bu sözleşme iki ülke arasındaki ilişkileri şekillendiren ilk önemli olaydı. Bu anlaşma, Amerika tarafından işgal edildikten sonra Japonya'nın egemenliğini yeniden sağladı. Daha sonra bu anlaşma sayesinde Japonya Amerika'nın Doğu Asya'daki yeni ortağı haline geldi. İttifak üç koşulsuz anlaşmaya dayanıyordu: Japonya, ABD tarafından sağlanan güvenlik garantileri karşılığında daha düşük bir pozisyonu kabul edecekti, Japonya ekonomik kalkınmaya girişecek ve Amerika pazarına girecekti ve Japonya dış politika da bir dereceye kadar bağımsız olacaktı. Ancak Asya'daki yeni bölgesel düzene ve Amerika'nın hegemonik liderliğine meydan okuyan hiçbir eyleme girişmeyecekti (Mahtur, 2004). Savaştan sonra Amerika'nın Japonya'nın iç politikasına müdahalesi giderek arttı. Amerika'nın savaştan sonra Japonya'yı yeniden inşa etme stratejisi, Japonya'yı Asya'nın Britanya'sına dönüştürmek veya işgalin hedeflerine ulaşmak ve Japonya'yı Asya'da önemli bir anti-komünist kale haline getirmek için istikrarlı bir muhafazakâr hükümeti desteklemek için tasarlandı (He, 2007). Japonya'nın solcu veya ilerici eliti, ülkelerinin savaş sırasındaki vahşetini ve saldırganlığını

açığa çıkarmaya çalıştı ancak bunu güçlü bir Amerikan karşıtı duruş olarak çerçeveleme eğilimindeydiler (Chirot, 2014).

Amerika Birleşik Devletleri, Japonya'nın sol hareketine karşı koymak için yalnızca solun tasfiyesine müdahale etmekle kalmadı, aynı zamanda savaş öncesi ve savaş sırasında Japonya'yı yöneten milliyetçi muhafazakarları da yeniden canlandırdı (Shin, 2014). Bu, Japonya'nın savaş zamanı geçmişinden net bir şekilde kopmaya yönelik ülke içi çabalarını baltaladı ve muhafazakarların, savaş anma törenleri ve kurumsal araçlar aracılığıyla ulusal mitleri ortadan kaldırmasına ve bunların yerine kendi fikirlerini koymasına olanak sağladı (He, 2007). İkinci önemli olay ise, anlaşma karşıtı isyanlara rağmen iki ülkenin güvenlik ilişkilerini güçlendiren karşılıklı güvenlik anlaşmasının 1960 yılında yenilenmesidir. Japonya-ABD ittifakında Soğuk Savaş sonrası üçüncü önemli olay Doğu Asya'da değil Ortadoğu'da yaşandı. Amerikalı yasa koyucular ve düşünürler, Japonya'yı 1991 Basra Körfez Savaşı'nda ABD merkezli yaklaşımı ciddi biçimde desteklemediği için eleştirdiler. Bu durumda Tokyo, savaşın 500 milyon dolarlık günlük maliyetinin ödenmesine katılmak üzere 4 milyar doları, ardından da 9 milyar doları Amerika'ya bağışladı. Savaşın bitiminden sonra Basra Körfezi'ne bir mayın tarama gemisi gönderdi (Mahtur, 2004). Ayrıca uluslararası eleştirilere yanıt olarak bu ülke iki yıl içinde iki büyük değişiklik yaptı: 1. Japonya'da konuşlu Amerikan kuvvetlerine mali desteği önemli ölçüde artırdı. 2. Örgütün barışı koruma operasyonlarına katılma taahhüdünde bulundu. Soğuk Savaş sonrası Kamboçya'da (1992-1993) birliklerinin ilk başarılı yabancı varlığının ardından Japonya, çeşitli ülkelerdeki diğer BM operasyonlarına da katıldı (Yoshihide, Institute for International Policy Studies, 2012). Koalisyonun dayanıklılığı kısmen, her iki tarafın uzlaşma, halklarının refahı ve güvenliğine öncelik verme konusundaki istekliliğiyle mümkün olan, değişen stratejik ortama uyum sağlama yeteneğinden kaynaklanmaktadır. Ancak 1950'lerin başında Amerikalı politika yapıcılar iki tehdidi değerlendiriyordu: Biri komünizmin yayılmasıydı, diğeri ise dünya ekonomisinde yalnızca savaşın fiziksel yıkımından değil, aynı zamanda yapısal dengesizliklerden kaynaklanan bir değişiklikti. Almanya, İngiltere, Fransa ve Hollanda, ABD ile olan normal ticaret açıklarını nispeten Doğu Avrupa'nın kaynakları ve Güneydoğu Asya ürünlerinin karlı ihracatı yoluyla dengelediler. Bu ülkelerin ekonomisini geliştirmek amacıyla dolar geliri elde etmek için kendi endüstrileri ve kolonilerin ürünleri için bu kaynaklara güvenmek artık mümkün değildi. Amerikan ihracatının değeri ile yabancı müşterilerin bunlar için ödemek zorunda oldukları dolar arasındaki fark 1945'te 1,7 milyar dolardan 1947'de 11 milyar dolara yükseldi ve Almanya, Japonya ve Güneydoğu Asya

kolonileri dünya ticaret düzeni üzerinde ağır bir yük oluşturuyordu. Amerikan yardımı, uluslararası ticareti normal koşullara döndürmek için kısa vadeli bir destek olarak tasarlandı. Amerikalı politika yapıcılar, Güneydoğu Asya'daki sömürgecilik karşıtlığı ve komünizm tehdidiyle uğraşırken aynı anda Avrupa ve Japonya ekonomilerini nasıl geliştirecekleri ikilemiyle karşı karşıya kaldılar. Avrupa'nın ekonomik durumunun iyileşmesi, savaş öncesi dönemde Avrupa ekonomik sistemini destekleyen sömürge bölgelerine bağlıydı ve Japonya'nın ekonomik durumunun iyileşmesi de hammaddelere ve Güneydoğu Asya pazarlarına ihtiyaç duyuyordu. Komünizm tehdidine karşı direnmek ve Amerika'nın güvenliğini sağlamak için Avrupa ve Japonya'daki durumun iyileşmesi de kaçınılmazdı. Güneydoğu Asya'daki sömürgecilik karşıtı hareketlerin neden olduğu düşük yaşam standartları ve kaotik koşullar komünizm için çekiciydi ve aslında Hindu ve Çin, Endonezya ve Çin'in işgalleri yaşanıyordu. Amerikalı yetkililerin, bu bölgelerde gıda ürünleri üretmek için Japon ekipmanlarını ve tüketim mallarını Güneydoğu Asya'daki endüstriyel hammaddeler ve gıda maddeleriyle ilişkilendiren bir Asya Marshall Planı vardı (Schaller, 1985).

1950'li yılların başlarına kadar kendi kendine yeterliliği ve güvenliği sağlamak amacıyla bir tür ekonomik ve bölgesel entegrasyon aranıyordu. Amerikalılar, Japonya'nın ekonomik durumunu iyileştirmeye yardımcı olarak, Japonları pazarlar yaratmaya teşvik edeceklerine ve Japonya'dan Amerika'ya hammadde ithalatı ile Japonya'nın iç tüketiminin azaltılması arasında bir tür koordinasyon yaratacaklarına ve bunun sonunda Amerika'nın ekonomik durumunu dengeleyeceklerine inanıyorlardı. Ancak bu bakış açısı, bu politikanın Doğu Asya'daki Avrupa sömürge bölgelerini "Doğu Asya Ortak Refahı" olarak Japonya'ya bırakması ve bu fikrin Avrupa ülkeleri için kabul edilemez olması nedeniyle eleştirildi Ayrıca ABD Dışişleri Bakanlığı'ndaki Avrupalılar, Avrupa'daki ekonomik durum düzelene kadar bu fikrin ilerlemesine izin vermeyeceklerdi (Schaller, 1985).

Sonuç olarak ABD Dışişleri Bakanlığı yetkilileri, Asya Marshall Planı fikrine karşı çıktı ve Marshall Planı'nın başarısının nedeninin, ekonomik kalkınmaya ihtiyaç duyan bölgelerde değil, gelişmiş sanayi ülkelerinde uygulanması olduğunu savundu. Sınırlamanın askeri yollarla değil ekonomik yardım yoluyla uygulanması gerektiğine inanıyorlardı. Dışişleri Bakanlığı uzmanları kapsamlı ekonomik toparlanma programları yerine ikili programlar önerdi. Ayrıca Güneydoğu Asya ülkelerinin savaş nedeniyle hâlâ Japonya'ya güvenmediklerine ve Japonya'ya herhangi bir ekonomik taahhütte bulunmayı veya ondan daha düşük bir konumda olmayı reddettiklerine inanıyorlardı. Sonuç olarak, "Güneydoğu Asya'ya yönelik Amerikan dış politikası biçiminde

Asya'nın çevrelenmesi (PPSS51)" doktrini formüle edildi. ABD Dışişleri Bakanlığı'ndaki Avrupa yanlısı kesim buna karşı çıksa da bu politika yirmi yıl boyunca uygulandı. Bu öğretiye dayanarak Amerikan hükümeti Japonya, Güneydoğu Asya ve Avrupa arasında bir bağlantı kurmak istiyordu. Sonunda Amerikalı politika yapıcıların endişeleri kolektif güvenlik konusuna yöneldi. Amerikan politikası politik-ekonomik krizlerde askeri araçları kullanma eğilimindeydi. Asya milliyetçiliği ve bu bölgedeki sosyal reform hareketi zayıflıyordu ve Japonya'nın durumunun iyileştirilmesi ve bu ülkenin kendi kendine yeterliliği, Güneydoğu Asya ülkelerinin bağımsızlığından daha öncelikli hâle geldi (Schaller, 1985). 1960'larda Japonya-ABD ilişkileri önemli ölçüde gelişti. Güvenlik Anlaşması'nın yerini, silahlı bir saldırı durumunda Japonya'yı savunması karşılığında ABD'ye Japon topraklarında kalıcı bir varlık sağlayan Karşılıklı Güvenlik ve İş birliği Anlaşması aldı (Chanlett-Avery et al, 2019). Soğuk Savaş sona erdiğinde ittifak uyum sağlamaya devam etti. İttifak yöneticileri, yeni gerçeklikler nedeniyle gelecekteki beklentiler ve sorumluluklar konusunda temkinli davrandılar (Konishi, 2016).

Bu, 1997'de Japonya-ABD Savunma İş birliği Kılavuzlarının yayınlanmasıyla doruğa ulaştı. Bu yönergeler "normal koşullar altında, Japonya'ya silahlı bir saldırı durumunda ve Japonya'yı çevreleyen durumlarda daha etkili ve güvenilir ABD-Japonya iş birliği için sağlam bir temel oluşturdu" (Japan Ministry of Defense, 1997). Ancak Amerika'nın özellikle 1960'larda ve 1970'lerde Japonya'ya verdiği bu destek, bazı Amerikalı politikacılar arasında endişeye neden oldu ve iki ülke arasındaki ilişkileri etkiledi çünkü Japonya, ABD için ekonomik bir tehdit haline geldi. Amerika'nın askeri desteği altında, Japonya'nın ekonomik büyüme oranı on beş yıllık bir dönemde ortalama yüzde ona yakındı. 1968 yılında ABD'yi geride bırakarak dünyanın ikinci büyük ekonomisi haline geldi (Kurokami, 2018).

1964'te Japonya, Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü gibi önemli uluslararası gruplara tam üye oldu. Otomobil endüstrisi 1960'ta yarım milyon arabadan 1966'da dört kat artarak 2,2 milyona çıktı, ardından tekrar %50'ye çıktı. 1970'lerde dünyanın iki numaralı üreticisi olarak Almanya'nın yerini aldı. Dünyanın en büyük gemi yapımcısının, en yakın üç rakibinin iki katı büyüklüğünde sipariş defteri vardı. 1966'ya gelindiğinde Amerika Birleşik Devletleri Japonya'ya 2,4 milyar dolar mal sattı ve yıl içinde 2,9 milyar dolar satın aldı, bu da Amerikalılar için olumsuz bir ticaret dengesi yarattı (LeFeber, 1997).

Sonuç olarak Amerikalılar, Japonya'nın ekonomik ve iç politikalarına sık sık müdahale etti. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya'nın, renkli televizyonlar, tekstil ürünleri ve çelik gibi birçok Japon ürününün Amerika Birleşik Devletleri'ne ihracatını kısıtlayan, düzenli pazarlama kontrolü adı verilen bir anlaşması vardır (Dolan & Worden,1992). İki ülke arasındaki bu kısıtlamalara ilişkin anlaşmazlıklar yoğunlaştıkça Japonya, sığır eti ve portakal gibi belirli tarımsal ithalatlara yönelik kısıtlamaları da artırdı ve Japonya'daki yatırım ve hükümet alımlarını serbestleştirdi (Dolan & Worden, 1992). Dördüncü önemli bölüm, 1997'deki ikili savunma stratejilerinin taslağının hazırlanmasıydı. Üç yıllık bir süre içinde Tokyo ve Washington, iki ülkenin gelecekteki bölgesel çatışmalarda ortak hareket etmesinin ve Japonya'nın güvenliğini tehdit edebilecek bölgesel tehditlere yanıt vermesinin temelini attı (Mahtur, 2004). Bu arada ABD'nin durumu da uygun değildi. Başkan Lyndon B. Johnson, 1968'de göreve geldikten sonra Vietnam'daki savaşı tırmandırdı. Japonya ekonomik gelişimiyle zenginleşirken ve ABD savaşın daha da içine düşerken, iki ülkenin zaferi ve yenilgisi açıktı. Japon şirketlerinin savaş çabalarına silah ve diğer ürünler sağlayarak 1966 ile 1976 yılları arasında yılda en az bir milyar dolar daha kazandıkları tahmin edilmektedir (LeFeber, 1997).

Bu bağlamda ABD Büyükelçisi Alexis Johnson şunları söyledi: "Japonya-ABD ilişkilerine yönelik ABD'den gelen en büyük tehdit, Doğu Asya'nın savunulması için binlerce hayat ve milyarlarca dolar feda edildikten sonra, tehlikede olan bir bölge olduğu duygusuydu. En azından Büyüklük Japonya için önemli olduğundan, Japonya'dan hiçbir olumlu tepki ve destek alamadığımız gibi, aslında küçük konularda eleştiriliyor ve taciz ediliyoruz" (LeFeber, 1997). Daha da kötüsü Japonya, Başbakan Isaku Sato liderliğinde Amerika'nın ideolojik düşmanı Komünist Çin ile ticaretini genişletti (Kurokami, 2018).

1971'de Amerika Birleşik Devletleri, Başkan Richard Nixon başkanlığında Japonya'nın ekonomik kalkınmasına karşı saldırıya geçti. Sato, Okinawa'nın dönüşü karşılığında ABD'ye tekstil ithalatını azaltma sözünü veremeyince Nixon, Japonya'yı bir düşmanı olarak görmeye başladı (LeFeber, 1997). Japonya'da "Nixon şokları" olarak bilinen Nixon, Japon ticaretini baltalamayı amaçlayan bir dizi politika uyguladı. İlk olarak, 1971 yazında Nixon tek taraflı olarak doların değerini düşürdü ve savaş sonrası sabit döviz kuru rejimine son verdi. Bu eylem yen para biriminin değerini artırdı ve böylece ABD'nin ihracatını daha ucuz, Japonya'nın ise daha pahalı hâle getirdi. İkincisi, geçici fiyat kontrolleri ve ardından ithalata yüzde 10 ek ücret uyguladı. Bu da yine Japonya'nın ihracatına bir darbe oldu. Aslında 1945 ile 1980 arasındaki ABD-Japon ilişkileri büyük ölçüde güvenlik sorunları ve ticari sürtüşmelerle tanımlanıyordu.

1945'ten 1960'a kadar savaşın anıları hâlâ insanların hafızasında tazeyken, mücadelenin konusu güvenliğin ve Amerikan ordusunun korunmasıydı. 1960'lardan 1970'lere kadar, Başbakan Ikeda'nın ABD desteğini kullanarak zaman ve kaynakları ekonomik büyümeye odaklama politikasının başarısıyla birlikte, tartışma güvenlik odaklı olmaktan ekonomik odaklı hale geldi. Sonuç olarak, ticari sürtüşme arttıkça ve Japonya'nın askeri yardımı düşük kaldıkça, Amerikalılar Japonya'ya ve Japon ürünlerine karşı daha düşman olmaya başladı (Kurokami, 2018). İkinci şok dalgası, 1973'te OPEC'in petrol üreten ülkelerinin İsrail'in Orta Doğu'daki politikalarını protesto etmek için küresel bir petrol ambargosu uygulamasıyla başladı ve bu da küresel bir petrol krizine yol açtı. Savaş sonrası dönemde Japonya, ekonomisini ve sanayisini hızla kömürden büyük ölçüde petrole bağımlı hale getirdi ve 1973'teki ilk petrol şokundan ve 1979'daki İran devrimindeki ikinci petrol şokundan ağır bir darbe almasına yol açtı. Japonya, yaptırımlardan erken kurtulmayı garanti altına almak için İsrail'i ve ABD'nin Orta Doğu'daki politikasını desteklemeyerek Amerika'nın öfkesini daha da çekti. Amerika Birleşik Devletleri'nin 1975'te Vietnam'dan çekilmesi ve Vietnam Savaşı'nın sona ermesi, Japonya'nın Doğu Asya güvenliğindeki rolü ve meşru müdafaaya katkıları meselesinin iki ülke arasındaki ana konuşma konusu haline gelmesi anlamına geliyordu. Amerika'nın Japonya'nın savunma çabalarından duyduğu memnuniyetsizlik 1975'te Savunma Bakanı James R. Schlesinger'in kamuoyu önünde Japonya'dan pasif savunma ortağı olarak bahsetmesiyle ortaya çıktı. 1976 yılında, Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya, 1960 Güvenlik Anlaşması'nda öngörülen ikili güvenlik danışma komitesi çerçevesinde, savunma iş birliği konusunda resmî olarak bir alt komite kurdular. Bu alt komite, Japonya-ABD savunma işbirliği için yeni yönergeler hazırladı; buna göre iki ülkenin askeri planlamacıları, Japonya'ya silahlı bir saldırı durumunda ortak askeri harekât çalışmaları yürüttüler (Dolan & Worden, 1992). ABD-Japonya güvenlik ittifakı, Japonya'nın küresel barışı korumaya artan katılımı nedeniyle 1990'ların sonlarında ve 2000'lerin başlarında pekişti. Japonya'nın durgun ekonomisi ve Basra Körfezi Savaşı'ndan sonra ABD'nin uluslararası terörizme yönelik stratejik ekseni, dünya barışının korunmasına katılım Japon hükümeti için yüksek bir öncelik hâline geldi (Smith, 2019). Amerika Birleşik Devletleri ile Japonya arasında İkinci Dünya Savaşı'na ilişkin çözülmemiş en hassas tarihî konu, ABD'nin Japon şehirlerini havadan bombalaması ve savaşın sonunda iki atom bombası kullanmasıdır. 9 ve 10 Mart 1945'te Amerika Birleşik Devletleri Tokyo'yu bombaladı, 100.000 ila 120.000 insanı öldürdü ve bir milyon evi yıktı. Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan atom bombaları 210.000 sivili öldürdü. Diğer 63 şehrin bombalanması 100.000'den fazla insanı öldürdü. İkinci Dünya Savaşı sırasında tüm şehirlerin geleneksel silahlarla yok edilmek üzere

havadan bombalanması tartışmalıydı. Aynı zamanda ABD'nin savaşın başında belirlediği standardı da ihlal etti. Japonya'da farklı gruplar ülkelerinin savaştaki suçu ve sorumluluğu konusunda farklı görüşlere sahip olsa da çoğu kişi atom bombasının kullanımının haklı olmadığı konusunda hemfikirdir. ABD nükleer saldırıları, ülkenin Japonya ile ilişkilerinde insani ve stratejik açıdan tarihi bir kriz olmuştur (Liu, 2018).

1980'lerde Japonya ile ticaret konuları Amerikalı liderlerin aklını meşgul eden hassas konular arasındaydı. Özellikle Amerika'nın otomotiv ve yüksek teknoloji endüstrilerinin etkileneceği tehdidi. Japonya'nın ekonomik mucizesi, çelik, makine, elektronik, kimya, otomobil, gemi yapımı ve uçak gibi stratejik endüstrilere yönelik sistematik bir sübvansiyonlu yatırım programından yaratıldı (Green, 2017). Reagan'ın ilk döneminde, Japon hükümeti ve özel yatırımcılar ABD Hazinesi tarafından satılan borcun üçte birine sahip oldular ve Amerikalılara Japon mallarını satın almak için kullanılan para birimini sağladılar (Schaller, 1997). 1981'de Japon otomobil üreticileri, Amerika Birleşik Devletleri'ne ihraç edebilecekleri otomobil sayısını yılda 1,68 milyonla sınırlayan "gönüllü ihracat kısıtlamasına" girdiler (Sousa, 1982).

Kotanın bir yan etkisi, Japon otomobil şirketlerinin, Toyota'nın Lexus'u, Honda'nın Acura'sı ve Nissan'ın Infiniti'si gibi daha yüksek kar marjına sahip lüks otomobiller geliştirmeye başladıkları yeni bölümler açmasıydı. Diğer bir sonuç ise Japon otomobil üreticilerinin Amerika Birleşik Devletleri'nde otomobil üretim tesisleri açmaya başlaması ve 1985 yılına gelindiğinde üç büyük Japon otomobil üreticisinin hepsinin kendi üretim tesislerini açmasıydı. Bu tesisler öncelikle Amerika Birleşik Devletleri'nin güneyinde, çalışma hakkı yasalarıyla sendikaları yasaklayan eyaletlerde açıldı. UAW, bu fabrikalardaki taban sendikasının örgütlenme çabalarında başarısız oldu. Üç Büyükler ayrıca birkaç Japon otomobil üreticisiyle ortak üretim tesislerine yatırım yapmaya ve/veya geliştirmeye başladı. Ford, Mazda'ya yatırım yaptı ve onlarla AutoAlliance International adında bir ortak girişim kurdu. Chrysler, Mitsubishi Motors'un hisselerini satın aldı ve onlarla Diamond-Star Motors adında bir ortak girişim kurdu. General Motors, Suzuki ve Isuzu Motors'a yatırım yaptı ve Toyota ile NUMMI (New United Motor Manufacturing, Inc.) adında ortak bir üretim tesisi kurdu (Zeiler, 2001).

Dünya ilişkilerinde Japonya-ABD iş birliğinde niteliksel olarak yeni bir aşamaya 1982 sonlarında Başbakan Yasuhiro Nakasone'nin seçilmesiyle ulaşılmış gibi görünüyordu. Reagan yönetimi yetkilileri, iki lider arasında ortak güvenlik ve uluslararası perspektife dayalı kişisel bir ilişki kurmak için Japon mevkidaşlarıyla yakın iş birliği içinde çalıştı. 1983'teki 9. G7

Zirvesi'nde Reagan'ın Pershing füzelerini Avrupa'ya konuşlandırmasını destekleyen kişi Nakasone'du. Nakasone, ABD liderlerine Japonya'nın Sovyet tehdidine karşı kararlılığı konusunda güvence verdi, Kore Yarımadası ve Güneydoğu Asya gibi Asya'nın sorunlu noktalarına yönelik ABD ile politikaları yakın bir şekilde koordine etti ve Çin politikasının geliştirilmesinde ABD ile iş birliği yaptı. Japon hükümeti, Japonya ve Batı Pasifik'teki Amerikan kuvvetlerinin artışını memnuniyetle karşıladı, SDG güçlerini artırmaya devam etti ve Japonya'yı, Sovyet uluslararası yayılma tehdidine karşı sıkı bir şekilde ABD'nin yanına yerleştirdi. 1980'lerde Amerika Birleşik Devletleri ile iş birliği yapmama vakaları arasında Japonya'nın, Japonya'yı pazarını yabancı mallara açmaya ve ABD'nin ekonomik çıkarlarına uygun olduğu düşünülen diğer ekonomik uygulamaları değiştirmeye zorlamaya yönelik tekrarlanan ABD girişimlerine karşı direnişi de vardı (Dolan & Worden, 1992).

Aslında Japon hükümeti, çok hassas olan önemli iç bölgelerin siyasi baskılarına karşı temkinli davrandı. Genel olarak bu alanlar iki türdendi: verimsiz veya "gerileyen" üreticiler ve distribütörler, tam dış rekabet karşısında rekabet edemiyorlardı. Ve Japon hükümetinin dünya pazarlarında etkili bir şekilde rekabet edebilene kadar dış rekabetten korumak istediği büyüyen endüstrileri Amerika Birleşik Devletleri'nden kopmaktan kaçınmaya çalışırken iç baskılarla başa çıkmak için uzun süreli müzakerelere girişti. Bu taktik, gerileyen endüstrilerin yeniden inşası ve yeni endüstrilerin güçlenmesi için zaman kazandırdı. Varılan anlaşmalar sorunun bazı yönlerini ele alıyordu, ancak ticari veya ekonomik konuların birden fazla piyasa açılış anlaşmasını içerecek şekilde birkaç yıla yayılması yaygın bir durumdu. Bu tür anlaşmalar bazen belirsizdi ve Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri'nde çelişkili yorumlarla karşılaşılıyordu. Artan karşılıklı bağımlılığa, 1980'lerin sonlarında Japonya-ABD ilişkilerinde bir kriz yarattığı yaygın olarak görülen, yurt içinde ve yurt dışında önemli ölçüde değişen koşullar eşlik etti. ABD hükümet yetkilileri bu ilişkilerin olumlu yönlerini vurgulamaya devam ediyor, ancak "yeni bir kavramsal çerçeveye" ihtiyaç olduğu konusunda da uyarıyorlardı (Dolan & Worden, 1992).

Japonya ve ABD'nin göreceli ekonomik gücü, özellikle 1980'lerde kapsamlı değişikliklere uğradı. Bu değişiklik, 1980'lerin ortasından bu yana yılda 40 ila 48 milyar dolar arasında kalan ABD'nin Japonya ile olan ticaret açığının sonuçlarını çok aştı. 1980'lerin başlarındaki ısrarlı ABD ticaret ve bütçe açıkları, Japon ve ABD para birimlerinin yeniden değerlenmesine yönelik bir dizi on yılın ortasında karar alınmasına yol açtı. Daha güçlü bir Japon para birimi, Japonya'nın daha fazla Amerikan malı satın almasına ve ABD'de önemli yatırımlar yapmasına

olanak sağladı. 1980'lerin sonunda Japonya en büyük uluslararası alacaklı ülkeydi. Japonya'nın İngiltere'den sonra en büyük yatırımcı olmasına rağmen ABD'ye artan yatırımı, bazı Amerikan çevrelerinden şikayetlere yol açtı. Ayrıca Japon endüstrisi, ekonomik gücünü, ABD'li imalatçıların öncülük ettiği yüksek teknolojili ürünlere yatırım yapmak için kullanma konusunda iyi bir konumda görünüyordu. Birçok Japon ve Amerikalı, ağır kişisel, hükümet ve ticari borçlar ve düşük tasarruf oranları nedeniyle ABD'nin bu ortamda rekabet etmesini zor buldu (Dolan & Worden, 1992). 1980'lerin sonlarında, Doğu Avrupa'daki Sovyet bloğunun çöküşü ve Sovyet liderlerinin muazzam iç siyasi ve ekonomik sorunlarla artan meşguliyeti, Japonya ve ABD hükümetlerini Sovyet tehdidine karşı uzun süredir devam eden ittifaklarını yeniden değerlendirmeye zorladı. Her iki ülkenin yetkilileri, ekonomik ve diğer farklılıklardan önce gelmesi gereken ilişkilerin ana odağı olarak güvenlik ittifakını tanımlama eğilimindeydi. Bazı Japon ve ABD'li yetkililer ve yorumcular, Asya'da devam eden güçlü Sovyet askeri varlığının Japon ve ABD çıkarlarına yönelik ortak tehlikeleri vurgulamaya devam ettiler. Moskova, Avrupa'da ılımlı tavrını sürdürdüğü ve Pasifik'te ABD ve Japonya'ya karşı kuvvetlerini azalttığı sürece Washington ve Tokyo'nun askerî açıdan tetikte kalması gerektiğini vurguladılar. Bazıları Japonya-ABD ittifakının Doğu Asya'daki diğer potansiyel yıkıcı güçlere, özellikle de Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'ne (Kuzey Kore) karşı caydırıcı olarak görüldüğüne inanıyor. Bazı ABD'li yetkililer, ittifakın Japonya'nın potansiyel askeri gücünün ABD denetimi altında tutulmasına yardımcı olduğunu belirtti (Dolan & Worden, 1992). Japonya'nın balon ekonomisinin 1989'da çöküşünün ardından, Japonya'nın ekonomik olarak ABD'yi geçebileceğine dair korkuların azalmasıyla Washington'la ilişkiler iyileşmeye başladı. Güvenlik sorunları ve temel siyasi dayanışma açısından anlaşma yüksek düzeydeydi. Ancak ticari sorunlar nedeniyle hala gerginlikler vardı. İlk aylarda, göreve gelen Başkan George H.W. Bush'un yeni yönetimi, Amerikan F-16 Fighting Falcon'u temel alan, Japon yapımı bir savaş uçağı olan Mitsubishi F-2'yi üretecek bir proje üzerinde iş birliği yapmak üzere Japonya ile görüşmelerde bulundu. Ortak projenin destekçileri, bunu ABD'nin Japon teknolojisine erişmesine izin vermek ve ülkenin Japon askeri uçakları inşa etmesini engellemek olarak görürken, anlaşma, anlaşmanın ABD teknolojisini Japonya'ya vereceğine ve Japonya'ya izin vereceğine inanan Kongre üyelerinin iki partili eleştirileriyle karşı karşıya kaldı. Japonya’nın ABD havacılık endüstrisi ile rekabet edebilecek büyük bir havacılık santrali hâline gelecek olmasından endişe duyulmuştu (Weinraub, 1989).

28 Nisan'da Bush, Japonya'nın ABD'nin misilleme gümrük vergileriyle hedef aldığı ülkeler listesinden çıkarılacağını duyurdu. Karar, ABD Ticaret Temsilcisi Carla E. Hales'in tavsiyesi üzerine alındı ve Japon yetkililer tarafından memnuniyetle karşılandı. Bu hamle aynı zamanda Amerika Birleşik Devletleri'nin Japonya'yla 50 milyar dolarlık bir ticaret açığı verdiği ve kongredeki eleştirmenlerin bu hamleyi erken olarak nitelendirdiği bir zamanda gerçekleşti (Farnsworth, 1990). Ocak 1991'de Bush, Irak'ın Kuveyt'i işgalini püskürtmek için Basra Körfezi Savaşı'nı başlattı. Japonya, anayasasının 9. maddesi nedeniyle asker gönderemiyordu ancak savaş çabalarına yardımcı olmak için 1991 yılında 9 milyar dolar bağışlayarak ABD politikasına desteğini gösterdi (Kapur, 2018). Nisan 1991'de Başbakan Toshiki Kaifu ile görüşen Bush, iki ülkenin daha fazla işbirliği istediğini ve bağları güçlendirdiğini belirtti. Bush, ABD'nin Japonya'nın sıkı korunan pirinç pazarına erişim talebini dile getirdi. Kaifu'nun bu talebi reddetti. Bu talebin reddedilmesini açıklarken hem tüketiciler hem de Japon üreticiler tarafından dile getirilen çok sayıda itiraza dikkat çekti (Dowd, 1991). Bill Clinton'ın başkanlığı sırasında Washington ve Tokyo'nun yükselen Çin'e karşı ortak çıkarlar etrafında bir araya gelmesiyle iki ülke arasındaki ilişkiler yeni bir aşamaya geçti. Kuzey Kore'den gelen nükleer tehdit de endişe vericiydi. Clinton'un politikası Pyongyang üzerinde çok taraflı baskı ve Güney Kore ile Japonya'nın silahlandırılmasıydı. Bununla birlikte ticari gerilimler devam etti (Chang, 1998).

Ticaret konularındaki ilerleme, Japonya'nın hızlı başbakan değişimi nedeniyle sekteye uğradı; Clinton'un ilk dört yılında beş başbakan vardı. Miyazawa ve Clinton Nisan 1993'te buluştuklarında, Japonya'nın ABD ile hâlâ büyük bir ticaret fazlası vardı ve bu, yılsonunda 59 milyar dolara yükselmişti. Miyazawa bunun "utanç verici" olduğunu kabul etti ve hükümetinin teşvik planlarının iç talepte çok ihtiyaç duyulan artışı sağlayacağını ve bunun da Japonya'nın ticaret fazlasının azalmasına yol açacağını umduğunu savundu. Bu, Clinton'un "geçici niceliksel göstergeler" arzusundan çok daha azdı, ancak Miyazawa, ithalat kotalarına benzeyen her şeyi kesin bir şekilde reddetti. Bunun yerine ticaret müzakerelerinin uzmanlara bırakıldığı ve otomobil, bilgisayar parçaları, tarımsal ürünler gibi belirli sektörlerle sınırlı olduğu bir yaklaşım benimsendi. Bu yaklaşım başından beri işe yaramadı ve Japon ve Amerikalı yetkililer arasında tam olarak hangi "bölümlerin" kapsandığı konusunda kafa karışıklığı hüküm sürüyordu. Clinton, Eylül 1993 ve Şubat 1994'te iki kez tanıştığı Miyazawa'nın halefi Morihiro Hosokawa ile daha az başarılı oldu. İlk oturumda çok az ilerleme kaydettikten sonra, Hosokawa'nın kırılgan bir koalisyon hükümetinin başkanı olarak bu anlaşmayı kabul edecek

siyasi sermayeye sahip olduğunu öne sürerek ABD'nin Japon otomobil ihracatını tek taraflı olarak kesme yönündeki taleplerini kesin bir dille reddetmesiyle görüşmeler ikinci oturumda tamamen bozuldu. Amerika Birleşik Devletleri'nin aradığı kesin rakama sahip değil (Hoey, 2021).

Clinton, ABD başkanlığı sırasında başkan olan Japonya'nın beşinci başbakanı Ryotaro Hashimoto'dan daha iyi bir performans sergiledi. İki ülkenin liderleri 1996 baharında Tokyo'da samimi bir toplantı yaptılar ve Kuzey Kore tehdidine karşı kararlı durma konusunda anlaştılar. Japonya'nın azalan ekonomik gücü, ABD ile Japonya arasındaki ticaret tartışmasını daha az çekişmeli hale getirdi ve Clinton ayrıca Okinawa'daki tartışmalı askeri üslerden birini kapatmayı da kabul etti (Christopher, 1998). 1990'ların sonlarında ve sonrasında ABD-Japonya ilişkileri gelişti ve güçlendi. İlişkideki sürtüşmenin ana nedeni, Ticaret anlaşmazlıkları, Amerika Birleşik Devletleri'ne yönelik en büyük ekonomik tehdit olarak algılanan Japonya'nın yerinden edilmesi ve Kuzey Kore'nin düşman bir haydut devlet olarak ortaya çıkmasıyla birlikte daha az sorun haline geldi. İki ülkeyi ortak bir düşman olarak algılanan şeyle yüzleşmek için daha yakın bir araya getirdi (Miller, 2018). Bu yeni tehditler karşısında iki ülke, ittifak için yeni bir söylemi (ortak değerleri) benimserken askeri ve savunma iş birliğini artırmaya odaklandı (Miller, 2018).

3.2. GÜNÜMÜZ İLİŞKİLERİ

Başkan George W. Bush yönetiminin Japonya ile daha güçlü bir ittifakı vardı; bu, Japon birliklerinin Irak'a konuşlandırılması, Japonya'nın Bush'un "teröre karşı savaşına" lojistik destek sağlaması ve füze karşıtı savunma sistemlerinin ortak geliştirilmesiyle kanıtlanmıştır (NBC, 2006). Görünüşe göre Amerika ve Japonya'nın altın çağı Bush yönetimi ve Başbakan Koizumi döneminde yaşandı. Ancak bazıları, Bush yönetimi sırasında ABD ile Japonya arasındaki iş birliğinin boyutunun aslında abartıldığına inanıyor. Bu ittifak Bush-Koizumi yıllarında güçlendi ancak ittifakın siyasi temelleri genişlemedi (Johnston, 2008). Japonya Öz Savunma Gücü (SDG), 11 Eylül terör saldırılarının hemen ardından, muharebe operasyonlarına destek amacıyla ilk kez denizaşırı ülkelere, ABD'nin Afganistan'daki operasyonlarına yardımcı olmak üzere önce Hint Okyanusu'na, daha sonra da Irak'a konuşlandı. Ayrıca bu kuvvetler, Güney ve Güneydoğu Asya'daki (HADR) insani yardım ve afet yardımı operasyonlarına katılmak üzere daha geniş bir uluslararası rol oynamaya devam etti (Konishi, 2016).

2000'li yılların başlarından bu yana ABD ve Japonya, sınırlamalara rağmen ittifakın birleşik bir güç olarak operasyonel kapasitesini geliştirdi. Japonya, ileri konuşlandırılmış ABD kuvvetleri için bir merkez görevi görmenin yanı sıra, artık kendine ait gelişmiş askeri varlıklara da sahipti; bunların çoğu, denizaltı karşıtı savaş gibi görevlerde ABD kuvvetlerine destek sağlamaktaydı. 2011'de Japonya'daki tsunami ve depreme ortak tepki bu, iki ordunun iş birliği yeteneğinin arttığını gösteriyordu. Balistik füze savunması konusunda iş birliği siber ve Uzaya yeni bir odaklanma devam ediyor (Chanlett-Avery et al, 2019). Ancak bu arada gerginlikler de yaşandı. Tüm gerilimler Futenma davasında özetlenebilir. ABD askeri personelinin işlediği suçlar ve adada bulunan üslere yönelik protesto dalgası. Adanın pek çok sakininin bu üslerde çalışmasına rağmen pek çok kişi Amerika'nın adadaki faaliyetlerinin kapsamını daraltmak istiyordu. Amerikan üslerinin mevcut yerlerinden kaldırılması gerektiğine inanıyorlardı. Başkan Bill Clinton ve Başbakan Hashimoto Ryotaro, adadaki ABD varlığının azaltılacağı sözünü verdiler. Ancak Obama yönetimi buna karşı çıktı ve Savunma Bakanı Robert Gates mutabakat zaptı'nın yeniden müzakere edilmediğinde ısrar etti (Babakan, 2018; Campbell, 2012). Obama iktidara geldiğinde Asya'ya yönelme planını önerdi ve bu da Amerika'nın Asya bölgesindeki varlığını güçlendirdi. Bu eksenin ana odağı ABD ile Japonya arasındaki ittifakın güçlendirilmesi olmuştur. Temmuz 2013'te Japonya, Trans-Pasifik Ortaklığı (TTP) müzakerelerine tam katılımcı oldu (Löfflmann, 2016).

Obama, Japonya ile ittifakın ABD'nin Pasifik'teki güvenlik politikasının temel taşı olduğuna inanıyordu. Japonya ile ittifak, yalnızca ABD'nin Doğu Asya'nın, özellikle Kuzey Kore'nin ve Çin'in yükseliş tehdidini bastırmaya yardımcı olmakla kalmıyor, aynı zamanda ABD'ye daha geniş küresel sorunlar, iklim değişikliği, Orta Doğu'daki barış operasyonları, ekonomik sorunlar, Kalkınma ve Demokrasinin teşviki içinde yardımcı oluyordu (Johnston, 2008). Japonya başbakanı Abe döneminde Ulusal Güvenlik Konseyi'nin (NSC) kurulduğunu ve Aralık 2013'te ilk güvenlik raporunu yayınlandı; bu, ABD-Japonya ittifakının güçlendirilmesini önemli bir stratejik öncelik haline getirdi. ABD kuvvetleriyle işbirliğinin ve birlikte çalışabilirliğin geliştirilmesi, aynı zamanda "Çin'in Asya-Pasifik bölgesindeki deniz ve hava faaliyetlerinin hızla genişlemesini ve yoğunlaşmasını" Japonya'nın çevre konusunda karşı karşıya olduğu büyük bir zorluk olarak tanımlayan 2013 Ulusal Savunma Programı yönergelerinin de temel bileşenleriydi. Gelişmekte olan güvenliğin bununla karşı karşıya olduğunu belirtti (Ministry of Defense of Japan, 2013). 2015 yılında Japon politika yapıcılar, SDF'nin kolektif meşru müdafaa hakkını kullanmasına izin verecek şekilde anayasalarını

yeniden yorumladılar; örneğin silahlı saldırı altındaki Amerikan gemilerini savundular. Japonya'nın konumu zaten BM Tüzüğü'nde yer alıyordu; bu, Japonya-ABD Savunma İş birliği Yönergelerinin 1997'de yenilenmesine yol açarak ittifakın hızla değişen güvenlik ortamına daha uygun hâle getirilmesine yol açtı (Ministry of Defense of Japan, 2015).

Sonuç olarak, ABD-Japonya ilişkileri çoğu zaman Japoncanın "dış baskı" anlamına gelen "gaiatsu" adını verdiği bir olguya maruz kalmıştır. Aslında Amerika Birleşik Devletleri, bir dizi dış politika meselesinde önceki Japon hükümetleri üzerinde karşılıklı olarak birbirini güçlendirecek şekilde çifte ve genel bir baskı uygulamaktadır (Rogin, 2009). Yabancı savaşlara katılmaktan, ABD'nin Japon şehirlerindeki konuşlanma planlarını desteklemeye kadar, bu müdahaleci eylemlerin örnekleri yukarıda listelenmiştir. 2016'da ABD başkan adayı Donald Trump, Japonya'nın "haksız" ticaret uygulamalarına giriştiğinden şikâyet ederek 1980'lerdeki eski "Japonya'yı inkâr" söylemini kısmen yeniden canlandırdı; bu söylem, pek çok yorumcunun "modası geçmiş" ve "zamansız" olarak nitelendirdiği bir söylemdi (Miller, 2018).

Trump ayrıca Japonya'yı, Japonya'daki ABD askeri üslerine yıllık sübvansiyon ödemelerini artırmaya ikna etme umudunu da defalarca dile getirdi. Ancak kışkırtıcı söylemlere rağmen merhum Japonya Başbakanı Shinzo Abe, Trump ile samimi bir ilişki geliştirmeyi başardı ve 2019 yılında iki ülke arasındaki gümrük vergilerini azaltacak ikili bir ticaret anlaşması müzakere etmeyi başardı. Ancak anlaşmanın ABD için daha faydalı olduğu söylendi çünkü Japon arabalarına uygulanan tarifeler yürürlükte kaldı. Arabanın, Japonya'nın Amerika Birleşik Devletleri'ne en büyük ihracatı olduğu hatırda tutulursa bu düzenleme daha anlam kazanacaktır. Bu durumdan ötürü bazı Japon medyası bu anlaşmayı "eşit olmayan bir anlaşma" olarak nitelendirdi (Hufbauer ve Jung, 2019). Ayrıca Japonya'ya uygulanan metal tarifeleri kaldırılmadı ve 2021'in sonlarına kadar devam etti (The Asahi Shimbun, 2021). Başbakan Suga ile Başkan Joe Biden arasında Nisan 2021'de yapılan Beyaz Saray toplantısının ardından, iki ülkenin liderleri düzeyinde yapılan ortak açıklamada, elli yıl sonra ilk kez Tayvan'dan bahsedilerek, oradaki istikrarın bölge için önemli olduğu belirtilmiştir. Boğazlar arası sorunlar da barışçıl bir şekilde ele alınarak çözülmelidir (Sacks, 2022). Ancak 2022'de ittifak birçok açıdan bir dönüm noktasındaydı. Trump ve Biden yönetimleri altındaki ABD artık ticaretin serbestleştirilmesinin gerekli olmadığını düşüncesindedirler. Son otuz yıldır tanımlanan kurallara dayalı düzene yönelik artan zorluklar bağlamında, her iki yönetim de ABD'nin yakın müttefikleriyle ilişkilerini yeniden düzenlemeye çalıştı (Lamont ve Ordaniel, 2022). Bu ittifak bugüne kadar varlığını sürdürürken, bir kısmı iç kaynaklı olan ve iki ülkenin güvenlik

ilişkilerini her zaman etkileyecek zorlukları da vardır. Örneğin, Deniz Piyadeleri Hava Üssü Futenma'nın planlanan yer değiştirmesi, ABD ordusunun Okinawa'daki artan varlığı, Tayvan'ın savunması ve Tokyo'nun bu konuyu ele alma talebi birçok Okinawalı tarafından ayrıntılı olarak tartışılmaktadır (Lamont & Ordaniel, 2022).

Japonya Başbakanı Fumio Kishida'nın 13 Ocak 2023'te lider olarak Washington'a yaptığı ilk ziyaret, ABD-Japonya ittifakında büyük bir değişime işaret etti. Japonya'nın yeni güvenlik reformları ve Tokyo'nun Ukrayna krizine aktif tepkisi Washington'da sıcak bir şekilde karşılandı (Solís, 2023). Japonya'nın savunma yeteneklerini güçlendirme ve bölgesel caydırıcılık konusuna katkıda bulunma noktasında daha kararlı olduğunu, uluslararası düzene yönelik ciddi zorluklarla başa çıkmak için ikili iş birliğini kullanma konusunda yeni bir potansiyel gösterdiğini vurguluyorlar (Solís, 2023). Yine 2023'ün başlarında Japonya Ticaret, Ekonomi ve Sanayi Bakanlığı başkanı Yasutoshi Nishimura, siber güvenlik işbirliğini güçlendirmek ve küresel tedarik zincirlerinde zorla çalıştırmanın ortadan kaldırılmasına yardımcı olmak amacıyla ABD İç Güvenlik Bakanlığı ile anlaşmalar imzalamak üzere Washington'a gitti. ABD-Japonya ilişkilerinde bu yeni sayfa daha yeni başladı. Daha etkili bir komuta ve kontrol yapısının kurulması ve bölgedeki olası olayların üstesinden gelmek için müttefikler arasında etkin işbölümünün planlanması yönündeki zorlu çalışma hâlâ önümüzde durmaktadır. Japonya ile Amerika arasındaki ittifakın Biden döneminde çok daha geniş olduğu ve iki ülkenin ilişkileri derinleştirmek için ortak alanlar belirlediği görülmektedir.

4. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ VE JAPONYA TİCARİ İLİŞKİLERİ

4.1. İKİ ÜLKENİN DIŞ TİCARET GELİŞMELERİ

ABD-Japonya ekonomik ilişkileri güçlü ve karşılıklı yarara dayalıdır. İki ekonomi, mal ve hizmet ticareti yoluyla oldukça bütünleşmiştir; bunlar birbirlerinin ihracatı için büyük pazarlar ve önemli ithalat kaynaklarıdır. Daha da önemlisi, Japonya ve ABD sermaye akışı açısından birbirine yakındır. Japonya, ABD ulusal borcunun ana dış finansman kaynağıdır ve öngörülebilir gelecekte de öyle kalması muhtemeldir. Çünkü ABD'nin artan kamu borcunun finanse edilmesi gerekmektedir. ABD'nin yurt içi tasarruf dengesi yatırım ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığı bilinmektedir (Cooper, 2014).

Japonya ve ABD'nin birbirlerinin ekonomik ortakları olarak göreceli önemi azaldı. Bu eğilim kısmen Çin'in ve diğer yükselen ekonomik güçlerin yükselişinden kaynaklanmaktadır. Örneğin

Çin, ABD ulusal borcunun en büyük dış finansman kaynağı olarak Japonya'yı geride bıraktı (Cooper, 2014). Bununla birlikte, ticaret ve diğer ekonomik verilerin analizi, ikili ilişkinin hâlâ önemini koruduğunu ve her iki ülkenin politika liderlerinin bunu yönetme zorluğuyla karşı karşıya olduğunu gösteriyor. Bu eğilim, aynı zamanda, 2008'de başlayan küresel ekonomik durgunluk ve Mart 2011'de meydana gelen tsunami, deprem ve nükleer kazalar gibi diğer aksiliklerle daha da kötüleşen, Japonya ekonomisinin son yirmi yıldaki vasat performansından da kaynaklanıyor. Japonya hâlâ sürdürülebilir ekonomik toparlanmayı başarmak için çabalıyor. Ancak geçtiğimiz on yıllarda ABD ve Japon politika liderleri, 1970, 1980 ve 1990'ların ilk yarısında ekonomik ilişkilere hâkim olan sürtüşmeleri büyük ölçüde azaltmak için ortak bir çaba sarf etmiş görünüyorlar. Bu sakin atmosfer bir yandan ikili ilişkileri istikrara kavuşturuyor ve iki ülkenin ulusal güvenlik gibi ortak çıkarları ilgilendiren diğer konulara odaklanmasına olanak tanıyor. Öte yandan, bazılarının iddia ettiği gibi, daha dostane bir ortam ciddi sorunlar yaratır ve daha fazla dikkat edilmesi gereken konulara izin vermez. Japonların ABD ihracatına yönelik uzun süredir devam eden pazar erişim engellerini kaldırma konusundaki başarısızlığı gibi, kalan bu sorunlardan herhangi birinin çözülmemesi de iki ülke arasındaki sürtüşmeyi artırabilir (Cooper, 2014).

Tarih boyunca iki ülke birbiriyle pek çok anlaşma imzalamıştır. Mart 1985'te Reagan yönetimi ilk çok sektörlü müzakere çerçevesini, yani Japonya ile pazar odaklı sektöre özel müzakereleri (MOSS) uygulamaya koydu. Hareket, Başkan Reagan ile Başbakan Nakasone arasında, bir süredir ilişkileri gerginleştiren ticari sorunlarla başa çıkmanın bir yolunu bulmaya yönelik görüşmelerden kaynaklanıyor. İlk müzakereler dört bölümden oluşuyor: Telekomünikasyon, Tıbbi ve farmasötik ekipmanlar; Orman ürünleri ve elektronik. İki ülke daha sonra otomobil parçalarını ekledi. Bu sektörler, engellerin kaldırılması halinde Amerikan şirketlerinin Japon pazarına ihracatlarını artırma potansiyeli nedeniyle seçilmiştir (Cooper, 2014). Japon hükümetinden ithalatın önünde çok sayıda engelin olduğu sektörler de vardı. ABD ve Japonya, MOSS'un tüm yönleri üzerinde anlaşmaya vardı. GAO Genel Muhasebe Ofisi'nin 1988 yılında yaptığı bir araştırma, ABD ihracatının otomobil parçaları dışında seçilen tüm sektörlerde arttığı, ancak pazara erişimin iyileştirilmesinin ihracatta büyük bir artışı garanti etmediği sonucuna vardı (U.S. Government Accountability Office, 1988).

Mart 1989'da Başkan George H.W. Bush, Japonya Başbakanı Ono ile birlikte, çok çeşitli Japon makroekonomik politikaları ve uygulamaları ile tarife dışı ticaret engelleri görevi gören yapısal faktörleri ele alan Yapısal Engeller Girişimi'ni (SII) başlattı. Amerikalı ihracatçıların ve

yatırımcıların Japon pazarındaki varlığını etkilemeyi veya artırmayı amaçlamaktadır (Cooper, 2014). Bu hedefler, Japonya'nın ekonomik yaşamı için temel olan ve ikili müzakerelere konu olmayan, hedefe yönelik politikalar ve uygulamalardı. Bu hedefler, Japonya'nın yüksek tasarruf-düşük yatırım dengesizliğiydi ve birçok ekonomist, kalıcı cari işlemler fazlasını buna bağlıyordu, Japonya'nın perakende dağıtım sistemi, özellikle de Toys R Us gibi daha büyük operasyonlar pahasına küçük "aile tarafından işletilen şirketleri [1]" destekleyen Büyük Perakende Mağaza Yasası. Yeni şirketlerin pazara girmesini engelleyen ve arazi fiyatlarını yüksek tutan arazi kullanım politikaları, Japon ve Amerikalı uzmanların yeni Japon ve yabancı şirketlerin Japon pazarına girmesine engel olarak gördüğü Keiretsu ticaret şirketlerini harekete geçiriyor. Rekabeti sınırlamak için kartel oluşturmak gibi istisnai iş uygulamaları ve Japon şirketlerinin, ABD pazarındaki rakiplerinin altında satış yapabilmek için ürünleri Japonya'da daha yüksek fiyata sattığı ticari fiyatlandırma uygulamaları (Cooper, 2014). SII ayrıca Japon müzakerecilerin ABD ticaret açığının nedeni olduğunu iddia ettiği düşük ABD tasarruf oranı gibi ABD politikalarını ve uygulamalarını da içeriyordu. SII süreci George HW Bush yönetiminin dört yılı boyunca işledi. ABD'li ve Japon müzakereciler periyodik olarak bir araya geldi ve saldırgan politikaların ve eylemlerin çözümlenmesinde kaydedilen ilerlemeyi yıllık olarak raporladı. SII sürecinin sonuçları karmaşıktır. Bir yandan her iki tarafın politika yapıcılarının dikkatini birçok sektörde ve ekonomik faaliyetlerde ortaya çıkan sorunların temel nedenlerine yöneltti. SII ayrıca Japonya'ya büyük perakende mağazalarına ilişkin yasayı değiştirmesi için yeterli baskı uyguladığı da biliniyor. Bazı gözlemciler ayrıca, birçok Japon'un bizzat değiştirmek istediği politika ve prosedürleri seçerek ABD'nin daha önceki müzakerelerin tek taraflı baskısını azalttığını savundu. Öte yandan, SII öncesinde ABD-Japonya ilişkilerini rahatsız eden ticaret dengesizlikleri gibi sorunların çoğu devam etti. Clinton yönetimi Japonya ile müzakere etti. Yeni Ekonomik Ortaklık için ABD-Japonya Çerçevesi, genel yapısal ve makroekonomik konuların yanı sıra bazı özel hedefleri de dâhil ederek MOSS ve SII süreçlerinden bazı unsurları ödünç almaktadır. Bu hedefler beş "sepete" dâhil edildi. Bu çerçeve diğerlerinden birkaç önemli açıdan ayrılıyordu. Çerçeve kapsamındaki ilerlemeyi gözden geçirmek için cumhurbaşkanına ve başbakana yılda en az iki kez toplanma yetkisi veriliyor. Clinton yönetiminin ısrarı üzerine, Japonya'nın çerçeve kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini belirlemek için "objektif kriterler" kullanılacaktı. Bu unsur son derece tartışmalıydı ve iki ülke "objektif kriterlerin" hangi rolü oynayacağı veya hatta ne olacağı

[1] Aile şirketleri

konusunda hiçbir zaman anlaşmaya varamadılar. ABD, kriterlerin Japonya'nın karşılaması gereken hedefler olması gerektiğini savunurken, Japonya bu tür kriterlere bağlı kalmak istemedi ve kriterlerin yol gösterici olması gerektiğini savundu. "Objektif kriterler" konusundaki anlaşmazlıklar zirve noktasına ulaştı ve ABD-Japonya ilişkilerini gerdi. Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya, diğerlerinin yanı sıra tıbbi ekipman tedariği, fikri mülkiyet haklarının korunması, finansal hizmetler, sigorta ve düz cam dâhil olmak üzere birçok alanda anlaşmaya vardı, ancak bazı gerginlikler de yaşandı. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri Japonya'ya gümrük vergisi getirmenin eşiğindeydi ve her iki ülke de Japonya'dan otomobil ve otomobil parçaları ithalatı konusunda bir anlaşmaya varmadan önce birbirlerini.

Dünya Ticaret Örgütü'ne götürmeye hazırdı. Aslında Amerikalılar sonuç odaklı bir strateji arıyorlardı. “Sonuç odaklı” stratejinin amacı Japonya’nın engelleri kaldırıp kaldırmadığını açıkça ortaya koymaktı. Ancak Japonya, ABD-Japonya ticaretindeki sorunların hükümet politikalarından değil, özel sektör performansından kaynaklandığını ileri sürerek bu tür nesnel göstergelere direniyordu. 1995 yılında Otomobil ve Otomobil Parçaları Anlaşması'nın tamamlanmasıyla birlikte çerçevedeki ticari konuların çoğu tamamlanmış oldu. Clinton yönetimi Japonya ile işbirliği çerçevesine ilişkin tüm anlaşmaları da sonlandırdı. Japonya, onların yerine Haziran 1997'de daha zayıf bir form olan Serbestleştirme ve Rekabet Politikasına İlişkin Genişletilmiş Girişimi (Genişletilmiş Girişim) kabul etmek zorunda kaldı. Bu anlaşma önceki çerçevenin sonuç odaklı unsurlarından değildi (Cooper, 2014).

Bu, Japon ekonomisinin rekabeti sınırlayacak ve muhtemelen Japonya'nın ekonomik sıkıntıdan çıkmasını engelleyecek bazı temel yönleri hakkında görüş alışverişinde bulunmaya yönelik bir mekanizmaydı. Bu konular önceki müzakerelerde pek dikkate alınmamıştı. Amerika Birleşik Devletleri, Japonya'yı rekabet politikası ve düzenleyici şeffaflık gibi daha genel konuların yanı sıra telekomünikasyon, tıbbi cihazlar ve ilaçlar ile finansal hizmetleri etkileyen rekabet düzenlemelerini ve politikalarını değiştirmeye zorlamaya odaklandı (Lincoln, 1999).

30 Haziran 2001'de Başkan Bush ve dönemin Başbakanı Koizumi, ABD-Japonya Büyüme Ekonomik Ortaklığı'nın kurulduğunu duyurdu. Bunu yaparak Bush yönetimi, ABD ticaret politikasında benzersiz bir yaklaşım olan, Japonya ile ikili ekonomik konuların tartışılmasına yönelik mekanizmalar olarak özel çerçeveler oluşturma geleneğini sürdürdü. Gelişmiş girişim, ekonomik bağların daha az öne çıkması nedeniyle ABD-Japonya ilişkilerinde bir dönüm noktası oldu. Müzakereciler, girişimler ve önceki anlaşmalara dayalı olarak görüş alışverişinde

bulunmak ve ilerlemeyi izlemek üzere bir araya gelmeye devam ederken, bu konular önceki zirve düzeyinde önemli değildi ve iki ülkenin ikili ilişkilerinde ulusal güvenlik konuları daha görünür hale geldi. Ekonomik ortaklık, her iki hükümetten kabine düzeyindeki liderlerin ve her iki ülkeden iş dünyası üyelerinin ve diğer sivil toplum sektörlerinin katılımını içeren çeşitli girişimleri veya diyalogları içeriyordu. ABD-Japonya Alt Kabine Ekonomik Diyaloğu ekonomik ortaklığa genel bir yön verdi. Ekonomik ortaklığın diğer unsurları arasında düzenleyici reform ve bir rekabet politikası girişimi (telekomünikasyon, bilgi teknolojisi, enerji, tıbbi cihazlar ve farmasötikler üzerine çalışma grupları ve ayrıca sektörler arası bir çalışma grubu ile) yer alıyordu. Japonya'daki yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik gereklilikleri tartışan Yatırım Girişimi. Ve sektöre özgü ticari sorunları çözmek, potansiyel sorunları daha da kötüleşmeden tespit etmek ve hâlihazırda yürürlükte olan sektöre özgü anlaşmaları izlemek için çalışan Ticaret Birliği. Bu unsurların her biri, cumhurbaşkanına ve başbakana sunulan ve katılımcıların ilerleme kaydettiği ve gelecek yıl için tavsiyelerde bulunduğu yıllık bir rapora katkıda bulunmuştur. Kasım 2010'da Başkan Obama ve dönemin Başbakanı Kahn, bu karmaşık konuları tartışmak için öncekilere benzer bir çerçeve olan ABD-Japonya Ekonomik Koordinasyon Girişimi'ni (EHI) oluşturdular. 2011yılında EHI kapsamında iki taraf, çalışma ve özel düzeylerde çeşitli toplantılar ve Hazine Müsteşar Yardımcısı ve Dışişleri Bakan Yardımcısı düzeyinde bir üst düzey toplantı gerçekleştirdi. 2011 yılından bu yana, TPP ikili ticaret konularının ele alınmasında fiili çerçeve haline geldiğinden, EHI kapsamında hiçbir toplantı yapılmamıştır. Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya Aylar süren iç siyasi tartışmalardan ve siyasi liderlikteki değişikliklerden sonra 15 Mart 2013'te ABD'nin de taraf olduğu Trans-Pasifik Ortaklığı (TPP) ticaret anlaşmasını oluşturmak için müzakerelere katılma konusundaki ilgisini dile getirdi. 12 Nisan'da, Japonya ile yapılan bir dizi resmî olmayan ikili görüşmenin ardından Obama yönetimi, Japonya'nın TPP'ye katılımını destekleyeceğini duyurdu ve Japonya'yı diğer 10 TPP katılımcısıyla birlikte katılmaya davet etti. 23 Temmuz 2013'te Japonya resmî olarak TPP'nin katılımcısı oldu (Cooper, 2014). ABD-Japonya ekonomik ilişkileri son yirmi yıldır nispeten sakin olsa da, bazı konular zaman zaman sürtüşme kaynağı oldu; bunlardan bazıları aşağıda vurgulanmaktadır.

4.1.1 Japonya ABD'den Sığır Eti İthalatının Kısıtlanması

Sorun ilk kez Aralık 2003'te, Washington eyaletinde ABD'de ilk sığır süngerimsi ensefalopati (BSE veya "deli dana hastalığı") vakasının keşfedilmesine yanıt olarak Japonya'nın (bazı ülkelerin yaptığı gibi) ABD'den sığır eti ithalatına yasak getirmesiyle gündeme geldi. Amerika

Birleşik Devletleri'nde tespit edilmeden önceki aylarda, neredeyse bir düzine Japon sığırının BSE ile enfekte olduğu tespit edildi ve bu durum, Tarım Bakanlığı'nın konuyu ele almasıyla ilgili bir skandala neden oldu ve o zamandan beri birkaç Japon BSE vakası daha ortaya çıktı. Bush yönetimi yetkililerinin müzakereleri ve kamuoyu baskısı nedeniyle, Japonya'nın Ekim 2004'te bunu sona erdirmek için (her iki yönetimin ortaklaşa) bir çerçeve anlaşması yayınladığı ve ardından Japon yetkililerin Amerikalı mevkidaşlarına bu yasağın iptalini sürdürdüğü periyodik güvenceler verdiği bildirildi. Aralık 2005'te Japonya, birkaç ay süren ikili görüşmelerin ardından yasağı kaldırdı, ancak Japon hükümet müfettişlerinin ilk sığır eti sevkiyatı arasında kemik materyali bulmasının ardından Ocak 2006'da yasağı yeniden uygulamaya koydu. Kemik materyalinin varlığı ABD ve Japon yetkililerin yaptığı anlaşmalara aykırıydı. O zamanın Amerika Birleşik Devletleri Tarım Bakanı Johannes, sevkiyatlara yasaklı maddelerin girmesinden yakınıyordu (Cooper, 2014).

4.1.2. Japonya Sigorta ve Posta Hizmetleri

Japonya, Amerika Birleşik Devletlerin ardından dünyanın en büyük ikinci sigorta pazarıdır. ABD merkezli sigorta sağlayıcıları, özellikle hayat sigortası ve yıllık emeklilik sigortaları olmak üzere pazara erişimde zorluk yaşıyordu. Hükümetin, bu pazarda büyük bir paya sahip olan Japonya Posta Sigorta Şirketi ve Ulusal Posta Sistemine yönelik olumlu düzenleyici muamelesinden endişe duymaktadırlar. Örneğin, sigorta operasyonlarının diğer Japan Post operasyonlarından elde edilen gelirlerden sübvanse edildiğini belirtiyorlar. Ayrıca Japan Post'un sahibi olduğu sigorta şirketleri de bu yasaya tabi değildir. 1 Ekim 2007'de Koizumi hükümeti özelleştirme sürecinin bir parçası olarak reformları uygulamaya koydu. Ancak ABD hükümeti, özel şirketlere göre daha esnek bir şekilde düzenlendiğini iddia ettiği kooperatifler tarafından satılan sigortalardan da endişe duyuyor. Japonya Demokrat Partisi'nin (DPJ) liderliğindeki halef, reformları geri almak için adımlar attı (Cooper, 2014). Benzer şekilde, Amerika Birleşik Devletleri ayrıca, imtiyazlı düzenleme ve mali muamele alabilecek ve özel yerli ve yabancı sağlayıcılara göre haksız avantaja sahip olabilecek Japan Post bağlı kuruluşları tarafından sağlanan ekspres teslimat hizmetleri ve bankacılık hizmetlerinden de endişe duymaktaydı (WTO, 2013).

4.1.3. ABD'nin Otomobil Parçaları İçin Japonya'da Pazar Erişimi

Otomobil ve otomobil parçalarıyla ilgili ticaret ve yatırım, ABD-Japonya ekonomik ilişkilerinde oldukça hassas bir dizi konu olmuştur. Bunun kökleri 1970'lerin sonu ve 1980'lerin

başında, ABD'den Japon yapımı araba ithalatının, büyük ölçüde hızla artan benzin fiyatlarına tepki olarak ABD'nin daha küçük araçlara yönelik artan talebinin bir sonucu olarak artmasına, ABD'nin ürettiği araçlara ise talebin azalmasına neden oldu. ABD otomobil endüstrisinin baskısıyla ve Japon yapımı otomobillerin ithalatını kısıtlama yönündeki kongre baskısıyla karşı karşıya kalan Reagan yönetimi, 1981'de Japonya'yı gönüllü ihracat kısıtlamalarını kabul etmeye ikna etti. Japon üreticiler kısıtlamalara Amerika Birleşik Devletleri'nde üretim tesisleri kurarak ve yüksek değerli binek otomobilleri ihraç ederek yanıt verdi. Amerikalı üreticiler, Japonya'nın, yabancı yapımı arabaların Japonya'da satışını ve Amerika Birleşik Devletleri'nde üretilen Japon arabalarında Amerikan yapımı parçaların kullanımını kısıtlamak için çeşitli önlemler aldığını ileri sürdüler. Bu mevzular 1990'lı yıllarda ikili görüşmelere ve anlaşmalara konu oldu. Bu anlaşmalar esas olarak Japon hükümetinin, hükümet düzenlemelerinin Japonya'da ABD yapımı arabaların satışını engellememesini sağlamaya yönelik taahhütleri ve Japon üreticilerin ABD yapımı otomobil parçalarının üretilen otomobillerde kullanımını artırmaya yönelik gönüllü çabaları şeklindeydi. ABD hükümeti ayrıca ABD yapımı arabaların Japonya'ya ihracatını teşvik edecek programlar uygulama sözü verdi. Bu konunun yoğunluğu bir miktar azaldı ancak Japonya'nın TPP müzakerelerine olası katılımı bağlamında yeniden dikkat çekti. Detroit merkezli üç otomobil üreticisi- Chrysler, Ford ve General Motors - Japon hükümetinin kurallarının kendilerinin Japon iç pazarından adil bir pay elde etmesini engellemeye devam ettiğini iddia ediliyor. Bunlar geleneksel olarak Japonya'daki ithal otomobilleri de içeren toplam otomobil satışlarının küçük bir kısmını ifade etmektedir; bu oran %6,7 civarındadır (Cooper, 2014).

4.2. İKİLİ TİCARİ ANLAŞMALAR

4.2.1. Japonya ve Trans-Pasifik Ortaklığı (TPP) ve Diğer Ticari Anlaşmalar

Ttrans-Pasifik ortaklığı genişletilmiş bir bölgesel serbest ticaret anlaşmasıdır. Başlangıçta Singapur, Yeni Zelanda, Şili ve Brunei P-4 arasında bir FTA olarak kurulan TPP, daha sonra dört ana ülkenin yanı sıra Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya, Kanada, Japonya, Meksika, Peru, Malezya ve Vietnam arasında bir anlaşma haline geldi. ABD iş dünyasının büyük bir kısmı, Japonya'nın ABD malları, hizmetleri ve tarımına yönelik uzun süredir devam eden pazara erişim sorunlarını çözebilmesi koşuluyla, Japonya'nın TPP'ye katılımını destekliyordu. Ancak Detroit merkezli ABD otomotiv endüstrisi, Birleşik Otomotiv İşçileri ve kendi

bölgelerinde önemli otomotiv endüstrisi nüfuzuna sahip Kongre üyeleri güçlü bir şekilde karşı çıktılar (Cooper, 2014).

Japonya, TPP'nin yanı sıra diğer komşu ülkelerle de bölgesel bir ticaret anlaşması yapmak istedi. Kasım 2012'de Japonya, Çin ve Güney Kore ticaret bakanları üçlü serbest ticaret anlaşması müzakerelerinin başladığını duyurdu. Anlaşmanın hükümleri yerli ürünlerle ilgiliydi (Cooper, 2014). Ayrıca Japonya, Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği'nin (ASEAN) 10 üyesi, Avustralya, Çin, Güney Kore, Yeni Zelanda ve Hindistan ile birlikte 20 Kasım 2012'de Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık oluşturmak üzere müzakerelere (RCEP) başlama niyetinde olduklarını duyurdu. Planın TPP ile açıkça çelişmediği halde, bazıları RCEP'in daha kapsamlı TPP'ye bir alternatif olabileceğine inanıyordu. Her ne kadar RCEP bazı TPP ortaklarını içerse de, plan ABD'nin yokluğu ve Çin'in varlığıyla dikkat çekmektedir (Pakpahan, 2012). Son olarak 23 Ocak 2017'de ABD Başkanı Donald Trump, Amerika Birleşik Devletleri'nin bu anlaşmadan çekilmesi emrini verdi (Office of the US Trade Representative, 2017).

Biden döneminde ise Amerika, Japonya'nın da dâhil olduğu Asya-Pasifik bölgesi ülkeleriyle farklı bir şekilde geniş bir ticaret anlaşması imzaladı. Aslında ABD hükümetinin (Hint-Pasifik Ekonomik Çerçevesi) olarak adlandırılan bu anlaşmadaki hedefi tedarik zincirlerini koordine etmektir. Amaç, ülkelerin hayati ürünlerde Çin'e olan bağımlılığını azaltmak ve savaşlar, salgın hastalıklar ve iklim değişikliği gibi iklim krizleriyle daha iyi başa çıkmalarına olanak sağlamaktı. Anlaşmanın ticareti kolaylaştırma ve işçiler için koşulları iyileştirme, temiz enerji kullanımını genişletme, vergi yapılarında reform yapma ve yolsuzlukla mücadele konularına odaklanan diğer üç sütunu için müzakereler devam ediyor (Swanson, 2023).

Bu anlaşma ile Obama'nın başkanlığı sırasında imzalanan TPP arasındaki fark, TPP'nin Pasifik Okyanusu'ndaki Amerikan ticari ilişkilerini güçlendirmek için tasarlanırken, Çin'in bölgede artan nüfuzu için bir siper olarak tasarlanması ve gümrük vergilerini düşürmeyi hedeflemesidir. Otomobil parçaları ve tarım ürünleri İlaçlara yönelik daha güçlü fikri mülkiyet korumaları, Cumhuriyetçiler ve Demokratlar arasında derin ayrılıklar yarattı ve her iki partideki bazı politikacılar bunun Amerikan endüstrisini yok edeceğini savundu. Biden yönetiminin anlaşması, Trans-Pasifik Ortaklığı ile aynı ülkelerden bazılarının yanı sıra Hindistan, Endonezya, Kore, Filipinler ve Tayland'ı da içeriyor. Ancak Biden yönetimi, anlaşmanın Amerikalı işçileri ve çevreyi daha iyi korumak için tasarlandığını savunuyor (Swanson, 2023).

Ekim 2019'da ABD ve Japonya, ikili ticareti serbestleştirmek için iki anlaşma imzaladı. ABD-Japonya ticaret anlaşması USJTA, pazar erişimini iyileştirmek için sınırlı tarife indirimleri ve kota genişletme sağlıyordu. ABD-Japonya Dijital Ticaret Anlaşması, uluslararası ticaretin dijital yönleriyle ilgili kuralları kapsamaktadır. Ocak 2020'de resmî bir kongre eylemi olmadan yürürlüğe giren ticaret anlaşmaları, Trump ve Abe yönetimlerinin o zamanlar daha geniş bir ABD-Japonya ticaret anlaşmasının "ilk aşaması" olarak tanımladığı şeydi, ancak daha fazla görüşme gerçekleşmedi (Cimino-Isaacs, 2022).

Trump yönetiminin Japonya ile yalnızca bazı tarifeleri ve dijital ticareti kapsayan sınırlı kapsamlı bir anlaşma yapma kararı, genellikle kapsamlı bir müzakereyi içeren geçmiş ABD serbest ticaret uygulamasından bir sapmaydı. Kongre'nin birçok üyesi, ABD'li işletmeler ve diğer paydaşlar daha kapsamlı bir anlaşmayı güçlü bir şekilde destekledi. TPA ticareti teşvik organizasyonunun gerektirdiği şekilde 2018'de yayınlanan ABD müzakere hedefleri aynı zamanda hizmetler, yatırım ve fikri mülkiyet de dâhil olmak üzere daha geniş bir konu yelpazesinin kapsanmasını önermektedir. Trump yönetimi bu tür konuları gelecekteki müzakerelerde ele alacağını duyurdu ancak sonuçta bunu takip etmedi. Analistler, ABD-Japonya anlaşmasının, STA'ların "esasen tüm ticareti" kapsamasını gerektiren GATT Genel Tarifeler ve Ticaret Anlaşması'nın XXIV. Maddesine ne ölçüde uyduğunu sorguladılar. Biden yönetimi, bazı paydaşları ilk anlaşmalardan kalan konularla ilgili müzakereleri sürdürmeye çağırmasına rağmen Japonya ile ikili ticaret görüşmelerini sürdürmedi (Cimino-Isaacs, 2022).

Aslında ekonomik güvenlik ve ulusal güvenlik sorunları Amerika ile Japonya arasındaki ekonomik ilişkileri de etkilemiştir. Ancak bu, ilişkilerinin bozulduğu anlamına gelmez. Aksine, ekonomi ve teknoloji gibi bazı alanlarda temkinli davranırken, aynı zamanda ortak düşmanları olan Çin'in hayatına yönelik herhangi bir tehdidi en aza indirmek için birbirleriyle yakın işbirliği içindedirler. Bu bağlamda, Amerikan Brookings Enstitüsü'nden bazı uzmanlar, hızlı teknolojik değişimlerin ve uluslararası sistemdeki artan gerilimin ortasında, ABD ve Japonya'nın, bilimi ve bilimi teşvik etmek amacıyla sanayi politikasına yeni bir vurgu yaparak ekonomi politikalarını revize ettiklerine inanıyor. İleri üretim yeniliği Tedarik zincirlerinin güçlendirilmesi ve Çin'e bağımlılığın azaltılması bu alanları güçlendirecektir (Brookings, 2022).

İki ülke, son açıklamalarında, G7 liderlerinin, stratejik bağımlılıklar ve sistemik zayıflıklar yaratmak ve güçlendirmek için giderek daha fazla kullanılan piyasa dışı politikalar ve önlemlere

yönelik ekonomik esneklik ve ekonomik güvenlik hakkındaki açıklamasını vurguladı. Çünkü bu piyasa dışı politika ve uygulamalar sistemik bir meydan okuma yaratmakta ve temel bir sapma yaratıp yurt içi ve küresel pazarlara hâkim olmak ve küresel tedarik zincirlerinde kırılganlık yaratmak için stratejik, sistematik ve bir arada kullanılmaktadır. Bu nedenle, Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri, piyasa dışı politika ve uygulamalardan kaynaklanan sistemik zorlukları, uluslararası yasa ve normların yanı sıra araçların kullanımı ve geliştirilmesi yoluyla ele almak için, benzer düşüncelere sahip diğer ortakların yanı sıra ikili olarak çalışmaktadır.

İki ülke ayrıca, G7 Hiroşima ve G20 Yeni Delhi zirvelerini temel alan G7 Küresel Altyapı ve Yatırım Ortaklığı (PGI) kapsamında yatırımların güçlendirilmesinde somut ilerleme kaydetmek için ortak ülkelerle çalışmaya devam etmeyi planladıklarını da vurgulamıştır. Bu amaçla Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya, kaliteli altyapı projelerini onaylamak için Mavi Nokta Ağı Sekreterliği'nin (Blue Dot Network Secretariat) oluşturulmasını desteklemektedir. İki ülke ayrıca, Japonya-ABD Ticaret ve Sanayi Ortaklığı (JUCIP) aracılığıyla sınır ötesi veri akışlarını ve küresel olarak etkili veri koruma ve gizliliğini kolaylaştırmak için birlikte çalışmaya devam etme sözü verdi. Sınır Ötesi Gizlilik Kuralları Küresel Forumu'nu (CBPR) desteklemek ve genişletmek için ortaklarla ikili ve çok taraflı olarak koordinasyon sağlayacaktır (US Department of State, 2023).

5. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ VE JAPONYA TİCARİ İLİŞKİLERİNİN GELECEĞİ

5.1. İKİ ÜLKENİN TİCARİ İLİŞKİLERİNİN GELECEĞİ

Japonya-ABD ilişkilerinin güvenlik, siyasi, teknolojik ve ekonomik alanlardaki geleceği tartışılabilir. Japonya ve ABD, işbirliği ve rekabete eşit derecede odaklanan karmaşık ve çelişkili bir ilişkiyle mücadele ediyor. Bir yandan iki ülke önemli konularda birbirleriyle her zamankinden daha fazla ilişkili. Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya birbirlerinin en büyük dış pazarları olmaya devam ediyor. Japon, şirketleri daha görünür bir ekonomik varlığa sahip olmak için ülkeye yatırım yapması ölçüsünde "Amerikanlaşıyor". Diğer taraftan, çeşitli siyasi ve ekonomik gerilim ve sorunlara rağmen ortak girişimler, teknoloji ticareti ve teknik

alışverişler artıyor. Japonya'nın gelecekte ABD'nin en güçlü ekonomik ve teknolojik rakibi olacağına şüphe yoktur.

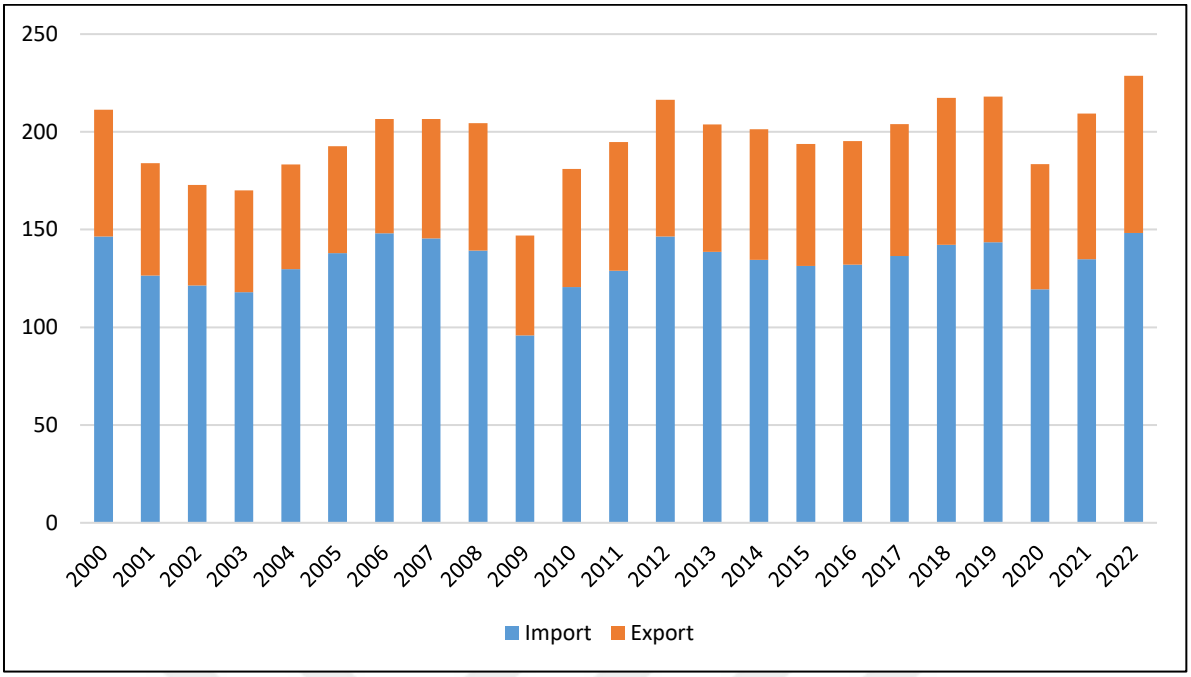
Amerika Birleşik Devletleri ile Japonya arasındaki teknolojik ilişki bu endişelerin çoğunun merkezinde yer alıyor ve önümüzdeki on yıllarda kendisini çok çeşitli bağlamlarda gösterecek. Japonya, kısmen büyüyen teknolojik yetenekleri sayesinde devasa ticaret fazlasını oluşturmayı başardı. Japonya ekonomik kaynaklarının çoğunu araştırma ve geliştirmeye ayırdıkça, ABD'nin bir zamanlar Japonya üzerinde sahip olduğu tartışmasız üstünlüğü yeniden kazanması pek mümkün görünmüyor. İki ülkedeki teknoloji politikalarındaki temel dengesizlik, bu farklılıkları daha da şiddetlendirecek ve Japonya'nın teknolojik kapasitesi kendisini daha da büyük bir ticaret fazlasında gösterdiğinden, daha fazla siyasi farklılığı körükleyecektir. Hem Amerika Birleşik Devletleri hem de Japonya, ticari ve askeri sektörlerdeki teknoloji üslerini, küresel olarak ve birbirlerine karşı rekabetçi konumlarının anahtarı olarak görüyor. İki ülkenin uyguladığı teknoloji geliştirme politikalarında ortak unsurlar olmakla birlikte, teknolojik ilişkilerde iki ülkeyi farklı yollara sürükleyebilecek temel farklılıklar da bulunmaktadır (Chinworth, 1992).

ABD ile Japonya arasındaki ittifak, Asya-Pasifik bölgesinde barışın, güvenliğin ve istikrarın temel taşıdır. 2013 yılında Sasakawa Barış Vakfı ve CSIS Stratejik ve Uluslararası Çalışmalar Merkezi, ittifak için stratejik bir vizyon geliştirmek amacıyla önde gelen politika yapıcılar ve akademisyenlerden oluşan iki partili bir komisyon oluşturdu (CSIS). İttifak, ABD ve Japonya'nın caydırıcılık, demokratik değerler ve serbest piyasa dinamikleri ilkelerine dayanarak Soğuk Savaş'ı kazanmasını sağladı. Bugün ABD-Japonya ittifakı, daha önce hiç olmadığı kadar güçlüdür (Armitage, 2014). Ayrıca Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri demokrasiye, hukukun üstünlüğüne, açık toplumlara, insan haklarına, insan güvenliğine ve serbest ve açık pazarlara olan bağlılığı paylaşmaktadır (The Whitehouse, 2012).

Aslında ABD ve Japonya, 2030'da tüm ülkelerin güvenli, huzurlu, müreffeh ve özgür olduğu bir dünya arıyor. Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya bu dünyayı inşa etmeye çabalarken, her ülkenin yeteneklerini, yasal yükümlülüklerini ve geleneklerini yansıtan ulusal katkılarda bulunacaklar, ancak her zaman ortak hedefler üzerinde bir arada kalacaklar. ABD ve Japonya küresel sorumluluklara sahip küresel güçlerdir ancak ittifakları Asya-Pasifik bölgesinin barış ve refahına odaklanmaya devam edecektir (Armitage, 2014).

Ekonomik alanda iki ülke birbiriyle yakın işbirliği içindedir ve bu rutinin gelecekte de devam etmesi beklenmektedir. Örneğin ABD-Japonya İş Konseyi üyeleri, 3-4 Ekim 2023 tarihlerinde Tokyo'da 60 ABD-Japonya İş Konferansı'nı düzenleyerek derinleşen ekonomik bağların yanı sıra dijital ekonomi, finansal hizmetler, altyapı, sağlık, seyahat, turizm ve ulaşım gibi birçok konuyu tartıştılar. Aslında iki ülkenin konseyleri, yalnızca G7 ülkeleri arasında değil, aynı zamanda Küresel Güney olarak adlandırılan ülkelerin liderleriyle de işbirliğini derinleştirmeye yönelik anlaşmayı memnuniyetle karşılıyor. Bu sayı, iki ülke Japonya ve ABD'nin gelecekte ekonomik-politik ilişkilerini derinleştirmenin yanı sıra diğer ülkelerle ve ittifaklarla işbirliğinde de öncülük yapabileceğini gösteriyor. Ayrıca iki ülkenin gelecekte dijital ekonomi alanında da yakın işbirliği içinde olması bekleniyor. İki taraf, yeni ürün ve hizmetleri içerecek, yeşil dönüşümü ve ekonomik güvenliği teşvik edecek, sosyal sorunları çözecek, daha yüksek üretkenlik, daha fazla yatırım ve inovasyonu hızlandıracak dijital dönüşümü hızlandırmak konusunda istekliydi (Japan-US Business Council, 2023).

Şekil 9. ABD-Japonya Mal Ticareti



Kaynakça: Statista, 2023. İhracat ve İthalat Toplam Değeri, 2000-2022 Yılları, Milyar USD.

2000 yılından 2022'ye kadar olan süre için ABD'nin Japonya ile olan mal ticaretinin toplam değeri milyar dolar cinsinden Şekil 9'de gösterilmektedir. Şekle göre 2022'de ABD'nin Japonya ile yaptığı mal ticaretinin toplam değeri yaklaşık 230 milyar ABD dolarını bulmuştur. Ayrıca 80 milyar dolarlık ihracat ve 148 milyar dolarlık ithalat değerlerine ulaşılmıştır. ABD 2022 yılında Japonya ile gerçekleştirdiği dış ticaretten 68 milyar dolarlık bir ticaret açığına sahip olmuştur. Tüm yıllar için Şekil 9'a bakıldığında ticaret açığının her dönem farklı olmakla beraber ABD ekonomisi için sürekli olduğu görülmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada genel olarak G7 üye ülkelerin ekonomileri, özelde ise Amerika Birleşik Devletleri ile Japonya arasındaki ticari ilişkiler incelenmiştir. Aslında 7 ülkeden oluşan Grubun temel

amacı ekonomi dâhil çeşitli alanlarda koordinasyon oluşturmaktır. Bu koordinasyon, küresel ekonomik istikrarı ve büyümeyi teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Üyeler, koordineli bir yaklaşım sağlamak için maliye ve para politikası, döviz kurları ve ticaret gibi konuları tartışır. Ayrıca tarihsel olarak bu ülkeler küresel ekonomik yönetim çerçevesinin şekillenmesinde önemli bir rol oynamışlardır.

G7'deki tartışmalar sıklıkla Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) gibi uluslararası ekonomik kurumları etkileyen anlaşmalara ve girişimlere yol açıyor. Ayrıca söz konusu materyallerden de anlaşılacağı üzere büyük ekonomik güç olan G7 ülkeleri, küresel finans piyasaları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Politikaları ve kararları dünya çapında para değerlerini, faiz oranlarını ve yatırımcı güvenini etkileyebilir. Üye devletlerin liderleri, finansal piyasaları istikrara kavuşturmak ve daha derin bir durgunluğu önlemek için müdahalelerin koordine edilmesinde de önemli bir rol oynayabilir. Amerika ve Japonya arasındaki ilişkilere bakıldığında iki ülke arasındaki siyasi, güvenlik, teknolojik ve ekonomik alanlardaki ilişkilerin oldukça derin olduğu ve tarih boyunca birçok değişim ve dönüşüme uğradığı söylenebilir. Ekonomik alanda iki ülke arasındaki ilişkiler oldukça güçlü olup her iki ülke de ana ticaret ortaklarıdır. Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya, karşılıklı ticaret ve yatırımı teşvik etmek için ticaret ve ekonomik ortaklık anlaşmaları imzaladılar. Gelecekte, devam eden ticari müzakereler, ortak ticari girişimler, inovasyon ve girişimcilik gibi alanlardaki işbirlikleri ile ekonomik ilişkilerin gelişmeye devam etmesi kuvvetle muhtemeldir. Tarihsel olarak Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya yakın siyasi ilişkileri sürdürdüler. Her iki ülke de birleşmiş durumda ve demokrasi ve kurallara dayalı uluslararası düzene bağlılık gibi ortak değerleri paylaşmaktadır. Bu siyasi işbirliği sıklıkla bölgesel ve küresel güvenlik konularını da kapsamaktadır. Siyasi ilişkilerin, iki ülke arasındaki iş birliğiyle bölgesel güvenlik (özellikle Kuzey Kore ile ilgili), ekonomik işbirliği ve küresel zorluklara çözüm bulma gibi konulara odaklanması beklenmektedir. Amerika, siyaset ve güvenlik alanında aslında Çin'in dışlanmasının yarattığı boşluğu Japonya ile iş birliğini artırarak telafi etmeye çalışıyor. Uluslararası makro düzeyde Japonya, Amerika'nın Çin ile olan ticaret boşluğunu doldurmak için çok güçlü bir üs ve küresel olarak meydana gelen stratejik boşlukları doldurmak için güçlü bir üs olarak görülüyor. Bu konular göz önüne alındığında Amerika'nın Asya'daki uluslararası politikasının, Hint-Pasifik ekonomilerinin daha fazla entegrasyonuna, özellikle dijital ekonomi gibi yeni alanlarda çerçeve ve yasaların belirlenmesine, güvenli ve ekonomik ortamın varlığını sağlamaya çalışmaya dayandığı söylenebilir. Teknolojik alanda, Amerika Birleşik Devletleri ve

Japonya bu alanda önemli ülkeler olarak kabul edilmektedir ve söz konusu ülkeler çeşitli teknolojik alanlarda işbirliği geçmişine sahipler. Bu işbirliği araştırma ve geliştirmeden ortak girişimlere ve yatırımlara kadar uzanmaktadır. Gelecekte yapay zekâ, robotik ve temiz enerji gibi gelişen teknolojilerdeki potansiyel işbirlikleri ile iki ülke arasındaki teknolojik ilişkilerin daha da gelişmesi beklenmektedir. Ekonomik diplomasi, ülke içi refahı teşvik eden ve uluslararası istikrar ve işbirliğine katkıda bulunan bir araçtır. Ekonomik diplomasideki spesifik stratejiler ve öncelikler, liderlikteki, ekonomik koşullardaki ve küresel dinamiklerdeki değişikliklere bağlı olarak gelişebilir. Ekonomik alanda ABD-Japonya ilişkilerine bakıldığında devam eden diplomatik görüşmelerin, ticari müzakerelerin ve ortak girişimlerin ekonomik ortaklığın bundan sonraki yolunu şekillendireceği söylenebilir. Ayrıca ABD-Japonya ekonomik ilişkileri çok yönlüdür ve çeşitli sektörlerdeki işbirlikleriyle karakterize edilir. Zorluklar ve ticari sorunlar olsa da, genel ekonomik ilişki güçlü bir yapı göstermektedir. Her iki ülke de ekonomik ortaklıklarının öneminin farkındadır ve ticaret engellerini kaldırmak ve pazara erişimi artırmak için çaba sarf etmektedir. Önceki bölümlerde ele alınanlara göre Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya'nın ekonomi politikalarının hem benzerlikleri hem de farklılıkları bulunmaktadır. Benzerliklere bakıldığında her iki ülkenin de özel girişim, yenilikçilik ve inovasyona ağırlık veren piyasa odaklı ekonomilere sahip olduğu söylenebilir. Bazı düzenleyici değişikliklere rağmen genel olarak serbest piyasa ilkelerini desteklemektedirler. Her iki ülke de uluslararası ticarette aktif olarak yer almaktadır. Yaklaşımları farklı olsa da farklı ülkelerle ikili ve çok taraflı ticaret anlaşmaları oluşturmaya çalışmaktadır. Her ikisi de çok taraflı ticaret görüşmelerine ve çeşitli ortaklarla ikili ticaret müzakerelerine katılmıştır.

Temel farklılıklara gelince, iki ülkenin tarih boyunca siyasetçileri tarafından kullanılan farklı para ve maliye politikaları ve yaklaşımlarından bahsedebiliriz. Yani her iki ülke de fiyat istikrarını ve ekonomik büyümeyi sağlamaya yönelik para politikaları izlerken yaklaşımları farklı olabilmektedir. ABD ve Japonya'nın maliye politikasına farklı yaklaşımları var. Amerika Birleşik Devletleri, özellikle durgunluk sırasında mali teşvik dönemleri ve mali sorumluluk konusundaki tartışmalar yaşadı. Öte yandan Japonya, yüksek düzeydeki kamu borcu nedeniyle zorluklarla karşı karşıyadır.

KAYNAKÇA

Aljazeera (2019). *World leaders gather for G7 summit in France*. https://www.aljazeera.com/economy/2019/8/24/world-leaders-gather-for-g7-summit-in-france (Erişim Tarihi: 05.02.2023)

Anand, R. (2009). *US out of recession as economy grows by 3.5 percent, Global Crisis News,* http://www.globalcrisisnews.com/usa/us-out-of-recession-as-economy-grows-by-3-5-percent/id%3D1238/ (Erişim tarihi: 12. 02 .2023)

Aratani, L. (2023). *US jobs market remains strong despite high interest rates and debt ceiling fight, The Guardian,* https://www.theguardian.com/business/2023/jun/02/us-jobs-report-may-unemployment-rate (Erişim tarihi: 18. 03. 2023)

Armitage, R. & R. (2014). *The U.S.-Japan Alliance to 2030 Power and Principle, CSIS,* https://www.csis.org/programs/japan-chair/japan-chair-archives/us-japan-commission-future-alliance (Erişim tarihi: 18. 03. 2023)

Babakan, M.S. (2018). *An Assessment of Obama's Foreign Policy in the East Asian Region, Studies of International Relations Journal 11 (43),41-67*, https://prb.ctb.iau.ir/article_663459.html (Erişim tarihi: 09. 04. 2023)

Bank of Italy (2023). *Annual Report of the Governor's Concluding Remarks: 2022 – 129th Financial Year*. https://www.bancaditalia.it/pubblicazioni/interventi-governatore/integov2023/en-cf_2022.pdf?language_id=1 (Erişim Tarihi: 05.05.2023)

Bank of Japan (2023). BOJ Time-Series Data Search. https://www.boj.or.jp/en/statistics/tk/index.htm (Erişim Tarihi: 11.10.2023)

Baten, J. (2016). *A History of the Global Economy: 1500 to the Present*. Cambridge: Cambridge University Press.

BBC (2022). G7: What is the G7 and what is it doing about Ukraine. https://www.bbc.com/news/world-49434667 (Erişim Tarihi: 05.09.2023)

BBC. (2020). Coronavirus: UK interest rates cut to lowest level ever, 19 March 2020, https://www.bbc.com/news/business-51962982 (Erişim tarihi: 18. 04. 2023)

Bergsten, C. F. (1998). *Japan and the United States in the World Economy, Institute for International Economics, June 19, 1998,* https://www.piie.com/commentary/speeches-papers/japan-and-united-states-world-economy (Erişim tarihi: 27. 04. 2023)

Bloomberg. (2023). Germany Will Suffer G-7's Only Contraction This Year, IMF Says, https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-07-25/germany-will-suffer-g-7-s-only-contraction-this-year-imf-says (Erişim tarihi: 25. 08. 2023)

Board of Governors of the Federal Reserve System. (2012). *The Federal Reserve System Purposes & Functions.* https://www.federalreserve.gov/aboutthefed/files/pf_4.pdf (Erişim tarihi: 05. 05. 2023)

Booker, B. (2020). *Japan Declares Nationwide State Of Emergency As Coronavirus Spreads, NPR*, https://www.npr.org/sections/coronavirus-live-updates/2020/04/16/835925031/japans-declares-nationwide-state-of-emergency-as-coronavirus-spreads (Erişim Tarihi: 16.04.2023)

Borchardt, K. (1976). *Wirtschaftliches Wachstum und Wechsellagen 1800–1914*, in Hermann Aubin and Wolfgang Zorn (eds), *Handbuch der deutschen Wirtschafts- und Sozialgeschichte*. Klett: Stuttgart , 266.

Borg, D. & S. (1973). *Pearl Harbor as History: Japanese-American Relations, 1931-1941*. New York: Columbia University Press.

Braun, H. J. (1990).*The German Economy in the Twentieth Century*. Routledge London and New York.

Brookings. (2022). US-Japan Relations in an Era of Economic Statecraft, https://www.brookings.edu/events/us-japan-relations-in-an-era-of-economic-statecraft/(Erişim Tarihi: 12.05.2023)

Buchanan, J. & Wagner, E. (2000). *Democracy in Deficit: The Political Legacy of Lord Keynes* (New York: Academic Press.

Burns, J. (2019). *Business in Context: An Introduction to Business and its Environment* (Andover: Cengage Learning EMEA.

Campbell, J. (2012). US Foreign Policy towards Northeast Asia. *Perceptions: Journal of International Affairs,* 17(4), 3-26.

Chang , Y. (1998). Beijing's Maritime Rivalry with the United States and Japan : The Search for Institutionalized Mechanisms of Competition, *Issues & Studies* 34 (6), 56-79.

Chanlett-Avery, C. & Williams, J. (2019*). The U.S.-Japan Alliance. Washington, D.C:* Congressional Research Service.

Chee, F. (2018). *EU-Japan free trade deal cleared for early 2019 start, Reuters,* https://www.reuters.com/article/us-eu-japan-trade-idUSKBN1OB1EN/ (Erişim Tarihi: 05.05.2023)

Chinworth, M. (1992). *The Future of U.S.-Japan: Technology Relations,* edited by Theodor Leuenberger, Martin E. Weinstein, in *Europe, Japan and America in the 1990s: Cooperation and Competition*. Berlin: Springer-Verlag, 181- 205.

Chirot, D. (2014). *Admitting guilt is neither common nor easy: Comparing World War II memories in Europe and East Asia*. In D. Chirot, GW Shin, and D. Sneider (Eds). *Confronting Memories of World War II: European and Asian Legacies*, Seattle and London: University of Washington Press, 13–44.

Christopher, W. (1998). *In the Stream of History: Shaping Foreign Policy for a New Era*, Stanford University Press.

Cohen, B. (2006). *The Future of Money*. New Jersey: Princeton University Press.

Conroy, H. & Miyakawa, T. (1972). *East across the Pacific: Historical & sociological studies of Japanese immigration & assimilation*. California: ABC-CLIO.

Cooper, W. (2014). *U.S.-Japan Economic Relations: Significance, Prospects, and Policy Options, US Congressional Research Service*, https://sgp.fas.org/crs/row/RL32649.pdf (Erişim Tarihi: 13.05.2023)

Council on Foreign Relations. (2023). *What Does the G7 Do*?, https://www.cfr.org/backgrounder/what-does-g7-do (Erişim Tarihi: 17.06.2023)

Coyne, Andrew. (2012). *Andrew Coyne: Canada at the crossroad of trade, National Post*, http://fullcomment.nationalpost.com/2012/03/16/andrew-coyne-canada-is-poised-to-win-front-door-access-to-a-billion-person-market/ (Erişim Tarihi: 02.04.2023)

Davidann, J. (2003). *Citadels of Civilization: U.S. and Japanese Visions of World Order in the Interwar Period,* in Richard Jensen, Jon Davidann, and Yoneyuki Sugita, eds., *Trans-Pacific Relations: America, Europe, and Asia in the Twentieth Century,* 21-44.

Deutsche Bundesbank. (2015). *Introducing the G7,* https://www.bundesbank.de/en/tasks/topics/introducing-the-g7-666742 (Erişim Tarihi: 05.06.2023)

Dolan, R. &Worden, R. (1992) .*Japan: a country study* .Washington, D.C. : Federal Research Division, Library of Congress.

Dowd, M. (1991).*Bush and Japanese Call End to 'Bashing'*, *The New York Times*, https://www.nytimes.com/1991/04/05/world/bush-and-japanese-call-end-to-bashing.html (Erişim Tarihi: 09.06.2023)

East Asian Forum. (2023). *Japan's G7 high-wire balancing act,* https://www.eastasiaforum.org/2023/04/17/japans-g7-high-wire-balancing-act/ (Erişim Tarihi:19.06.2023)

Elliott, L. (2020). *Great Lockdown' to rival Great Depression with 3% hit to global economy, says IMF, The Guardian*, https://www.theguardian.com/business/2020/apr/14/all (Erişim Tarihi: 03.06.2023)

Farnsworth, C. (1990). *U.S. Drops Japan From Target List, The New York Times,* https://www.nytimes.com/1990/04/28/business/us-drops-japan-from-target-list.html (Erişim Tarihi: 09.06.2023)

Federal Reserve Bank of St. Louis. (2023). *Total Assets, All Commercial Banks,* https://fred.stlouisfed.org/series/TLAACBW027SBOG/ (Erişim Tarihi: 21.06.2023)

Federal Reserve Bank of St. Louis. (2023a). *Personal Consumption Expenditures/Gross Domestic Product*, https://fred.stlouisfed.org/graph/?g=ntyj (Erişim Tarihi: 28.06.2023)

Federal Reserve Bank of St. Louis. (2023b). *Shares of gross domestic income: Compensation of employees, paid: Wage and salary accruals:* Disbursements: to persons, https://fred.stlouisfed.org/series/W270RE1A156NBEA (Erişim Tarihi: 21.06.2023)

Federal Reserve Bank of St. Louis. (2023c). *Households and Nonprofit Organizations;* Debt Securities and Loans; Liability, *Level,* https://fred.stlouisfed.org/graph/?graph_id=111185 . (Erişim Tarihi: 09.06.2023)

Feis, H. (1950). *Road to Pearl Harbor: The Coming of the War Between the United States and Japan*. Princeton: Princeton University Press.

Feis, H. (1953). *China Tangle: The American Effort in China from Pearl Harbor to the Marshall Mission*. Princeton: Princeton University Press.

Financial Crisis Inquiry Commission. (2011). *Financial Crisis Inquiry Report-Conclusions-January 2011*, https://fcic-static.law.stanford.edu/cdn_media/fcic-reports/fcic_final_report_full.pdf (Erişim Tarihi: 29.06.2023)

Financial Times. (2022). *Global economic warning lights are flashing red,* https://ft.com/content/48d674a8-ae51-4f75-909c-0e5b6e38475c (Erişim Tarihi: 11.07.2023)

Flath, D. (2022). *The Japanese Economy*. Oxford: Oxford University Press.

Forbes, (2023). *The World's Largest Public Companies,* https://www.forbes.com/lists/global2000/?sh=669889d5ac04 (Erişim Tarihi: 18.07.2023)

Ford, D. (2016). *Flying Tigers: Claire Chennault and His American Volunteers, 1941-1942.* US: Warbird Books.

France 24. (2009). *Germany agrees on 50-billion-euro stimulus plan,* https://web.archive.org/web/20110513022443/http://www.france24.com/en/20090106-germany-agrees-new-50-billion-euro-stimulus-plan (Erişim Tarihi: 24.07.2023)

Geyer, M. (1984). *Deutsche Ruestungspolitik 1860–1980*. Suhrkamp: Frankfurt am Main, 104.

GFCI 27 Rank. (2023). https://www.longfinance.net/programmes/financial-centre-futures/global-financial-centres-index/gfci-27-explore-data/gfci-27-rank/ (Erişim Tarihi: 29.07.2023)

Government of Canada. (2023). *Trade and investment agreements,* https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/index.aspx?lang=eng (Erişim Tarihi: 02.08.2023)

Government of Canada. (2023a). *Canada-European Union Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA),* https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/ceta-aecg/index.aspx?lang=eng (Erişim Tarihi: 08.08.2023)

Green, M. (2017). *By More Than Providence: Grand Strategy and American Power in the Asia Pacific Since 1783*. New York: Columbia University Press.

Hardach, K . (1980). *The political economy of Germany in the twentieth century*. University of California Press, Berkeley, Los Angeles, London, 17–8.

Hart, M. (2003). *A Trading Nation: Canadian Trade Policy from Colonialism to Globalization* (Vancouver : University of British Columbia Press.

He, Y. (2007). *Remembering and forgetting the war: Elite mythmaking, mass reaction and Sino-Japanese relations, 1950-2006,* History and Memory, 43–74.

Hentschel, V. (1983). *Wirtschafts-und sozialhistorische Brueche und Kontinuitaeten zwischen Weimarer Republik und Drittem Reich,* Zeitschrift fuer Unternehmensgeschichte, 39–80.

Hoey, F. (2021). *Clinton, Miyazawa, and Hosokawa: US-Japanese Relations in the "Lost Decade*, Wilson Center, https://www.wilsoncenter.org/blog-post/clinton-miyazawa-and-hosokawa-us-japanese-relations-lost-decade (Erişim Tarihi: 20.08.2023)

Holtfrerich, C.L. (1986). *The German inflation 1914–1923.* . New York: de Gruyter,102–19.

Homeland Security. (2023). *Readout of Secretary Mayorkas's Meeting with Japanese Minister Nishimura,* https://www.dhs.gov/news/2023/01/06/readout-secretary-mayorkass-meeting-japanese-minister-nishimura. (Erişim Tarihi: 22.08.2023)

Hopkins, K, & Connolly, k. (2008). *Germany officially in recession as OECD expects US to lead recovery*, The Guardian, https://www.theguardian.com/world/2008/nov/14/oecd-recession-germany-inflation-deflation (Erişim Tarihi: 25.08.2023)

House of Commons. (2023a). *Components of GDP*, 12 October 2023, https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/SN02787/SN02787.pdf (Erişim Tarihi: 29.08.2023)

House of Commons.(2023). *Statistics on UK-EU trade,* https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-7851/ (Erişim Tarihi: 26.08.2023)

Howlett, M. & Ramesh, M. (1992). *The Political Economy of Canada.* Torrento: McClelland & Stewart.

Huang, E. (2020). *Japan's economy has been dealt the 'final blow' by the coronavirus pandemic, says analyst,* CNBC, https://www.cnbc.com/2020/04/07/japans-economy-has-been-dealt-the-final-blow-by-the-coronavirus-pandemic.html (Erişim Tarihi: 30.08.2023)

Hufbauer, G. & Jung, E. (2021). Will Auto Trade Be a Casualty of US-Japan Trade Talks?, *The Peterson Institute for International Economics*, https://www.piie.com/blogs/trade-and-investment-policy-watch/will-auto-trade-be-casualty-us-japan-trade-talks (Erişim Tarihi: 01.09.2023)

International Monetary Fund (2023). Report for Selected Countries and Subjects: October 2023. https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2023/October/weo-report (Erişim Tarihi: 12.12.2023)

International Monetary Fund. (2023*). Report for Selected Countries and Subjects:* October 2023, https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2023/October/weo-report?c=158,&s=NGDP_RPCH,NGDPD,PPPGDP,NGDPDPC,PPPPC,PCPIPCH,&sy=2021&ey=2028&ssm=0&scsm=1&scc=0&ssd=1&ssc=0&sic=0&sort=country&ds=.&br=1 . (03.09.2023)

Ito, T. & Hoshi, T. (2020). *The Japanese Economy*. Cambridge: The MIT Press.

Japan Ministry of Defense. (1997). The Guidelines for Japan-U.S. Defense Cooperation, https://www.mofa.go.jp/region/n-america/us/security/guideline2.html (Erişim Tarihi: 05.09.2023)

Japan Ministry of Defense. (2015). *The Guidelines for Japan-U.S. Defense Cooperation,* https://www.mofa.go.jp/files/000078188.pdf. (Erişim Tarihi: 11.09.2023)

Johnsto, E. (2008). The Future of US-Japan Relations in a McCain or Obama Presidency: Does Japan Matter?, *The Asia Pacific Journal*.

Kapur, N. (2018). *Japan at the Crossroads: Conflict and Compromise after Anpo*, Harvard University Press.

Kawamura, N. (2000). *Turbulence in the Pacific: Japanese-U.S. Relations During World War I.* Connecticut: Praeger.

Konishi, W.S. (2016). Is disaster relief revolutionising Japan's security affairs?, *East Asia Forum*, https://www.eastasiaforum.org/2016/07/06/is-disaster-relief-revolutionising-japans-security-affairs/ (Erişim Tarihi: 13.09.2023)

Kose, M., Lakatos, A. , Ohnsorge, C, & Stocker, M. (2017). The Global Role of the U.S. Economy: Linkages, Policies and Spillovers, *World Bank Group*, https://documents1.worldbank.org/curated/en/649771486479478785/pdf/WPS7962.pdf (Erişim Tarihi: 14.09.2023)

Krugman, P. (2013). Austerity, Italian-Style, *The New York Times*, 24 February 2013, https://www.nytimes.com/2013/02/25/opinion/krugman-austerity-italian-style.html (Erişim Tarihi: 16.09.2023)

Krugman, P. (2020). Why Can't Trump's America Be Like Italy?, The New York Times, https://www.nytimes.com/2020/07/23/opinion/us-italy-coronavirus.html (Erişim Tarihi: 16.09.2023)

Kurokami, M. (2018). *On the Formulation of Public Opinion: Shifting Dynamic of the US-Japan Alliance,* Waseda University, https://www.waseda.jp/usji/wp/wp-content/uploads/2018/10/Final-Submission-Ver1_Minami-Kurokami.pdf (18.09.2023)

Lamont, Ch. & Ordaniel, J. (2022). An Alliance Renewed? Future-proofing U.S.-Japan Security Relations. *Issues & Insight*, 1-71.

Laub, Z. (2014). The Group of Eight (G8) Industrialized Nations. *Council on Foreign Relations*, https://www.cfr.org/backgrounder/group-eight-g8-industrialized-nations (Erişim Tarihi: 16.09.2023)

Lechevalier, S.(2014). *The Great Transformation of Japanese Capitalism*. Abingdon: Routledge.

Lee, S. (1996). *Weimar and Nazi Germany*. Oxford: Heinemann.

Lincoln, E. J.(1999). *Troubled Times: U.S.-Japan Trade Relations in the 1990s*. Washington, D. C. Brookings Institution Press.

Liu, Ch. (2018). Obama's Pivot to Asia and Its Failed Japan-South Korea Historical Reconciliation, *East Asia,* 293–316.

Ludwig, K.H .(1975). Strukturmerkmale nationalsozialistischer Aufruestung bis 1935, in Friedrich Forstmeier and Hans-Erich Volkmann (eds), *Wirtschaft und Ruestung am Vorabend des Zweiten Weltkrieges* . Duesseldorf: Droste, 50.

Masaki, H. (2006). *A farewell to zero, Asia Times*, https://web.archive.org/web/20060311003951/http://atimes.com/atimes/Japan/HC02Dh01.html (2 Erişim Tarihi: 1.09.2023)

Mathur, A. (2004). Japan's Changing Role in the U.S.-Japan Security Alliance. *Strategic Analysis*, 503-525.

Miller, J. (2018). Let's Not be Laughed at Anymore: Donald Trump and Japan from the 1980s to the Present, *Journal of American-East Asian Relations*, 138–168.

Miller, Z. (2014). *World Leaders Cancel G-8 Summit in Russia After Ukraine Crisis, Time*, https://time.com/35965/world-leaders-cancel-g8-summit-in-russia-after-ukraine-crisis/ (Erişim Tarihi: 25.09.2023)

Milliken, D. (2023). *UK economy surpassed pre-COVID size in late 2021, new data shows*, *Reuters*, https://www.reuters.com/world/uk/uk-statistics-office-revises-up-strength-post-covid-bounce-back-2023-09-01/ (Erişim Tarihi: 26.09.2023)

Ministry of Defense of Japan, National Defense Program Guidelines. (2013). https://www.mod.go.jp/en/d_act/d_policy/national.html . (Erişim Tarihi: 28.09.2023)

Mintz, S. (1989). *Domestic Revolutions: A Social History Of American Family Life*. New York: Simon & Schuster Inc.

Mutikani, L. (2020). *US trade deficit widens, services sector contracts amid coronavirus, Reuters*, https://jp.reuters.com/article/us-usa-economy-tradefigures/u-s-trade-deficit-widens-services-sector-contracts-amid-coronavirus-idUSKBN22H1K7(Erişim Tarihi: 16.09.2023)

National Museum of American History. (2023). *Colonial Economy,* https://americanhistory.si.edu/american-revolution/colonial-economy (Erişim Tarihi: 20.09.2023)

National Museum of American History. (2023'a). *Territory worth Contesting,* https://americanhistory.si.edu/american-revolution/territory-worth-contesting (Erişim Tarihi: 21.09.2023)

NBC. (2006). *Bush & Koizumi have unique relationship,* https://www.nbcnews.com/id/wbna13613148 (Erişim Tarihi: 23.09.2023)

New York Times. (2012). *Brain Drain Feared as German Jobs Lure Southern Europeans,* New York Times, https://www.nytimes.com/2012/04/29/world/europe/germany-looks-to-southern-europe-to-fill-jobs.html (Erişim Tarihi: 26.09.2023)

Nikkei. (2021). *Nikkei index hits 30,000 for first time in three decades,* https://asia.nikkei.com/Business/Markets/Nikkei-index-hits-30-000-for-first-time-in-three-decades (Erişim Tarihi: 28.09.2023)

Office of the US Trade Representative. (2017). The United States Officially Withdraws from the Trans-Pacific Partnership, https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/press-releases/2017/january/US-Withdraws-From-TPP (Erişim Tarihi: 28.09.2023)

Okina, Y. (2023). *Japan's new vision for economic growth, East Asia Forum,* https://www.eastasiaforum.org/2023/08/26/japans-new-vision-for-economic-growth/ (Erişim Tarihi: 30.09.2023)

Ontario Canada. (2013). *Proximity to Market*. https://web.archive.org/web/20140502211022/http://www.investinontario.com/en/Pages/WO_PTM_default.aspx (Erişim Tarihi: 01.10.2023)

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2023), https://www.oecd.org/economic-outlook/september-2023/ (Erişim Tarihi: 06.10.2023)

Overy, R. J. (1973). *Cars, roads and economic recovery in Germany 1932–8, Transportation and rearmament in the Third Reich, Historical Journal, 389–409.*

Pakpahan, B. (2012). *Will RCEP compete with the TPP?, East Asia Forum,* https://www.eastasiaforum.org/2012/11/28/will-rcep-compete-with-the-tpp/ (Erişim Tarihi: 09.10.2023)

Partington, R. (2022). *UK in recession, says Bank of England as it raises interest rates to 2.25%, The Guardian.*

Peter A., David S.H, Peter. A., & Soskice, D. (2001). *Varieties of Capitalism: The Institutional Foundations of Comparative Advantage*. Oxford: Oxford University Press.

Politico. (2022). *U.S. economy grew 5.7 percent in 2021 in rebound from 2020 recession,* https://www.politico.com/news/2022/01/27/u-s-economy-grew-2021-2020-recession-00002678 (Erişim Tarihi: 11.10.2023)

Prasad, M. (2006).*The Politics of Free Markets: The Rise of Neoliberal Economic Policies in Britain, France, Germany, and the United States* Chicago: The University of Chicago Press.

Rees, D. J. (1999). *Global Systems*. London: Arnold Publishing.

Reid, D. (2019). *New York stretches lead over London as the world's top financial center, survey shows," CNBC,* https://www.cnbc.com/2019/09/19/new-york-beats-london-again-as-the-worlds-top-financial-center.html (Erişim Tarihi: 13.10.2023)

Reuters, (2023). *UK set to have weakest growth among G7 in 2024*, IMF forecasts, https://www.reuters.com/world/uk/uk-set-have-weakest-growth-among-g7-2024-imf-forecasts-2023-10-10/ (Erişim Tarihi: 15.10.2023)

Reynolds, I. &Nobuhiro, E. (2020). *Japan's Abe Warns Virus Surge in Invoking Emergency, Bloomberg,* https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-04-07/japan-s-abe-declares-state-of-emergency-over-coronavirus (Erişim Tarihi: 15.10.2023)

Rich, M. (2018*). Misreading Trump: Ally Japan Is Spurned on Tariff Exemptions, The New York Times*, https://www.nytimes.com/2018/03/23/world/asia/japan-trump-tariffs-trade-.html (Erişim Tarihi: 16.10.2023)

Riley, Ch. (2013). *Bank of Japan takes fight to deflation, CNN,* https://money.cnn.com/2013/04/04/news/economy/bank-of-japan-decision/index.html (1 Erişim Tarihi: 07.10.2023)

Rogin, J. (2009). *Are U.S.-Japan relations really in crisis?, Foreign Policy,* https://foreignpolicy.com/2009/12/31/are-u-s-japan-relations-really-in-crisis/ (Erişim Tarihi: 18.10.2023)

Romei, V. (2019). *Italy exits recession as exports boost growth, Financial Times*, https://www.ft.com/content/5715b188-6b35-11e9-80c7-60ee53e6681d (Erişim Tarihi: 18.10.2023)

Rorabaugh, W.J. Critchlow, D. T. & Baker, Paula C. (2004). *America's Promise: A Concise History of the United States*. Maryland: Rowman & Littlefield.

Sacks, D. (2022). Enhancing U.S.-Japan Coordination for a Taiwan Conflict, *The Council on Foreign Relations*, https://www.jstor.org/stable/resrep38830 (Erişim Tarihi: 20.10.2023)

Sanderson, R. (2011*). Italian deficit narrows in third quarter, Financial Times*, https://www.ft.com/content/7756acd4-1cdf-11e0-8c86-00144feab49a#axzz1SIwD9iir (Erişim Tarihi: 21.10.2023)

Santander T. (2023). *France: Economic and political outline,* https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/france/economic-political-outline (Erişim Tarihi: 22.10.2023)

Schaller, M. (1976). American Air Strategy in China, 1939-1941: The Origins of Clandestine Air Warfare, American Quarterly, 3-19.

Schaller, M. (1985). *The American Occupation of Japan: The Origins of the Cold War in Asia*, Oxford University Press.

Schaller, M. (1997). *Altered States: The United States and Japan since the Occupation*, Oxford University Press.

Schneider, Howard and Saphir. (2020). *In nod to grim U.S. outlook, Fed's Powell calls for more fiscal support, Reuters,* https://www.reuters.com/article/us-usa-fed-powell/in-nod-to-grim-us-outlook-feds-powell-calls-for-more-fiscal-support-idUSKBN22P1FG (Erişim Tarihi: 24.10.2023)

Schneider-Petsinger, M. (2023). *Five priorities for G7 to strengthen economic security, Chatham House*, https://www.chathamhouse.org/2023/05/five-priorities-g7-strengthen-economic-security (Erişim Tarihi: 23.10.2023)

Shepardson, D. & Rucinski.T. (2020). *U.S. airlines burn through $10 billion a month as traffic plummets, Reuters,* https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-airlines-congress-idUSKBN22H2ZM (Erişim Tarihi: 25.10.2023)

Shin, G. (2014). Historical reconciliation in Northeast Asia: Past efforts, future steps and the U.S. role. In D. Chirot, GW Shin, and D. Sneider (Eds). *Confronting Memories of World War II: European and Asian Legacies*. Seattle and London: University of Washington Press, 157–185.

Sivakumar, V. (2023). *Canada has G7's 2nd highest projected real GDP growth in 2023 and 2024, CIC News,* https://www.cicnews.com/2023/04/canada-has-g7s-2nd-highest-projected-real-gdp-growth-in-2023-and-2024-0434567.html#gs.0hqkd3 (Erişim Tarihi: 26.10.2023)

Smith & Sheppard, D. (2022). *How do household energy bills compare across Europe?, Financial Times*, https://www.ft.com/content/57c66a89-b046-4c3e-a8aa-d9099bd4da20 (Erişim Tarihi: 27.10.2023)

Smith, A. (2019). *Japan Rearmed: The Politics of Military Power* . Massachusetts: Harvard University Press.

Solís, M. (2023). *As Kishida meets Biden, what is the state of the USJapan alliance?, Brookings*, https://www.brookings.edu/articles/as-kishida-meets-biden-what-is-the-state-of-the-us-japan-alliance/ (Erişim Tarihi: 27.10.2023)

Sousa, B.A. (1982). *Regulating Japanese Automobile Imports: Some Implications of the Voluntary Quota System,* Boston College International and Comparative Law Review, 431-460.

Spiegel International, (2011). *Will German Growth Stall in 2012?,* Spiegel International, https://www.spiegel.de/international/business/defying-the-euro-crisis-will-german-growth-stall-in-2012-a-805554.html (Erişim Tarihi: 28.10.2023)

Spiegel, M. M. (2006). *Did Quantitative Easing by the Bank of Japan "Work?, Federal Reserve Bank of San Francisco,* https://www.frbsf.org/economic-research/publications/economic-letter/2006/october/did-quantitative-easing-by-the-bank-of-japan-work/ (Erişim Tarihi:29.10.2023)

Statista. (2023). *G7 countries' share of world's GDP 2000-2023,* https://www.statista.com/statistics/1370614/g7-country-gdp-share-world/ (Erişim Tarihi: 29.10.2023)

Statistics Canada. (2011). Exports of goods on a balance-of-payments basis, by product, *Statistics Canada*, https://web.archive.org/web/20111102044929/http://www40.statcan.gc.ca/l01/cst01/gblec04-eng.htm (Erişim Tarihi: 29.10.2023)

Stecil, B. (2010). *Japan's Past and the U.S. Future, Carnegie Endowment for International Peace*, https://carnegieendowment.org/2010/03/18/japan-s-past-and-u.s.-future-pub-40356 (Erişim Tarihi: 30.10.2023)

Steven K. V. (2000). *U.S.-Japan Relations in a Changing World*. Washington DC: Brookings Institution Press, 5.

Swanson, A. (2023). *Biden Administration Announces Indo-Pacific Deal, Clashing With Industry Groups,The New York Times,* https://www.nytimes.com/2023/05/27/business/economy/biden-indo-pacific-trade-deal.html (Erişim Tarihi: 29.10.2023)

Swanson, H.J. (1967). *The Panay Incident: Prelude to Pearl Harbor,* US Naval Institute, https://www.usni.org/magazines/proceedings/1967/december/panay-incident-prelude-pearl-harbor (Erişim Tarihi: 29.10.2023)

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2023). *Fransa'nın Ekonomisi,* https://www.mfa.gov.tr/fransa-ekonomisi.tr.mfa (Erişim Tarihi: 02.12.2023)

Tabnak (2023a). *The new initiative of the G7 leaders*. https://www.tabnak.ir/fa/news/1176061 (Erişim Tarihi: 18.11.2023)

Tabnak (2023b). *The G7 Group*. https://www.tabnak.ir/fa/tags/14918/1/ (Erişim Tarihi: 23.11.2023)

Takenaka, and Kaneko. (2020). *Britain signs first major post-Brexit trade deal with Japan, Reuters,* https://www.reuters.com/article/us-britain-japan-trade-idUSKBN2780AL/ (Erişim Tarihi: 25.11.2023)

Tang, J. (2016). *A tale of two SICs: Japanese and American industrialisation in historical perspective, The Asia-Pacific Economic History Review.*

The Asahi Shimbun. (2021). *Japan must pin U.S. down on pledge to scrap auto tariffs,* https://www.asahi.com/ajw/articles/14488532 (Erişim Tarihi: 03.12.2023)

The Economist. (2023). *The German economy: from European leader to laggard, The Economist*,https://www.economist.com/finance-and-economics/2023/08/17/the-german-economy-from-european-leader-to-laggard (Erişim Tarihi: 04.12.2023)

The Economist. (2023). *Is Japan's economy at a turning point?,* https://www.economist.com/asia/2023/11/16/is-japans-economy-at-a-turning-point (Erişim Tarihi: 04.12.2023)

The White House. (2012). *United States-Japan Joint Statement: A Shared Vision for the Future,* https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2012/04/30/united-states-japan-joint-statement-shared-vision-future (Erişim Tarihi: 04.12.2023)

The White House. (2023). *G7 Hiroshima Leaders' Communiqué,* https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/05/20/g7-hiroshima-leaders-communique/ (Erişim Tarihi: 05.12.2023)

The White House. (2023). *G7 Leaders' Statement on Economic Resilience and Economic Security, May 20, 2023,* https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/05/20/g7-leaders-statement-on-economic-resilience-and-economic-security/ (Erişim Tarihi: 08.12.2023)

The world fact book. (2007). *Canada, Central Intelligence Agency.*

Tohmatsu, H. & Willmott, H. (2004). *A Gathering Darkness: The Coming of War to the Far East and the Pacific, 1921-1942*. Maryland: Rowman & Littlefield Publishers.

Totman, C. (2005). *A History of Japan* . New Jersy: Wiley-Blackwell.

U.S. Government Accountability Office. (1988). *U.S.-Japan Trade:Evaluation of the Market-Oriented Sector-Selective Talks,* https://www.gao.gov/products/nsiad-88-205 (Erişim Tarihi: 12.12.2023)

US Central Agency. (2023). *CIA Fact book: Germany,* https://web.archive.org/web/20160211075204/https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gm.html (Erişim Tarihi: 09.12.2023)

US Department of State. (1997). *G7/Summit of The Eight: History and Purpose*, https://1997-2001.state.gov/issues/economic/summit/fs_summit_history.html (Erişim Tarihi: 12.12.2023)

US Department of State. (2023). *Joint Statement of the Japan-U.S. Economic Policy Consultative Committee,* https://www.state.gov/joint-statement-of-the-japan-u-s-economic-policy-consultative-committee/ (Erişim Tarihi: 12.12.2023)

Vatan-e Emrooz. (2023). *BRICS overtaking G7,* https://www.pishkhan.com/news/295379 (Erişim Tarihi: 15.12.2023)

Walter L. (1997). *The Clash: U.S.-Japanese Relations throughout History*. New York: W.W.Norton & Company, Inc., 268.

Webester, J. (2019). *What Does the G7 Stand For?, TIME*, https://time.com/5657375/what-is-g7/ (Erişim Tarihi: 17.12.2023)

Weinraub, B. (1989). *U.S. and Japanese Agree tO Proceed on Fighter Plane, The New York Times,* https://www.nytimes.com/1989/04/29/world/us-and-japanese-agree-to-proceed-on-fighter-plane.html (Erişim Tarihi: 17.12.2023)

Wiseman, P. (2020). *US trade gap rises to $44.4 billion as virus slams commerce, Yahoo News*, https://news.yahoo.com/us-trade-gap-rises-44-125440989.html (Erişim Tarihi: 17.12.2023)

World Economic Outlook Database. (2023). https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2023/October/weo- (Erişim Tarihi: 17.12.2023)

World Population Review. (2023).*Manufacturing by Country 2023,* https://worldpopulationreview.com/country-rankings/manufacturing-by-country (Erişim Tarihi: 19.12.2023)

World Trade Organization. (2017). *Trade recovery expected in 2017 and 2018, amid policy uncertainty,* https://www.wto.org/english/news_e/pres17_e/pr791_e.htm (Erişim Tarihi: 20.12.2023)

World Trade Organization. (2019). *World Trade Statistical Review 2019,* https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2019_e/wts2019_e.pdf (Erişim Tarihi: 20.12.2023)

Wright, G. &Czelusta, J. (2007). Resource-Based Growth Past and Present, in *Natural Resources: Neither Curse Nor Destiny*, ed. Daniel Lederman and William Maloney. World Bank.

WTO. (2013). *Statement on the Trade Policy Review of Japan*, https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp376_crc_e.htm (Erişim Tarihi: 23.12.2023)

Xinhua. (2023). *Italy to host first G7 summit on AI next year,* https://english.news.cn/20231103/b0863dfad71341009525c83058ef7b47/c.html (Erişim Tarihi: 17.12.2023)

Yashiro, N. (2023). *Kishida strikes back on stagnant wages, East Asia Forum,* https://www.eastasiaforum.org/2023/08/02/kishida-strikes-back-on-stagnant-wages/ (Erişim Tarihi: 28.12.2023)

Zeiler, Th. W.(2001). Business Is War in US--Japanese Economic Relations, 1977--2001, in *Partnership: The United States and Japan 1951-2001* ed. by Akira Irike and Robert Wampler, 223-48.